EDUARD JURIST

Captivi în spațiul camic

Coperta și ilustrațiile : TIA PELTZ

EDUARD JURIST

Captivi în spaţiul comic

EDITURA ALBATROS

1979

În loc de prefață

Cînd publici o carte de umor, e bine să te recomande cineva. Un scriitor cu platformă. Un om de inimă. Să scrie că te cunoaşte de cînd erai mic şi te jucai cu pietricele dar încă de pe atunci vădeai un acut simţ al observaţiei şi un haz precoce. După ce ar cita cîteva schiţe pe care le-a citit cu mare uşurinţă la tabla de materii şi care i-au plăcut mult pentru spiritul titlului şi caracterul literei, ar face şi cîteva recomandări de referinţă pentru critica literară. În final s-ar aşterne partea esenţială : semnătura. De aici am început şi eu. Trebuia să găsesc o semnătură de rezonanţă. Întîi şi-ntîi l-am sunat pe maestrul G. cu care mă întîlnesc adesea la acelaşi medic stomatolog. Mi-a răspuns soţia scriitorului care, cu multă bunăvoinţă, mi-a explicat că maestrul scrie prefeţe numai pentru romane. Schiţele nu-l reprezintă. Atunci am încercat la dramaturgul S. Am avut noroc că mi-a răspuns chiar el. Mi-a relatat că are el însuşi în curs de apariţie o culegere de schiţe şi n-ar vrea să se creadă că monopolizează genul.

De altfel nici nu știa că sînt trecut în planul editurii. Oricum, a fost amabil și spera să ne mai vedem la o cafea. După o oarecare ezitare, am apelat la criticul F. Personaj intransigent, dar măcar sincer. Așa a fost și cu mine. „Umorul e un gen minor — mi-a spus el. Ce, te-ai apucat de treburi d-astea ? Pînă mai deunăzi erai om serios, scriai pentru copii...“ I-am explicat, cu destule reticențe, că și un scriitor pentru copii cu timpul se maturizează.

Era să renunț. Nu vroiam să fiu povară nimănui.

Povestind cele întîmplate unui vecin de bloc, mi-a auzit necazul administratorul, om de treabă și gospodar.

— De ce vă frămîntați atîta pentru un fleac de recomandare ? V-o dau eu ! Cine vă cunoaște mai bine ca mine ? Doar stați aici de peste douăzeci de ani !

Și mi-a dat-o. Iat-o mai jos, în liniile ei generale și particulare :

Prin prezenta adeverim că cetățeanul (numele) are domiciliul stabil la (adresa). Este un locatar corect care-și plătește cu regularitate întreținerea. Are relații bune cu vecinii de la toate etajele și este foarte activ în păstrarea curățeniei. În plus, deși nu face parte din comitetul de bloc, s-a deplasat de mai multe ori la

întreprinderea Ascensorul, fiindu-ne de un mare ajutor.

Urma semnătura.

Şi ştampila.

Ce recomandare mai bună îşi poate dori un umorist ? !

AUTORUL

Autobiografie autocritică

(sau cum am devenit umorist)

Cînd îmi amintesc de anii aceia nu pot să nu mă înduioşez. *Où sont les neiges...* ? Eram tînăr şi căutam slujbă. Terminasem studiile şi toate drumurile îmi erau deschise. Şi la capătul fiecărui drum era o uşă pe care scria : „Intrarea persoanelor străine — strict interzisă". De intrat, nu intram. Aşteptam să se deschidă de la sine. Cînd se deschidea sau mai exact se întredeschidea, apărea o gură cu ochelari care spunea perfect inteligibil :

— Nu-avem-posturi.

Acasă, familia mă bombănea.

— Eu, la vîrsta ta..., începea tata, după care, de fiecare dată urma o altă variantă.

— Cînd i-am găsit prima oară poeziile alea ştiam că nu-i a bună, spunea şi mama cu amărăciune. Dacă erai electrician, aduceai şi tu un ban în casă că, slavă domnului, scurt-circuite au fost în toate timpurile.

Într-o zi însă norocul mi-a surîs. Un unchi care-mi cunoştea păsul, mi-a spus :

— La noi la redacţie s-a eliberat un post. Adu fuguţa o autobiografie...

M-am apucat imediat de treabă. Am caligrafiat-o cu îngrijire ca să se vadă că scriu frumos şi am dus-o. Protectorul meu m-a luat de mînă şi m-a condus în faţa unei uşi cu inscripţia cunoscută, dar cum de data aceasta nu mai eram *persoană străină*, am intrat.

— Noroc, tovarăşe Păsărică, spuse unchiul, el e persoana de care v-am vorbit. Ar fi bun, că e tînăr. Mătăsoiu bine că s-a pensionat. În ultima vreme nici nu mai aveam cu cine trimite şpalturile în tipografie. Şi arătînd spre mine, încheie : Îl las aici pe mîini bune...

Rîse, îmi făcu un semn încurajator cu ochiul şi mă lăsă singur. Tovarăşul Păsărică, om cumsecade, ca să mă simt mai în voie, un timp îşi văzu de lucru scriind ceva într-un dosar.

— Am adus şi autobiografia, am zis eu deodată cu glas voios cu gîndul că nu e cuviincios să stau prea mult înţepenit în fotoliu stînjenindu-l pe om de la treabă.

Nea Păsărică, cum îi şi spuneam în gînd, ridică mirat privirea :

— Autobiografia ? A, da... Bine, s-o vedem.

O făcusem sul ca să nu se păteze şi acum regretam văzînd cum se chinuie omul s-o apuce. Autobiografia îi aluneca printre degete, şi se înfăşura la loc cu încăpăţînare. Semn rău ! În sfîrşit, izbuti s-o ţină de colţuri şi o citi destul de repede. De altfel nici nu era prea lungă. Într-o viaţă de vreo două decenii dintre care

primii cincisprezece ani nici nu contează, nu apucasem să fac mare lucru. Şcoala primară, liceul şi facultatea. Cu ce mă ocupasem în vacanţă, n-am scris pentru că nu făcusem nimic de seamă. Nea Păsărică dădu drumul hîrtiei, care se încolăci din nou cu pudoare, reluîndu-şi forma tubulară.

— Nu-i bună, tinere, clătină el din cap.

— Dacă mai trebuie ceva, completez pe loc...

— Nu-i nimic de completat. Trebuie alta.

Eram nedumerit. Cum alta ? Doar nu aveam decît o singură biografie. A mea.

— Ai înşirat aici cînd te-ai născut şi unde ai învăţat. Asta e clar oricum. Pentru asta ai acte. Ne interesează poziţia dumitale, înţelegi ?

M-am foit pe scaun. Nu prea înţelegeam. Ce poziţie ? Nea Păsărică îmi lămuri însă totul cu răbdare şi amănunţime, ce şi cum se cuvine analizat, în aşa fel încît să fie vorba de o autobiografie *autocritică*. Am fost student bun, aşa că l-am înţeles şi am dat fuga acasă şi m-am şi aşternut pe scris. După o muncă sîrguincioasă de cîteva ceasuri, lucrarea era gata. Mă născusem în anul marii crize economice ce zguduise din temelii sistemul capitalist. Prea tîrziu pentru a mai beneficia de influenţele secolului luminilor şi prea devreme pentru a lua cunoştinţă de opera principală a lui Charles Darwin *Originea speciilor* care încă nu fusese tradusă integral. Anii de criză avuseseră o anumită in-

fluență și asupra mea, tatăl meu de profesiune tîmplar rămînînd șomer. Deși primisem în familie o educație corectă, în spiritul unei morale sănătoase, din acea perioadă mi-au rămas în vocabular unele expresii pe care tata le folosea la adresa patronilor. Am putut să urmez clasele primare — arătam în continuare — datorită micului cîștig realizat de mama care spăla rufe pe la casele oamenilor. Unul dintre acești oameni — încă nu știam că-l voi scrie cîndva cu *O* mare — era și directorul liceului din orășel — care din cînd în cînd stătea de vorbă cu mine atunci cînd aduceam sacul cu rufe. Fiind foarte mulțumit de modul în care mama îi călca gulerele la cămăși, își făcu despre mine părerea că sînt un „băiat isteț și cu dragoste de carte" și mă ajută să obțin o bursă pentru studiile secundare. Acum — făceam mențiunea în autobiografie — începea o primă perioadă, scurtă, caracterizată prin *izolaționism*, datorită faptului că băieții mă socoteau protejatul directorului și mă tratau cu neîncredere, suspiciune și cu „marș de-aici, coadă de topor". Din clasa a IV-a însă sînt mutat la *B* și începe o perioadă mai semnificativă de avînt. Pasiunea pentru citit mă absoarbe cu totul. Lecturile fundamentale din literatura clasică mă ajută să-mi lărgesc orizontul asupra lumii și societății, deși, evident, cu limitele de clasă care nu erau ale mele ci ale lui Balzac, Stendhal, Tolstoi și

Rebreanu. Am rezultate bune la învățătură dar ca să arăt totul pînă la capăt, recunosc că nu am participat nici la corul liceului, nici la sădirea pomilor. (De altfel aceste activități au fost ulterior mult controversate și încă nu s-a emis un punct de vedere definitiv.) Faptul că nu aveam ureche muzicală și eram și scutit medical de eforturi fizice îmi apar azi ca explicații pur conjuncturale. Încercînd să pun în lumină cele mai specifice aspecte de natură să caracterizeze exhaustiv perioadele la care mă refeream, am arătat în continuare că în răstimpul în care mă pregăteam pentru bacalaureat, am subestimat seriozitatea acestui examen și m-am îndrăgostit — datorită unor rămășițe de superficialitate — de mai multe colege de la liceul de fete pe care le-am considerat, pe rînd, „marea mea dragoste", dedicîndu-le numeroase versuri proaste. Este perioada *manieristă* a creației mele literare cu unele alunecări metafizice exteriorizate în dulcegărie neoromantică cu accente de pesimism, ermetism și evazionism. Această perioadă s-a încheiat însă brusc, cînd mama mi-a pus pe foc caietul de versuri și am fost lăsat corijent la matematică, ambele evenimente readucîndu-mă brutal dar eficace pe terenul realismului.

Apoi m-am referit la anii de facultate, arătînd că unele note slabe se datorau nopților pierdute în gară la descărcatul cartofilor, iar

cele bune se datorau faptului că moţăiam la cursuri, dar eram foarte combativ în pauze. Ce e drept, m-am achitat destul de conştiincios de sarcinile ce mi-au revenit la gazeta de perete, articolele pe care le scriam fiind apreciate (din păcate azi iremediabil pierdute, unele fiind rupte de elemente cunoscute pentru poziţiile lor filozofice obscurantiste).

Am încheiat arătînd că avere n-am avut nici înainte, nici după. În dumnezeu n-am crezut pentru că nu există şi că tata era şi acum tîmplar, deşi la facultate am fost trecut cu origine mijlocie, pentru că tata făcea mobilă de lux.

Am dus noua autobiografie la redacţie şi am vrut s-o înmînez personal lui „nea Păsărică". Era însă — mi s-a spus — ocupat. Aşa că am lăsat-o unui subaltern îndatoritor care m-a asigurat că va fi predată „acolo unde trebuie".

Două zile mai tîrziu s-a produs catastrofa. *Autobiografia* a fost publicată în paginile revistei. Eram buimăcit. La asta s-a adăugat şi invitarea mea urgentă la redactorul-şef care m-a primit imediat. E greu de explicat ce sentimente şi gînduri mă încercau şi de ce aveam un trac de neînţeles. De aceea nici n-am înţeles de la început ce-mi spunea tovarăşul acela corpolent şi jovial care gesticula în spatele unui birou plin cu şpalturi şi perii tipografice :

— Procedeul pe care l-ai folosit este admirabil, tinere ! Iată doar în două coloane, o mică

bijuterie satirică. În fond, ai surprins perfect schematismul didacticist și sociologismul vulgar al unor studii de istorie literară care mai abundă în revistele noastre. Ai talent de scriitor, băiete. Și ce e mai grav, ai umor ! Doar numele eroului dumitale este destul de tern, de lipsit de expresivitate. Mai ai de învățat de la marele geniu onomastic a lui Caragiale. Oricum, te angajez !

Așa am devenit umorist. Angajat. Angajat pe post de curier și a început lunga mea biografie între redacție și tipografie.

În sfîrşit m-am mutat ! A fost o împrejurare fericită. Cineva avea nevoie de un apartament de patru camere, hol şi dependinţe şi a făcut schimb. Evident, nu cu mine. Eu aveam doar o cameră cu acces la o terasă splendidă. Am dat anunţ la ziar şi am găsit pe cineva de la Ploieşti care se muta cu serviciul în Capitală. Dorea un apartament cu trei camere. Restul a fost simplu. Persoana cu trei camere divorţa şi dorea două locuinţe separate. N-a găsit şi a acceptat camera mea. Au mai intervenit cîteva persoane interesate în schimb şi pînă la urmă eu am obţinut o garsonieră dublă cu condiţia s-o iau cu un dulăpior cam şchiop dar care avea o valoare inestimabilă. Ne-am înţeles şi m-am mutat...

Abia îmi adusesem lucrurile şi încercam să le aşez cînd cineva ciocăni la uşa de la intrare. M-am dus să deschid. Mă întîmpină un omuleţ cu o coamă de păr roşietic care rosti declamator :

— Bine te-ai mutat, vecine, şi să-ţi fie de bine !

— Mulţumesc, dar de ce n-aţi sunat ? i-am indicat eu butonul soneriei.

Omuleţul parcă anticipase replica mea pentru că răspunse prompt :

— M-am gîndit că e defect... şi adăogă şugubăţ : adică numai *de-efect !*

Începeam să bănuiesc ceva. Am întrebat :

— Ăăă... dumneavoastră sînteţi umorist ?

— Îmi daţi voie, Chiricuţă. Apoi solemn : Epigramist. Preşedintele cenaclului de palier al epigramiştilor de la etajul doi.

Şi drept cea mai elocventă legitimaţie recită spontan :

— *Pot să-ţi fac aşa pe loc*
cît ai da o telegramă
fără bloc şi fără toc
un catren, o epigramă !

Rîse cu un aer complice. Eu însă rămăsesem pe gînduri :

— Aţi spus „cenaclu de palier" ?

— Păi da cum ? ! replică omuleţul. Aici fiecare etaj are cenaclul lui. Cei de la patru, de exemplu, sînt conduşi de Ilarie Macarie. Îl ştiţi, nu-i aşa ? Este-o-adevărată dramă, ăsta ca s'te facă praf, nu-ţi trînteşte-o epigramă, ci-ţi trînteşte-un epitaf !

Şi iar izbucni în rîs cu un aer uimit de parcă se minuna el însuşi cum îi curg de lesne versurile. Mă întrebă :

— Dumneavoastră, tot la epigrame ?

Am răspuns cu toată seriozitatea indicînd cu capul spre sferele înalte :

— Nu, eu... la epicentru.

— Buuuună ! explodă Chiricuţă. Vă plac calambururile. Nu prea se cer, dar eu le apreciez. De aceea vă invit să veniţi neapărat la mine la o cafea...

— Cu plăcere...

— A propos, faceţi balet ? mă întrebă luînd un aer serios, dar în ochi îi luci o luminiţă suspectă.

— Eu ? !

— Da, şi izbucni iar în rîs, pentru că la mine în casă se umblă numai în poante ! Ei, la rebonjour, colega ! făcu Chiricuţă şi se îndreptă spre apartamentul de alături rămas cu uşa deschisă.

Am ridicat din umeri şi am reintrat în noua mea locuinţă. Îmi venea să zîmbesc. În fond, mă gîndeam, există şi vecini mai răi.

Încercam să găsesc un loc cît mai ferit de priviri pentru nepreţuitul dulăpior cînd iar se anunţă cineva la intrare. De data aceasta, folosind cum se cuvine soneria.

— Fiţi binevenit în blocul nostru ! Îmi daţi voie, Antimon, se prezentă cel de al doilea vecin. Şi preciză : Dar de semnat, semnez Antiton. Am o rubrică permanentă, poate aţi întîlnit-o, cu siguranţă aţi întîlnit-o, *Glume adunate şi-na-*

poi la lume date. Şi, fără tranziţie : Auzi, vecine, n-ai ceva reviste vechi ?

— Nu... să vedeţi, acum cu ocazia mutatului le-am aruncat, m-am scuzat eu. Pentru ce vă trebuie ? La spălatul ferestrelor ?

Antimon, un ins înalt şi slab, începu să gesticuleze agitat :

— La spălatul... fereastră sfîntu' ! se poticni el de emoţie. Vă daţi seama ce-aţi aruncat ? ! O comoară ! Păi în reviste vechi se găsesc glume nou-nouţe, nu ştiaţi ? Unde le-aţi aruncat ? mă întrebă cu un amestec de reproş şi disperare în glas.

Din fericire ştiam :

— Într-un container al ICAB-ului, pe strada Toamnei colţ cu Sapienţei.

— Am fugit ! se răsuci pe călcîie Antimon. Repede pînă nu află alţii şi se face coadă.

Am rămas privind în urma lui. Tocmai vroiam să închid uşa cînd din ascensor năvăli spre mine un nou personaj. Venea spre mine cu braţele deschise. Purta un *robdeşambru* albastru lucios şi avea la gît un fular alb de mătase.

— Confrate dragă, vino să te sărut ! mă luă el în braţe şi-mi făcu vînt în locuinţă. Nici nu ştii ce bucurie mi-ai făcut ! În sfîrşit avem un vecin nou ! Ceilalţi sînt plicticoşi de moarte. Depăşiţi ! Nu ştiu anecdote decît fişate pînă la 325. Ei de gluma 742 n-au auzit ! De bancul 873 habar n-au ! Pentru că nu citesc ! Se mul-

ţumesc cu ce-au prins prin liceu, pe sub bancă. Aşa nu mai merge ! Trebuie în permanenţă să te ţii la curent cu ce se mai rîde în lume. Ei, ce să mai vorbim !

Făcu un gest larg cu mîna încercînd să cuprindă orizontul care abia încăpea în mica mea locuinţă. Apoi se aşeză brusc într-un fotoliu rămas în mijlocul casei.

— Ştiai că eu sînt la parter ? mă întrebă cu un oftat adînc.

— Nu, nu ştiam, am răspuns încercînd să ghicesc dacă se aşezase pe servieta în care aveam ochelarii sau colţul acela negru care se zărea era pur şi simplu pălăria mea.

— Daa, rău de tot...

— Dar ce are, igrasie ? am spus ca să spun ceva.

— Cine ?

— Apartamentul...

Musafirul clătină din cap :

— A, nu ! Apartamentul e bun că e sus la şapte. *Eu* sînt la parter. La pămînt, dragă ! Daaa. Mi-au respins comedia. Mi-au spus că n-are haz. Ei, spune şi tu ! Am citit-o la toată lumea : şi nevastă-mea şi cumnatu-meu şi soră-sa şi soacră-mea au rîs pe leşinate. Şi doar ştii că familia e familie. Şi *ei* cică e facilă ! Că n-are mesaj. Cînd tocmai despre un mesaj şi este vorba că aşa se şi cheamă : „O scrisoare găsită".

Am dat din cap plin de înțelegere. Acum începeam să pricep de ce vechiul locatar căutase o locuință cu lemne și baie comună. Mosafirul meu însă se simțea bine și-mi făcea confidențe :

— Îți dai seama, eu și vedeam cronicile relevînd — scrise cu degetul în aer — „noua viziune prin care reputatul comediograf Valențiu Papadache-Botoșani repune în drepturi serviciile poștale care nu și-au pierdut funcționalitatea în secolul nostru, secolul televiziunii". Și ridicînd colțul gurii a dispreț : S-a găsit chiar acolo unu' să insinueze că „mai bine să jucăm *Scrisoarea pierdută* și s-o pierdem pe asta"... Spune și tu. Și încă mai cer să scriem pe teme de actualitate !

Papadache se ridică din fotoliu. Am oftat ușurat. Șezuse pe pălărie.

— Ei, mai vorbim, că acu stăm aproape. Te las. Dar — și ridică un deget invocînd autorități implacabile — duminică nu te las ! Vin să-ți citesc comedia.

A plecat. Ușa s-a închis. Stăteam în mijlocul locuinței nehotărît, așteptînd într-o stare de spirit fatalistă să sune din nou soneria. Să bată la ușă un alt vecin. Blocul avea multe apartamente și înțelegeam că intrarea mea în acest spațiu era privită cu un viu și justificat interes. Dar nimic din toate acestea nu s-a întîmplat. Mi-am făcut o cafea, am fumat o țigară și în cele din urmă m-am apucat să-mi aranjez casa.

După mai multe ceasuri de efort, am căzut pe canapea și am adormit buștean. Nu-mi dau seama cît am dormit. Poate chiar zece minute, cînd în locuință răsună violent soneria. Am sărit speriat. Buimac am deschis ușa și mi s-a înfățișat un tablou neașteptat. Un băiețel de vreo șapte-opt ani urcat pe un scaun apăsa cu nădejde pe butonul soneriei :

— Ce faci, băiețel, de ce suni la ușa mea ?

— Ca să mă dați jos de pe scaun, nene...

— Dar de ce te-ai urcat ?

— Pentru că nu ajung la sonerie.

Nu puteam să mă supăr.

— Hm, și ce dorești, băiețel ?

— Mi-a spus tata că matale ești noul nostru vecin...

— Da, și ?

— Mi-a spus ca să mă duc la matale să-mi faci compunerea pentru mîine, că să-ți fie de bine dacă ai făcut schimb cu nenea care a stat aici. Că el îmi făcea compunerile.

Pușțiul era simpatic. L-am dat jos de pe scaun și l-am poftit în casă.

— Uite, treci acolo la masă, ia un creion și scrie. Eu îți dictez, bine ?

— Nu e bine. Facem altfel — spuse piciul. Matale stai și scrii și trec eu mai tîrziu cînd e gata. Că eu mai am să mă joc. Dar te rog să fii atent să nu faci greșeli de gramatică să creadă tovarășa că mi-a făcut-o tata.

Argumentul era convingător. I-am făgăduit că în cel mult o oră va avea o compunere de nota 9.

Băiatul m-a privit ironic : vasăzică recunoșteam că nu-s în stare să iau un zece. Dar fiind prima oară înțelegea să nu insiste... L-am condus la ușă și ne-am dat mîna.

— Ia spune-mi, puișor, l-am întrebat într-un efort de fantezie, ce vrei să te faci cînd ai să fii mare ?

Băiatul mă privi compătimitor :

— Eu ? ! Ce întrebare ! Mă fac umorist ca tata !

— Dacă vrei, îți dai numele, dacă nu, nu...

— Mi-l dau, de ce să nu mi-l dau ? Pentru televiziune ?

— Da.

— Și operatorul unde e ?

— Este. Trage niște exterioare. Pe urmă montăm cu sunet...

— E-n regulă. Cînd vine mă prezint în „prim plan". Sînt și fotogenic...

— Să continuăm. Deci ai hotărît să te însori...

— Daaa... Vine operatorul ?

— Vine.

— Ce spuneam ?

— Că ești fotogenic...

— Da, da ! Deunăzi cînd am greșit numărul, mi-a spus o persoană că semăn la voce cu Alain Delon. Așa că mi-a venit și mie timpul. Au dreptate babacii. Unde au, au ! Cît o să mai stau pe spatele lor ? ! Că nu e comod nici pentru mine. Să am și eu un ban al meu, să nu dau socoteală la nimeni. Bătrînii cu ale lor... mereu te întreabă : ba ce-am făcut cu televizorul, ba că de ce am împrumutat frigiderul, ba că m-au

păcălit vis-à-vis de Consignația că tabloul din sufragerie pe care l-am dat cu 200 de lei, era un Grigorescu veritabil... Cine să le mai știe ? Tablou Grigorescu, televizor Grigorescu... Concepții de-ale părinților. Altă generație. Așa, dacă mă însor, plec de-acasă. Mă mut la ea. La nevastă-mea. Doar e și normal să stau cu ea.

— Dar dumneavoastră ce studii aveți ?

— Îmi pare rău, filologia. Așa cred... Ca să fiu sincer — asta, vă rog să nu imprimați — nu prea m-am omorît. A fost damblaua babacilor. Să am diplomă. Au cheltuit o mulțime de parale pentru cartonul ăsta...

— De ce nu vă prezentați la post ?

— Păi știți unde mi-au dat ?

— Cred că la o catedră, nu ?

— Ei, da, dar ca să ajung la ea, trebuie să schimb două troleibuze și un tren. Vă dați seama la ce oră ar însemna să mă scol ? Eu care mă culc cînd se scoală găinile. La cursuri mai dormeam, că mă așezam în fundul sălii. Dar să dormi la catedră ? Te lasă copiii ? Și n-ar fi numai asta... Nu filmați ?

— Filmăm, filmăm... Ce-ar mai fi ?

— Păi, vă dați seama ce viață culturală poate fi acolo ? Nu tu bar de zi, nu tu bar de noapte... Unde să schimbi o vorbă despre un film, despre o carte, despre mai știu eu ce...

— Și atunci ?

— Am cerut negație. Am văzut și elevii, nu se poate, dom'le, au un nivel ! Rămași în urmă rău de tot ! N-au auzit nici de Beatles nici de Rolling Stones... Păi ce, s-o iau de la început cu ei ? Directorul cînd m-a văzut, s-a bucurat. A zis c-o să-l ajut să facă grădina școlii. Pentru asta am făcut o facultate ? Pentru asta s-au spetit părinții mei ?

— E frumos că v-ați gîndit și la părinți... Și atunci, ce faceți ?

— Nu v-am spus ? Mă însor. Trebuie să-mi dea negație că soția mea e cosmeticiană în București. Doar n-o să-și practice profesiunea la țară. Așa că n-o să fiu o povară exclusiv pentru părinți. Ei, și poate că dacă mă dați la televiziune...

— Vă dăm, vă dăm...

— Așa mă gîndeam și eu, poate mă vede un regizor și mă cheamă la Buftea.

— Ehe, ca să ajungeți la Buftea, v-ar mai trebui ceva !

— Știu, am și vorbit cu nevastă-mea. 20 de mii îmi dă ea, restul — bătrînii, și-mi iau mașină.

Timpul florilor

Ce bine e cînd vine primăvara ! Întreaga fire se înnoieşte şi parcă firea omului se înnoieşte şi ea. E mai vesel, nici nu ştie de unde-i vine optimismul şi toate în jur le vrea mai frumoase, mai înflorite. Cît despre flori, ce să mai vorbim, e timpul lor ! Le vezi peste tot. În glastre, la ţigănci, ba chiar uneori şi la florării.

I.C.P.T.H. (nu ştiu ce înseamnă) are o clădire frumoasă, nouă şi în faţă cîţiva metri pătraţi de pămînt negru, între locul de parcare a maşinilor şi aleea asfaltată de intrare în incintă. În această dimineaţă cu soare vesel şi miresme reavăne, nea Pandele, portarul de noapte, ieşit din schimb, îşi face de lucru cu o sapă, o greblă şi cîteva lădiţe risipite în jur. E ora la care funcţionarii se grăbesc să nu piardă condica.

— Sal'tare, nea Pandele !

E Chifiriuc de la registratură.

— Bună să-ţi fie inima...

— Eşti harnic, bravo ! Portar, portar, da-n timpul liber...

— Păi cum altfel ? ! A venit primăvara, răspunde Pandele care e harnic şi iarna cînd iese primul la zăpadă.

— Şi ce faci acolo, astupi gropile ?

— Care gropi ? Nu vezi că pun flori ?

— Şi din care pui ? mai întreabă Chifiriuc în mers.

— Din astea de sezon. Pansele, răspunde Pandele peste umăr.

Chifiriuc se opreşte.

— Pansele ? Să nu pui pansele, nea Pandele.

— De ce să nu pun ? Floarea îl bucură pe om.

— Floarea da, dar nu panseaua !

Nea Pandele se îndreaptă din şale şi rămîne rezemat în greblă.

— Adică, de ce ?

— O să ai necazuri cu tovarăşul Sofronie, contabilul-şef. Nu ştii ce-a păţit ? De la pansele i s-a tras că rîde toată instituţia de el. A trimis la centrală o adresă pe care a semnat-o neatent şi în care scria în loc de „vă vom livra un milion de saltele“... „vă vom livra un milion de pansele“. L-a luat peste picior directorul şi de atunci face alergie la pansele.

— Să facă sănătos, mormăie Pandele nepăsător. Ce-am eu cu el ?

— Păi ai ! Că la contabilitate se contrasemnează certificatele medicale. Mai ştii, poate să ai odată nevoie... Nu e bine. Pune altceva. Ei, sal'tare şi spor !

Chifiriuc grăbește pasul să nu întîrzie.

Nea Pandele ridică din umeri, „la urma urmei, nu face nimic, mai am aici și alte flori. Poate e bine să nu-l supărăm pe tovarășul Sofronie... Cine știe !“ Mda, o să pună altceva.

— Ce mai faci, nea Pandele ? aude în spate un glas prietenos. Sănătos, voios ?

E Marinică Timofte de la dispecerat.

— Sădești flori ? Bine faci, să avem și noi aici în față o bucățică de grădină. Și ce pui ? Ceva ce miroase frumos ?

— Ceva frumos, da. Dar nu miroase, spune Pandele alegînd bulbii dintr-o lădiță. Pun lalele...

— Bravo ! Și mie îmi plac lalelele. Sînt..., dar Marinică își curmă vorba țintuit de un gînd. Știi — spune el — n-ar fi bine să pui tocmai lalele.

— Păi n-ai zis că-ți plac ?

— Mie, da, dar nu-i plac... — coboară vocea — tovarășului Ambrozie, îl știi, șeful sectorului autodotare.

— Și de ce, mă rog, nu-i plac ?

— E o poveste încurcată... sau cine știe, poate numai gura lumii. Cică nevesti-si îi plăcea de unu' care tot cînta „lalele, lalele“.

Pandele se uită cu tristețe la bulbii de lalea. Și cît umblase să facă rost de ei !

— Treaba lui. Nu-i plac, să-i fie de bine...

— Lui poate să-i fie de bine, dar matale ar putea să-ţi fie şi de rău. Nu ştii că tocmai tovarăşul Ambrozie împarte biletele la odihnă ? Dacă vrei să te duci în concediu la băi, depinzi de el. Dacă vrea, îţi dă, dacă nu, nu.

Portarul oftează. Chiar se şi gîndise să ceară anul acesta să meargă la băi. După atîtea nopţi nedormite în interes de servici, acum avea insomnii şi ziua. În definitiv, o să schimbe laleaua şi gata ! De ce să-şi complice singur existenţa ? O să pună viorele. Cui nu-i plac viorelele cu albastrul lor inocent şi odihnitor ! ? !

— Noroc, nea Pandele ! Ce flori frumoase !

E Pătraşcu de la serviciul tehnic. Băiat bun care-l tratează întotdeauna cu un *carpaţi* cu filtru de care nu găseşte. Pandele se întoarce spre el cu un zîmbet larg.

— Nu-i aşa că-s frumoase ? Viorele.

Dar ce se întîmplă ? Pe faţa lui Pătraşcu apăruse o expresie de spaimă.

— O să pun un parter de viorele să se oglindească cerul în ele...

Zîmbetul mai stăruie pe faţa lui Pandele.

— Să nu pui, nea Pandele ! Nici parter, nici etaj. Să nu pui, că-i foc !

— Da' ce au frate şi astea ? ! îşi dă Pandele şapca pe ceafă.

— Ce, nu ştii ?

— Ce să ştiu ?

Pătrașcu se dă mai aproape și privește cu coada ochiului în jur, apoi spune cu glas scăzut :

— N-o știi pe Viorica ?

— Care Viorica ?

— Secretara...

— A, da ! O fată ca o floare, spune blajin Pandele.

— Tocmai asta e ! Ca o floare. Ce, nu știi cine se tot uită după ea ?

— Nu știu, frate !

— Ei, cum așa ? Toată lumea vorbește ! Cine-o cheamă mereu să stenografieze, ba una, ba alta, ba la ședință deschisă, ba la ședință închisă ? Cine-i dă lucrări suplimentare să scrie rapoarte la minister pînă noaptea tîrziu ? Ei ?

Pandele rămîne cu gura deschisă :

— Zău ?

Pătrașcu clatină din cap.

— Și dacă vede *omul* aici numai viorele, ei ? O să creadă că noi i-am făcut-o. Înadins. Că te-am pus să-i faci aluzii. Nu-ți dai seama ce pățim ? Nea Pandele, dacă ne iubești, pune altceva. Te rog în numele colectivului. Altceva, pricepi ?

A priceput Pandele. A oftat. Pătrașcu îi întinde pachetul cu țigări, nea Pandele aprinde una și trage un fum cu sete...

E opt și cinci. Funcționarii au intrat. În fața instituției e numai Pandele care pune acum flori.

Alte flori. A trecut și directorul care i-a răspuns cu bunăvoință la salutul lui de „să trăiți". I-au plăcut și lui răsadurile. În sfîrșit, rezolvase problema.

Primăvara reintrase în drepturile ei depline. Pandele zîmbea : e înțelept cine știe să nu jignească pe nimeni nici c-o floare...

...S-a întîmplat ca peste puțină vreme, nea Pandele să facă o cerere de împrumut la *reciproc*. Și n-a priceput deloc de ce tovarășul Ștefănache nici n-a vrut să se uite la hîrtie. L-a fulgerat peste ochelari și a zbierat :

— Nu se aprobă ! Și i-a închis ghișeul în nas.

Pandele a împăturit cererea, a pus-o în buzunar și a ieșit din clădire. Pînă să intre în tură, mai avea. Porni agale, privind distrat și fără interes la brazdele cu flori albe vesele. Un parter întreg de părăluțe. Nu știa bietul om că la recentul control făcut în gestiunea lui Ștefănache s-ar fi descoperit — așa vorbea lumea — lipsa unor părăluțe...

De astăzi !

Marile hotărîri se iau întotdeauna la începutul anului. Sau al săptămînii. Sau în ziua lefii. Aşa cel puţin mi se întîmplă mie. Uite, chiar astăzi împlinesc 30 de ani. Frumoasă vîrstă. Rotundă. Vîrsta marilor hotărîri. M-am pregătit îndelung pentru ea. Şi astăzi... gata, de astăzi sînt altul ! Alt om ! În definitiv, ce-i atît de greu ? Îmi fac un inventar al lipsurilor, al defectelor şi cu puţină voinţă, fermitate şi consecvenţă le depăşesc, le înlătur, le îndrept, le fac să devină de domeniul trecutului. Aşadar, cu ce să încep ? Adică, cu ce să termin. Fumatul. De astăzi nu mai fumez ! De pe urma lui ai numai neplăceri. Chiar deunăzi am citit că în Elveţia fumatul e interzis. Bine au făcut ! Cine vrea să fumeze, n-are decît să plece în altă parte. Ia să vedem cîte ţigări mai am. Două *Cişmigiu* cu filtru. La coş cu ele ! Şi bricheta ? O fac cadou. Cui ? *Ronson*-ul ăsta mi l-am luat cînd am fost în delegaţie la Paris... Ce amintiri ! O fac cadou şefului că tot nu m-a scos din aluzii că el m-a propus, că fără el... Bine, îi fac şi eu aluzii şi, după ce mă întorc de la Roma, i-o dau... Altceva

ce-ar mai fi ? Mda, ar mai fi că sînt cam neatent cu soţia mea. Deşi la servici citesc cu deosebit interes articolele despre *Condiţia femeii,* acasă mă port ca un feudal. Bineînţeles, ca mentalitate. Oricum, condiţiile sînt mult diferite. Dar de astăzi, gata, sar epocile istorice şi am să fiu atent ! N-am să-i mai dau să-mi calce cămaşa cu un sfert de oră înainte să mă prezint la şef. O să i-o dau din ajun. O să împart cu ea în mod echitabil şi grija băiatului. Nu e just ca numai ea să se ocupe de educaţia lui. O să stau mai des de vorbă cu el. Acuşi trece dintr-a doua într-a treia (sau într-a patra ?) şi eu am fost tot timpul atît de ocupat ! Cred că acolo, la bunici, cu aerul ăla tare de munte s-a făcut flăcău mare... Da, neapărat trebuie să stau de vorbă cu el. Să ştie şi el că are un tată. De astăzi am să fiu un tată model ! Ce-ar mai fi de luat în consideraţie ? Dacă trebuie să fiu sincer pînă la capăt cu mine, trebuie să recunosc că şi la servici mi se reproşează unele deficienţe... Foarte bine ! Să vedem despre ce e vorba şi le remediem. Chiar nu de mult am fost criticat că am rămas în urmă cu o lucrare care trebuia predată de mai bine de trei luni. Neglijenţă ! Nu, cu asta nu sînt de acord. Cînd am cerut dactilografă ca să dictez referatul mi-au dat ? Nu, nu mi-au dat. Cînd am sugerat să mă promoveze ca să am o imagine mai de ansamblu asupra problemei, m-au promovat ? Nu m-au promovat. Şi tot eu, neglijent ?

Totuşi, nu pot spune că n-am manifestat într-o oarecare măsură şi neglijenţă. Bine, am să aduc certificat medical. Am două absenţe nemotivate. Ce-i drept, e drept. Am neglijat. Acum cînd mă analizez cu atîta luciditate, cînd mă privesc drept în ochi fără şovăire, sînt mîndru de mine. Să mă privesc în ochi în oglindă. Hm, de fapt, nu prea am motive de mîndrie... Am, aşa, o figură inexpresivă, de om slab, fără voinţă, fără personalitate... Gata, am terminat ! Îmi las mustaţă ! O mustaţă mare ca vrabia, cum are Gavriloiu. Ăla bărbat ! Cînd intră el la dactilografe nu există să nu găsească o maşină liberă. Cred şi eu că predă lucrările la timp. De aceea l-au şi promovat. Da, de astăzi îmi las mustaţă ! Nici părinţii n-or să mă mai recunoască. Aoleo, de părinţi am uitat. Nu le-am mai dat un telefon nu ştiu de cînd. Le dau astăzi neapărat. E şi ziua mea. Chiar acum : „Alo, tată ? Tu eşti ? Aici, Grigore... Cum, care Grigore ? Fiul tău... Mulţumesc, tată. Ştiam că te gîndeşti la mine... Vezi, gînd la gînd. Bine, vin la voi la masă. De mult vroiam să stau cu matale faţă în faţă să nu ne despartă decît o sticlă de vin... Nu, nu mai spune nimic, ştiu, ai dreptate... Bine, la revedere !“ Ehei, aşa e, trebuie să mă schimb... Da, trebuie să mă schimb, să-mi pun altă haină şi să mă grăbesc. Tatei nu-i place să întîrzii la masă... Deci am rezolvat şi asta ! Azi e o zi mare. O piatră de hotar în existenţa mea. Da, ce nu poate

face omul cu puțină voință, fermitate și consecvență !

...Și cum, să nu mai am chiar nici o lipsă ? Nici un defect cît de mic ? Să fiu chiar un om perfect, un erou de roman ? Nu, nu e bine. Trebuie să-mi rămînă măcar un cusur cît de mic, ceva care să mă umanizeze... A, știu ! Unde-am pus țigările alea ?

Eclipsa

Felician Mătuşoiu era un om ferm, hotărît şi categoric. Dar prudent. În calitatea lui de redactor-şef al revistei săptămînale ce apărea în orăşelul acela nu putea să-şi permită să facă afirmaţii fără acoperire. Şi el acoperire de obicei avea, fiind văr primar cu primarul municipiului capitală de judeţ. Şi acum deschisese discuţia cu şeful rubricii culturale cu destulă prudenţă :

— Se pare că... aşa susţin unii... mă rog, există unele indicii că în curînd ar putea să se producă o eclipsă...

Titi Păsculete îşi privi cu atenţie unghiile :

— Da, am auzit şi eu ceva...

— Ai auzit ? De la cine ?

Mătuşoiu era vădit contrariat. Îşi privea subalternul cu ochi de oţel.

— De la nimeni. Aşa, în general... — subalternul făcu un gest vag.

— Se discută în redacţie ? întrebă şeful abia descleştîndu-şi buzele.

— Vai de mine ! Cum vă închipuiţi ? ! Mi-a ajuns la ureche în autobuz.

Mătușoiu coborî privirea și spuse cu glas neutru :

— Ai vorbit cu cineva despre...

— Nici un cuvînt ! Pînă nu se confirmă...

— Ce să se confirme ?

Mătușoiu avea aerul că abia atunci îl observase pe Păsculete.

— Vreau să spun... pînă se confirmă ceea ce susțin unii că...

În birou plutiră cîteva momente de liniște concentrată. Apoi Mătușoiu spuse încet dar cu hotărîre :

— Păsculete, dacă se confirmă, înseamnă că pînă atunci n-a mai rămas decît o săptămînă. Trebuie să luăm măsuri.

Păsculete se însufleți :

— M-am și gîndit !

— Te-ai gîndit ? redactorul-șef se înnegură.

— Vreau să spun că m-am gîndit că ar fi bine... să mă gîndesc !

Mătușoiu clătină din cap. Cu băiatul ăsta nu putea face nici o treabă. Era limpede că nu vrea să-și asume nici o răspundere. Oftă.

— Dacă ai fi avut ceva concret... Totdeauna ne-o iau alții înainte...

— Concret, tovarășe Mătușoiu, foarte concret ! Nu mă las eu surprins de evenimente, fie ele și cosmice. Am organizat o rețea de corespondențe speciale din diferite puncte...

— E bine..., mormăi șeful.

— Un interviu cu directorul planetariului...
— E bine...
— Am sondat la *Aviasan* să ne facă niște fotografii aeriene în exclusivitate, că de sus se vede mai clar...
— E bine...
— Și o anchetă cu tema *Tineretul și fenomenele astronomice* în care să analizăm cum se face propaganda științifică în localitatea noastră...
— E bine.
Mătușoiu părea acum mulțumit. Încurajat, Păsculete ținu să precizeze :
— Am și comandat materialele !
— Le-ai comandat ? tresări Mătușoiu.
— Da, sînt în lucru...
— Le-ai spus despre ce e vorba ?
Expresia de pe fața lui Mătușoiu și glasul de gheață îl descumpăni :
— Așa... în general...
— Bănuiesc ceva ?
— Cred că au o idee generală...
— Nu e bine... Redactorul-șef clătină din cap. Dacă se interpretează că ne preocupă ?
— E în firea lucrurilor, spuse slab Păsculete.
— Să ne preocupe ?
— Să se interpreteze...
— Și dacă nu se confirmă ? Te-ai gîndit ?
— M-am gîndit. Am oarecare experiență. Nu e imposibil să nu se confirme...

— Hm, crezi că nu se confirmă ?

— Așa susțin unii...

Mătușoiu își ațintì privirea pe fereastră. Poate de acolo să se ivească soluția cea mai potrivită.

— Ai vorbit cu cineva despre...

— Nici un cuvînt ! Pînă nu se confirmă...

Redactorul-șef reveni dintr-o scurtă reverie :

— Ce să se confirme ? Ascultă, Păsculete, dumneata ca responsabil al paginii culturale ar trebui să ai convingeri mai ferme ! E posibil să nu mă pot bizui pe dumneata ? Toate trebuie să le fac singur ! Bine că m-am gîndit eu !

— V-ați gîndit ?

— Da, m-am gîndit ! și adăogă cu un ton din care răzbătea prudența : M-am gîndit... că ar fi bine să mă gîndesc pentru cazul... Hm, am întocmit și o schiță de plan. Provizoriu, bineînțeles. Mă urmărești ?

Păsculete știa că trebuie „să-l urmărească" cu creionul în mînă.

— Da, notez.

— Trandafir, Vărzaru și Panait se vor deplasa pe teren pentru un grupaj de reportaje...

— E bine...

— Dumneata personal îi vei cere profesorului Stambuliu-Argeș un articol de specialitate...

— E bine...

Păsculete scria aprobînd din cap.

— Pe urmă ne trebuie o anchetă cu tema *Navetiștii și formarea orizontului lor de cultură.*

— E bine...

— Ce-ar mai fi ?

— Ar mai fi fotografiile..., sugeră Păsculete.

— N-are rost. Putem să luăm fotografii existente. În fond, toate eclipsele sînt la fel. Mai facem și economii.

— E bine, conchise Păsculete.

— Atunci, la treabă !

Păsculete se ridică :

— Și dacă nu se confirmă ? îndrăzni el.

— Îmi asum întreaga răspundere ! încheie Mătușoiu așezîndu-și palmele late pe birou.

...Cîteva zile mai tîrziu Păsculete era chemat la redactorul-șef. Cu mapa sub braț, deschise bine dispus ușa capitonată.

— Vă salut ! Tocmai vroiam să vin la dumneavoastră...

— În ce problemă ?

— În problema pentru care cred că m-ați chemat. Am aici toate materialele. De data aceasta le-am luat-o înainte celorlalți.

Puse mapa pe birou.

— Ce-i asta ? întrebă rece Mătușoiu.

— Grupajul de reportaje. Trandafir, Vărzaru și Panait...

— Și asta ce-i ?

— Interviul cu profesorul Stambuliu-Argeș, și o fotografie luată de la planetariu. Ne-au oferit-o gratuit din fototeca de popularizare...

— Hm, și asta ?

— Ancheta *Tinerii navetişti şi lărgirea orizontului lor de cunoştinţe cultural-ştiinţifice.*

Mătuşoiu clătină din cap. Pe fruntea lui, la rădăcina nasului, se adunau cute rău prevestitoare.

— Şi... pentru ce toate astea ?

— Pentru numărul special dedicat eclipsei. Dumneavoastră mi-aţi spus. Mi-aţi dat sarcină să...

Mătuşoiu îşi umflă obrajii şi expiră cu zgomot arătîndu-şi nemulţumirea :

— Păsculete, Păsculete... nu ştiu ce să mă fac cu dumneata ! Îmi pui probleme serioase. Văd că vrei să deplasezi răspunderea pe umerii mei. Am discutat even-tua-li-ta-tea, po-si-bi-li-ta-tea. Nu era normal să ne luăm măsuri de prevedere, să nu ne lăsăm surprinşi de e-ve-nimen-te ? Şi dumneata ce-ai înţeles ? Dumneata ai lansat o acţiune hazardată care stîrneşte panică. Mai rău, se va deduce că problema asta ne preocupă, că o punem pe primul plan, înaintea unor probleme mai importante...

— Bine, dar faptul e confirmat !

— De cine ?

— Uitaţi-vă, scrie şi profesorul...

— Da, şi ? Cine îţi garantează că în ultima clipă nu se va contramanda ? Uite chiar şi astronomul ăsta al dumitale afirmă că o eclipsă de soare nu poate fi observată în oraşul nostru

decît odată la 175 de ani ! Nu avem precedente verificate de noi pe care să ne bazăm !

În momentul acela, în birou, se făcu brusc întuneric. Prin jaluzeaua lăsată filtra o lumină incertă...

— Păsculete..., vocea lui Mătușoiu era moale.

— Aici sînt...

— Fugi repede în tipografie și dă materialele la cules.

Păsculete sări în picioare.

— Vezi ? Ți-am spus că trebuie să fim pregătiți ! Nu ne putem baza pe nici o informație certă. Uite-o că s-a produs cu o săptămînă mai devreme. E bine ? Hai, repede ! Și... mai discutăm noi !

Responsabilul paginii culturale se grăbi să părăsească biroul.

În semi-întuneric, Mătușoiu oftă adînc, cu amărăciune. N-avea colaboratori pe care să se bazeze. În orice problemă, cît de mică, trebuia să-și asume singur toată răspunderea.

Două minute mai tîrziu ușa fu dată de perete.

— Tovarășe Mătușoiu ! — Era Păsculete. — Nu e eclipsă !

— Dar ce-i ? Mătușoiu se aștepta la ceva și mai rău.

— Scurt-circuit ! A sărit siguranța la cofret...

Felician Mătușoiu se ridică de la birou împingînd fotoliul cu zgomot.

— Şi pentru asta năvăleşti aici ca un sălbatic ? ! Dumneata nu ştii să faci altceva decît panică.

— Vă rog să mă iertaţi... Vroiam să vă întreb dacă să mai duc materialele în tipografie.

— Care materiale ?

— Cele cu eclipsa. Adineaori le-aţi aprobat.

— N-am aprobat nimic, Păsculete ! Să-ţi fie clar odată pentru totdeauna că eu nu aprob nimic pe întuneric. Să se repare mai întîi lumina şi pe urmă, dacă se confirmă... mai vedem noi ! Da ! — şi în glas vibrau note ameninţătoare : Mai vedem noi !

Într-un mod cu totul remarcabil, eclipsa se produse cu o exactitate de secundă ! Totul se confirmase pînă în cele mai mici amănunte...

Scufița roșie

*...așa cum mi-a povestit-o copilul Puiu V. din orașul N.**

A fost odată ca niciodată o fetiță pe care o chema *Scufița Roșie*. Scufița avea și o bunicuță pe care o iubea foarte mult și din care cauză să vedeți ce-a pățit. Bunicuța locuia la țară pentru că părinții Scufiței Roșii aveau un apartament în Capitală și au făcut un schimb dînd boxa în care locuia bunicuța pentru acces la garaj și în casă n-o puteau găzdui că acolo primeau musafiri și alte rude apropiate. Dar nepoțica își iubea foarte mult bunicuța și pentru că părinții ei ca și alte persoane în vîrstă au învățat-o cum e frumos să te porți cu cei bătrîni, ea se ducea mereu să-și viziteze bunica care nici nu stătea prea departe, puțin mai încolo de comuna Potigrafu, unde putea ajunge foarte ușor cu IRTA. Să vedeți însă ce s-a întîmplat într-o zi. În timp ce părinții se uitau la televizor, fetița și-a pus scufița și s-a strecurat binișor afară din casă. Tocmai atunci s-a pornit și o ploaie de ziceai că toarnă cu găleata. Mergea Scufița prin ploaie,

* **M-a rugat să nu-i dau numele din motive pe care m-a rugat să nu le dau. (n.a.)**

mergea dar n-o puteau întoarce din cale nici vîntul şi nici întunericul. Şi cum mergea aşa, deodată i-a tăiat calea lupul cel rău, gata, gata s-o calce cu tramvaiul ! De ce cu tramvaiul ? Pentru că lupul încă nu avea strînşi toţi banii de maşină. Scufiţa însă nu s-a speriat. Degeaba a încercat lupul să intre în vorbă cu ea, întrebînd-o pe ce linie merge sau dacă nu locuieşte cumva pe linia lui 24 colţ cu linia lui 16. Ca să scape de lup, Scufiţa a scurtat-o de-a dreptul prin pădure. A mers şi a mers şi a mers, şi cînd mai avea doar vreo 7—8 kilometri, i-a ieşit din nou în cale lupul cel rău care se făcuse între timp şi mai rău ! Împrumutase de la rudele lui încă vreo 30 de mii de lei care-i lipseau şi şi-a luat maşină, iar acum tocmai era în rodaj.

— Încotro, Scufiţo ? a luat-o el pe departe, deşi ştia bine unde merge nepoţica.

Dar Scufiţa i-a răspuns prin semne că nu intră în vorbă cu persoane străine şi necunoscute care au şi o fioroasă asemănare cu lupul cel rău.

— O să-ţi pară rău, a lătrat individul şi a apăsat pe accelerator. Adică s-a făcut nevăzut.

Scufiţa nu i-a mai dat nici o atenţie şi şi-a văzut de drum. Pînă la căsuţa bunicii nu mai era departe. Da, dar lupul cel rău ce-a făcut ? El a ajuns la căsuţa bunicii cu mult înainte, iar cînd a ajuns şi Scufiţa, uşa era deschisă iar din căsuţă a auzit o voce de nerecunoscut în care

n-o recunoscu pe bunica ei și care-i spunea :

— Intră, Scufițo, că soneria e stricată...

A intrat Scufița și care nu i-a fost mirarea cînd a văzut-o pe bunica ei bolnavă și mîncînd-o din ochi nu alta.

— Hai vino, nepoțico, mai aproape, de cînd te aștept..., spuse bunica cu vocea aceea aspră și lingîndu-și buzele. De ce ai întîrziat atît ?

Scufița începu să-i explice că n-a putut să vină mai curînd că tata a fost plecat în deplasare, iar mama era de servici la servici, și, ca să schimbe vorba, a întrebat și ea :

— Dar de ce, bunico, ai urechile atît de mari... ?

— Ca să aud mai bine, nepoțico, ce minciuni mai îndrugi, rîse bunica.

— Dar de ce ai ochii așa de mari ? întrebă din nou Scufița.

— Ca să te văd cît de mare te-ai făcut, nepoțico, mîrîi din nou bunica.

— Dar de ce ai niște colți atît de ascuțiți ?

— Vrei un răspuns sincer ? întrebă bunica și ochii îi luciră.

— Sincer ! răspunse Scufița.

— Bine ! Atunci... hap ! făcu bunica, de fapt lupul cel rău care cu asta se ocupase pe aici, adică o înghițise între timp pe bunică. Și acum o înghiți și pe Scufiță. Dar cum vînătorul își schimbă pușca dar năravul ba, iată că trecu pe acolo un vînător. Și pentru că la motel era plin

de turişti, şi-a zis că ar putea să înnopteze la bunică. Lumina era aprinsă şi uşa deschisă. De îndată ce-l văzu pe lup dormind în patul bunicii înţelese tot ce s-a întîmplat, că nu era prost nenea vînătoru' ! Ba luă şi un cuţit, deschise burta lupului şi le scoase de acolo pe bunică şi pe Scufiţă nevătămate, tefere şi fericite. Mare mincinos şi vînătorul ăsta dacă poate cineva crede că a vînat el un lup care a înghiţit o bunică şi o nepoată ! Oricum, asta e povestea din care s-a văzut că lupul cel rău şi mincinos şi-a primit pedeapsa, Scufiţa a învăţat că nu e cazul să mai umble aşa de capul ei noaptea prin pădure, bunica nu mai stă nici ea cu uşa deschisă să-i intre cine vrei şi cine nu vrei în căsuţă, iar părinţii Scufiţei au desprins învăţătura că nu e frumos s-o ţină pe bătrînică la ţară cînd au loc berechet în apartament, că uite se întîmplă o dandana ca asta, mai află lumea şi vorbeşte de se fac de poveste.

„Cedez cîine iubitor de animale"

— Sărut-mîna, am venit pentru anunţ...

— Aha, pentru Pufi... Sînteţi iubitor de animale ?

— Daa, ştiţi, cînd eram mic, tata mi-a promis c-o să-mi ia...

— O bicicletă !

— Nu, un căluţ. Dar nu s-a ţinut de cuvînt, de aceea măcar acum, la vîrsta mea, mi-ar place să am...

— Da, dar eu nu am căluţ, am căţel...

— Cu atît mai bine că tot n-am avea loc în apartament. Pot să-l văd ?

— Cu plăcere. Pufiii !

— Hau ! Hau ! Hau !

— A, nu vă speriaţi, ăsta e tatăl. Pufi abia are o lună. Pufi, Pufişor !

— Hau ! Hau ! Hau !

— Nu s-ar putea ca pe *tata* să-l luaţi de lîngă pantalonii mei ?

— Grivei, ia treci la locul tău ! (Hau ! Hau !) Şi nu fi obraznic ! Pufilică... Vă place ?

— Vai, e foarte drăguţ ! Şi... cît vreţi pe el ?

— Ooo, se poate ? ! Dar nu iau nici un ban. Doar am scris clar : „Cedez cîine iubitor de animale".

— Nici nu ştiţi cît o să se bucure...

— Pufi ?

— Nu, soţia mea. Adoră căţeii. O să fie o adevărată surpriză...

— Îmi pare bine. Puteţi să-l luaţi cînd doriţi.

— Atunci, îl iau chiar acum.

— E minunat. Ar mai fi o problemă...

— Ce problemă ?

— Coteţul.

— Ce coteţ ?

— Cum, ce coteţ ? Căsuţa căţelului ! Trebuie să aibă şi el o casă, nu ? Că doar n-aveţi de gînd să-l ţineţi în ploaie şi ger ? Adineaori spuneaţi că sînteţi iubitor de animale !

— Da, dar mă gîndeam c-o să-l ţinem în casă...

— Cîte persoane sînteţi ?

— Două.

— Cîte camere ?

— Două.

— Ei, vedeţi ? Fiecare cu camera lui. Şi cîinele ăsta unde să mai stea ? Ori îi luaţi coteţul, ori nu vi-l dau...

— Mă rog, stăm noi la etajul zece, dar dacă altfel nu se poate, îl iau.

— 200.

— Ce,... două sute ?

— Două sute de lei. Că doar nu vreți să vă dau un coteț, o căsuță, de fapt o adevărată vilișoară din lemn aglomerat și acoperiș melaminat de-un alb imaculat — pe gratis. Îl luați ?

— Deh, ce să fac ? Vreau să-i fac soției o surpriză...

— O să-i faceți, mai ales dacă o să-i luați și zgarda...

— Nu, lăsați, e prea mic, n-are nevoie...

— Și cînd o să crească ? L-ați văzut pe taică-său...

— Hau ! Hau !

— Ăăăă, dacă susțineți dumneavoastră că trebuie...

— Trebuie. Și nici nu e scumpă : o sută !

— O sută ? !

— Acu' ce, vă mai tocmiți ? Ați dat două sute, ce mai contează una. Cățelul tot îl luați pe gratis.

— Mă rog...

— Asta e zgarda și ăsta e covorașul...

— Ce... covoraș ?

— Cum, ce covoraș ? Covorașul cățelului. S-a obișnuit cu el. Pe el s-a născut. Vreți ca, așa, deodată, să se trezească pe un covoraș străin sau chiar fără covoraș ?

— Vai de mine, eu...

— O sută.

— Ei, da, tot am dat trei, ce mai contează...

— Exact. Nici nu ştiţi ce noroc aţi avut ! Pe unul care a venit înaintea dumneavoastră, l-am refuzat.

— Serios ?

— Da. Închipuiţi-vă, vroia să ia căţelul fără crăticioarele în care mănîncă. Să-l ţină nemîncat, bestia ! Noroc că l-am dibuit imediat.

— Ăăă... şi cît ?

— O sută.

— Perfect. Poftim patru sute, iau căţelul că, ştiţi, trebuie să mă grăbesc... Soţia mea...

— Foarte bine, foarte bine, numai un moment să aduc şi pendula.

— Pendulaa ? Ce pendulă ?

— Asta-i bună ! Ce pendulă ! Cîinele trebuie hrănit la ore fixe.

— Vai, dar nu vă faceţi probleme, uitaţi-vă, am ceas Doxa, radioul e mereu deschis, avem tot timpul ora exactă.

— Ei, da, dumneavoastră aveţi ! Dar căţelul ? ! ? Ce, o să vină să se uite la ceasul Doxa sau o să-l puneţi să asculte radioul ? Cînd aude pendula bătînd de ora trei, e clar, vine cuminte să mănînce, nu ca unii care vin la tot felul de ore... Trebuie obişnuit de mic. V-o dau ieftin. 600, că e defectă şi trebuie s-o daţi la reparat. Şi cu patru sute, o mie.

— În cazul ăsta, eu... ştiţi, mă aşteaptă soţia...

— Exact. N-aţi spus că vreţi să-i faceţi o surpriză ?

— Da, dar n-aș mai... Sînt surprize și surprize...

— Îmi pare rău, banii se numără la casă, „pièce touchée, pièce jouée"..., dar dacă insistați, vă fac o reducere. Vă dau și o pisică. Știți ce frumos se joacă Pufi cu ea ? Să-i despărțim ar fi o adevărată cruzime !

— Nu, mulțumesc. Renunț. Soția mea nu poate suferi pisicile.

— Perfect ! Divorțați ! Aveți un motiv foarte bun... Stați ! Stați ! Nu plecați ! Ei, poftim ! Și mai spunea că e iubitor de animale...

— Hau ! Hau ! Hau !

— Marș de-aici ! Acu' te-ai găsit ? ! Trebuia să-mi atragi atenția de la început !

Nu pot să-i sufăr pe suspicioşi ! Oameni care în dosul fiecărui gest, dincolo de orice fapt îşi construiesc o explicaţie proprie, uneori împotriva oricărei logici dar de care se agaţă cu încăpăţînare. Nu pot să-i sufăr pe suspicioşi dar uneori în faţa unor evidenţe sau mai bine zis în absenţa unor evidenţe nu pot să nu devin şi eu bănuitor. A nu bănui nimic, a nu fi în stare să elaborezi un raţionament cît de cît plauzibil demonstrează o foarte slabă construcţie mentală (prostie curată !). Şi, pe cuvînt — nu ştiu dacă aţi observat — viaţa zilnică e alcătuită din tot felul de detalii care, neînsemnate în aparenţă, te fac bănuitor.

— Paulina, nu mi-ai văzut bricheta ?

Întrebarea aceasta o adresez cel puţin de şapte ori pe zi soţiei mele care trebuie să ştie în fiecare clipă unde-mi sînt ochelarii, cheile de la birou, cheile de la maşină, stiloul, carnetul de telefon, servieta, mănuşile, briceagul, pipa, tutunul de pipă, butonii de manşetă şi, în general, toate celelalte obiecte care definesc şi certifică exis-

tenţa mea biofizică ba şi psihosocială (buletinul de identitate, contractele cu editura, fişa de la policlinică ş.a.).

— Era lîngă televizor...

Era. Din păcate, de data aceasta, spre deosebire de milioanele de dăţi anterioare, bricheta nu mai *era* acolo. Nu era nicăieri !

— Ia vezi, poate a luat-o fi-tu, zice nevastă-mea.

— Ce să facă cu ea, că doar nu s-a apucat de fumat la zece ani...

— Poate a luat-o pentru experienţele alea ale lui...

L-am întrebat, dar Silviu n-o luase. Şi dacă spune fi-miu că n-a luat-o, e sfînt. Mai curînd Ruxandra...

— Paulino, tu n-ai băgat de seamă că fi-ta a început să fumeze ?

— N-am observat. Dar, la cei 18 ani ai ei, n-ar fi cea mai mare crimă.

N-aveam acum dispoziţie pentru o discuţie de genul acesta. Mă preocupa cu totul altceva :

— Oricum, n-ar fi un motiv să servească foc cu bricheta mea !

— Ruxandra n-ar face una ca asta...

— Tocmai. Şi atunci, unde e bricheta ?

Ne uităm unul la celălalt necăjiţi. Să dispară un astfel de lucru din casă, încă nu ni s-a întîmplat.

— Cînd ai avut-o ultima dată ? mă întreabă nevastă-mea care uneori se crede Agatha Christie.

— Știu și eu ? Parcă ieri...

Amîndoi cădem pe gînduri și știm și de ce. Aseară trecuse pe la noi unchiul Anton. Inexplicabil, dar toată viața am avut o antipatie sinceră pentru acest om care nici măcar nu știam exact dacă ne era unchi dinspre partea mea sau dinspre partea nevesti-mi.

— Crezi că Anton ar fi capabil de un lucru atît de mărunt ? lansează nevastă-mea, socotind c-o prinde bine s-o facă pe generoasa. În fond bricheta era a mea !

— Niciodată nu mi-a plăcut individul ăsta ! Ții minte că a avut un proces pentru partaj de casă ? Dacă s-a pretat să calce pragul justiției, înseamnă că e capabil și de un furtișag mărunt.

M-am enervat de-a binelea. Îmi făcea impresia că îl și văzusem — fără să acord faptului vreo atenție specială — examinînd ronsonul meu nichelat, îmbrăcat în piele de crocodil.

— A calculat-o bine, nemernicul. Știe bine că fiind din familie, întîi și întîi n-o să-l bănuim, și pe urmă n-o să-l reclamăm. Să-i fie rușine !

Nevastă-mea mă urmărește gînditoare.

— Auzi...

— Aud. Ce să aud ?

— Azi-noapte nu te-ai sculat să bei lapte ?

— Ba da.

— Şi nu m-ai întrebat tu unde mai ai nişte ţigări ?

— Hm, parcă...

— Şi nu ţi-ai aprins o ţigară în bucătărie ?

Avea dreptate. Îmi amintisem şi eu. Ba mai mult, îmi amintisem că mi-am aprins ţigara cu bricheta. Deci noaptea bricheta mai fusese ! Trebuia să-l tai de pe listă pe unchiul Anton. Cu regret, dar asta era situaţia ! Atunci, cine ?

— Ia spune-mi, draga mea, n-a venit azi dimineaţă la şapte Adelina, s-o împrumuţi cu făină ?

Tocmai mă bărbieream şi auzisem discuţia cu simpatica noastră vecină.

— Şi ce-i dacă a venit ? N-a intrat decît în bucătărie...

— Exact. Am sărit ca un leu. N-am stabilit împreună că am fumat noaptea o ţigară în bucătărie ? În timp ce tu cotrobăiai în cămară după făină, dumneaei a înşfăcat frumuşel bricheta. Ce mai ! e totul foarte clar !

— Imposibil !

— De ce imposibil, dragă ? Pentru că e prietena ta ? Ai uitat că tu singură mi-ai spus odată că ţi-au dispărut din casă nişte bani şi numai după ce te-ai plîns ca din gură de şarpe de nu ştiu cîte ori, a zis şi Adelina asta cum ai uitat că i-ai împrumutat ei ? !

— Da, mă rog, nici acum nu știu care e adevărul. Oricum, dacă nu vroia să mi-i dea, putea să tacă...

— Dacă... dacă... dacă... Vorba e că de data asta nu mai încape nici o îndoială. Cine altcineva putea să intre în bucătărie și să ia bricheta ?

— Tu.

Mi se părea cu totul deplasat să mai fac și obiectul spiritelor soției mele cînd eram victima unui furt calificat.

— Nu fac nici un fel de spirite, dar cel puțin la ora 10 și jumătate cînd ai stat de vorbă cu redactorul tău de la editură, aveai bricheta pe birou.

— Ești sigură ?

Soția mea era absolut sigură. Cînd mă sunase omul la telefon, i-am cerut prin semne un chibrit să-mi aprind pipa, dar negăsind nici unul, mi-a adus bricheta. Deci la 10 și jumătate, bricheta încă nu fusese furată. Am tăiat-o cu regret de pe listă pe Adelina. Brusc, mi-am adus aminte :

— Jean !

— Ce-i cu Jean? făcu ochii mari nevastă-mea.

— El a luat-o !

Jean era prietenul fiicei mele. Student la electronică, băiat serios și cu intenții serioase. Nevastă-mea se supără. Cum putea să-mi treacă prin minte o asemenea absurditate. Putea ! Generația asta de astăzi făcea lucruri și mai rele.

Dacă ar fi văzut bricheta asta a mea pe bordul mașinii, ce i-ar fi împiedicat să forțeze portiera? La asta se pricep ! De altfel nu trecuse Jean după amiaza pe la noi ca s-o ia pe Ruxandra în oraș ? Nu l-a poftit soția mea în birou să aștepte cîteva minute ? Nu i-am oferit eu o țigară și băiatul m-a refuzat sub pretext că nu fumează ? De ce oare ? Nu pentru ca bănuiala să nu cadă asupra lui ? La ce să-i trebuiască bricheta dacă nu fumează ? ! Jean ăsta nu e prost deloc !

— Aristide !

Striga nevastă-mea. Era în vocea ei un amestec de bucurie și supărare și mai era și un fel de chemare imperativă. Nota asta din urmă i-o cunoșteam foarte bine. M-am dus în sufragerie să văd ce s-a întîmplat. Paulina stătea încremenită ca o statuie indiană și arăta cu degetul spre podea, asemeni unui indicator pe șoselele internaționale. I-am urmărit direcția și la marginea covorului, asortîndu-și pielea de crocodil cu cafeniul persan, stătea tolănită bricheta mea ! Am ridicat-o cu nespusă bucurie. Pentru mine obiectul acesta nu avea numai o finalitate funcțională, era și o amintire de familie. Chiar, cine mi-o dăduse ? Cu multă satisfacție mi-am aprins o țigară, m-am așezat în fotoliu dîndu-mi abia acum seama cît mă obosise căutarea. Și cîte nu-mi trecuseră prin cap ! Silviu și Ruxandra, propriii mei copii, educați de mine! Unchiul Anton, un monument de bunătate și *dăruire* fami-

lială. Omul care era în stare de orice sacrificiu ca să-mi vină în ajutor. Adelina, cea mai bună prietenă a soţiei mele. Păi, dacă nu mai putem avea încredere nici într-un prieten apropiat, înseamnă că trăim în cel mai nefericit secol din cîte au fost de la Giordano Bruno încoace. Despre băiatul acela simplu şi serios, cu mare viitor ştiinţific (Jean) ce să mai zic ? ! Şi nefumător pe deasupra ! Cum de putuseră să-mi vină în minte toate aceste absurdităţi ? Paulina care-şi asuma întotdeauna rolul conştiinţei mele culpabile, bombăni de pe undeva pe-aproape :

— Chiar dacă n-o găseai, cum ai fost în stare să-ţi treacă toate astea prin cap ! Puteai foarte bine s-o pierzi pe undeva...

Mda, la asta nu mă gîndisem.

Sînt drame în care nu contează decorul. N-are nici o importanță înfățișarea personajelor. Motivația interioară este secundară. Biografia eroilor rămîne necunoscută. Singurul lucru care contează e dialogul. Și dialogul iată-l mai jos. El spune tot.

— Bună ziua...
— Bună ziua... Dumneavoastră ?
— Aș dori să-mi fac un costum...
— Sigur că da... Ce fel de costum?
— Unul obișnuit. Haină, pantalon, vestă.
— Un costum din trei piese... Vreți și o vestă de rezervă ?
— Nu.
— Foarte bine că vestă tot nu se mai poartă. Deci numai haină și pantalon.
— Nu, vreau și vestă. Eu port.
— Cum doriți. Aveți stofă ?
— Da. Asta este. Trei metri.
— Ooooo, e în dungi...
— Nu vă place ?

— Ba da. Dar în dungi e mai complicat că se taie stofa numai pe dungă. De ce n-aţi luat-o în pătrăţele ?

— Nu port în pătrăţele. Nu puteţi să mi-o faceţi în dungi ?

— Ba da. Noi facem cum doriţi dumneavoastră. Aţi ales modelul ?

— Da, la un rînd.

— De ce n-o faceţi la două rînduri ?

— Eu port numai la un rînd.

— Dacă o faceţi la două rînduri, o puteţi şi-ntoarce...

— Nu vreau s-o întorc.

— Perfect. O facem cum doriţi dumneavoastră. Aveţi şi furnituri ?

— Nu.

— Asta nu e bine.

— Şi atunci, ce facem ?

— Nu e nici o problemă, vă punem noi furniturile.

— Aşa mă gîndeam şi eu.

— Vă trebuie : un metru jumătate de pînză tare, un metru jumătate de pînză moale, trei metri mătase pentru căptuşeală, 10 nasturi mari şi 25 mici...

— Ce să fac cu atîţia nasturi ?

— Să aveţi. Ce, dumneavoastră nu mergeţi cu autobuzul ?

— Şi de ce 25 ?

— Sînt mici, dacă se rup nu-i mai găsiţi. Dar dacă doriţi, vă punem fermoare.

— Nu, puneţi nasturi. Şi altceva ?

— Doi kilometri de aţă neagră.

— De ce doi kilometri ? Nu e mai simplu două mosorele ?

— E mai simplu dar nu e exact. Într-un mosorel este un kilometru jumătate de aţă. De ce să încărcăm clientul ?

— Mă rog... Îmi luaţi măsura ?

— Marţi.

— De ce nu acuma ?

— Pentru că mai întîi trebuie să facem un deviz estimativ pe proiect tip.

— Tipu' sînt eu...

— Se poate, dar fără deviz estimativ nu se poate.

— Şi atunci ?

— Marţi.

— Să presupunem că azi e marţi...

— Păi, azi e chiar marţi.

— E gata devizu' estimativ ?

— E gata. Acum trebuie să facem o ridicare pe teren...

— O ce ?

— Să confruntăm proiectul cu realitatea.

— Care realitate ?

— Cu dumneavoastră.

— Şi ?

— Nu corespunde.

— Păi de ce ?

— Am pus prea multă căptuşeală la prea puţină stofă...

— Trei metri. Atîta intră la un costum.

— Trei metri 20.

— Mie îmi ajung 3 metri.

— Dumneavoastră vă ajung dar nu se încadrează în proiect.

— Şi ce faceţi cînd veţi trece la aplicarea pe teren ?

— Vă dau 20 de centimetri înapoi.

— Şi cu căptuşeala ?

— Căptuşim pe altcineva.

— Asta-i tot ?

— Mai e chestiunea cu aţa...

— S-a rupt ?

— Nu. N-avem neagră.

— Luaţi albă şi puneţi-o în tuş.

— S-a propus la noi soluţia asta. S-a dat şi primă. Dar...

— Dar ce ?

— N-avem tuş. Aduceţi dumneavoastră.

— Cît ?

— Un butoi.

— Am auzit bine ? !

— Perfect.

— Dar pentru ce vă trebuie un butoi ?

— Nu putem să vopsim aţă numai pentru un costum. Trebuie să facem pentru producţie de serie...

— Foarte bine, vă aduc un butoi.

— Mai e problema cu nasturii...

— Ce problemă ?

— Aceia cu 2 piR : n-avem rotunzi. Numai pătraţi.

— Nu-i nimic. Puneţi-mi nasturi pătraţi.

— Nu se poate.

— De ce ?

— Nu se potrivesc la „în dungi". Se potrivesc numai la „în pătrăţele".

— Şi atunci, ce propuneţi ?

— Să facem fără nasturi.

— Se poate ?

— De ce nu ? În definitiv, nasturii sînt necesari la pantalon şi la vestă...

— Tocmai !

— Tocmai vesta şi pantalonii nu vi-i putem face. Haina se poate purta şi descheiată...

— Dar ce fac eu fără... ăăă... vestă ?

— Staţi acasă. Acasă puteţi să staţi şi-n haină.

— Bine, dar eu am servici !

— Şi noi.

— Şi atunci, ce propuneţi ?

— O inovaţie de-a mea pentru care dumnevoastră o să mă premiaţi din fondul dumneavoastră personal.

— Ce inovaţie ?

— Noi vă facem un costum cum ştim noi ca să-l purtaţi cum ştiţi dumneavoastră. Aduceţi dumneavoastră furniturile şi noi vi le trecem

la remedieri. Dumneavoastră semnaţi, plătiţi şi vi-l predăm la nasture.

— Bine, şi ce faceţi atunci cu furniturile *dumneavoastră ?*

— Pentru asta ne premiază cooperativa. Le trecem la materiale recuperate.

Deunăzi îl întîlnesc pe bunul meu prieten *X* şi-i arăt consternat revista noastră literară.

— Ei, cum e posibil ca *A.B.* să semneze această fabulă în proză ? ! Nu mi-aş fi închipuit că se poate preta la aşa ceva...

Prietenul meu rîde şi ridică din umeri :

— Stai să-ţi povestesc ce s-a întîmplat...

Îşi aprinde o ţigară.

— Săptămîna trecută mă duc la redacţie cu fabula asta. Cei de acolo o citesc şi-mi spun că-i slabă, că n-are rost s-o public şi să le aduc altceva. Nu m-am supărat. Eu scriu una din astea pe oră. Era de faţă şi *P.* Cînd rămînem singuri mă întreabă „Mai ai nevoie de ea ?“ Adică de fabulă. „N-am nevoie“, îi spun. „Mi-o dai mie?“ „Cu plăcere“. În fond tot nu avea unde s-o publice din moment ce fusese respinsă. Două zile mai tîrziu i-o citeşte lui *L. M.* Bătrînul — deşi nu-i bătrîn, dar îi place să se considere din vechea generaţie — e entuziasmat. „Auzi, ce faci cu ea ? îl întreabă. O publici ?“ „Nici gînd — îi

spune *P.* — o ţin pentru sertar. Poate mai tîrziu". „Ştii ceva — îi propune bătrînul — cedează-mi-o mie. Trebuie să citesc ceva la televiziune şi n-am nimic inedit. Oricum, *verba volant.* Pe urmă poţi s-o publici. Te ajut şi eu..." *P.* se învoieşte. La televiziune se întîlnesc mai mulţi confraţi. Vine şi Fabulete. Cel care se consideră cel mai mare fabulist din sud-estul european. Citeşte fabula din mapa lui *L.M.* şi insinuează că seamănă foarte bine cu una de a lui. Obrăznicie. Dar *L.M.* nu e sigur şi nu vrea să rişte, aşa că n-o mai citeşte şi improvizează pe rime date la telefon. Succes. E foarte spontan moşul, cu toate că nu e moş. Mă rog. A doua zi vrea să scape şi să nu-şi creeze obligaţii faţă de *P.* şi-i restituie fabula. Acesta se duce la almanahul literar şi oferă fabula pentru numărul de Anul Nou. Ovidel, de la pagina de umor, îi propune un schimb. Îi concesionează lui toate rubricile vesele : jocuri, cuvinte încrucişate, epigrame şi răvaşe ca să-i dea în schimb fabula că l-au programat cei de la revistă şi n-a avut timp să scrie. Ţine morţiş să fie prezent cu ceva. *P.* cedează tentat de drepturile de colaborare la almanah. Odată pe an plătesc ceva mai bine. Ovidel trimite fabula în plic şi... stupoare ! Opera apare, dar sub semnătura lui *A.B.* Ei, ce părere ai ? Un adevărat scandal !

— Scandal e puțin spus, întăresc eu. Cînd te gîndești că e cuvînt cu cuvînt și literă cu literă o fabulă de Esop !

— Ei, poftim ! Și mie mi-au pretextat că-i slabă. Asta e. Cu clasicii n-au încotro. Numai cu noi cei în viață procedează cum poftesc !

Și amicul *X* strivește indignat țigara.

Numărătoarea directă s-a terminat. A venit 31 decembrie ! Şi iată, începe numărătoarea inversă. Peste cîteva ore se va declara deschis revelionul. Dar pînă atunci ! Cîte nu mai sînt de rezolvat ? ! Chiar şi partea protocolară suferă retuşuri pînă în ultimul moment. În blocurile noi toată lumea se cunoaşte, cei mai mulţi lucrînd cam pe la aceleaşi întreprinderi, avînd cam aceleaşi cunoştinţe, prieteni şi, bineînţeles, obligaţii.

Să tot fie ceasurile opt cînd Costache Blendea de la IV dă nas în nas cu Haralambie Grăbitu de la III. Vecin, prieten, cunoscut, ba chiar subaltern de-al doilea după soţie.

— Bună seara, bună seara, nea Costache ! Bună seara şi la mulţi ani !

— La mulţi ani, vecine ! Tocmai mă întrebam dacă te găsesc acasă...

— Acasă, vecine, acasă. Se poate ? ! Tocmai azi de revelion, cînd am mosafiri, să nu fiu acasă ? Ha, ha, ha. Chiar veneam să te poftesc...

Cei doi îşi strîng mîinile cu efuziune.

— Ba pardon, eu vroiam să te poftesc! îl trage de mînă Costache. Că uite şi noi facem revelionul acasă şi ziceam că dacă n-ai ceva mai bun, să vii şi matale cu soţia...

Haralambie scutură energic din cap :

— A, nu ! Nu se poate ! Să vii matale cu soţia...

— Ce vorbă e asta ? ! Mă refuzi ?

— Hai, zău, vino, că n-o să-ţi pară rău... Vine la noi şi Jenica Prepeliţă. O ştii ? Are femeia asta un şarm...

— Care Prepeliţă ?

— Profesoara de franceză a lu' fiu-miu, de la liceu. Haralambie se înalţă pe vîrfuri şi-i şopteşte la ureche : Are băiatu' o notă proastă şi am invitat-o la petrecere. Ştii cum e omu', mai mîncăm, mai glumim, ne mai distrăm, mai punem o vorbă şi se îndreaptă şi nota...

Dar Costache n-are treabă cu franceza.

— Păi n-o să vorbiţi, vecine, că Prepeliţă vin la noi...

— Cum la voi ?

— Da, că bărbat-su e responsabil la un Autoservice şi am nevoie de nişte piese... Vorba matale, mai una, mai alta şi-mi dă şi mie nişte semeringuri...

— Da' ce-ţi trebuie dumitale semeringuri ? Ce, ţi-ai luat maşină ?

— Eu, maşină ? ! Fii serios ! Nu mă urc eu la volan ! Da' pentru Stavarache...

Şi-i spune că-i vorba despre contabilul-şef care l-a rugat să-l servească, şi cum acesta i-a promis să-i rezolve chestiunea cu vechimea... nu putea să-l refuze !

— Aşa că fiind vorba de Stavarache... Îl ştii, nu ?

— Pe Stavarache ? Gigi ?

Cum să nu-l ştie Haralambie ! Păi Gigi vine la ei, că e vărul nevestii. E adevărat, îi spusese el că mai are o invitaţie, dar a insistat Aglaia. Vrea să-l roage să-i facă rost de un covor din alea speciale, că are relaţii.

— Aglaia ? întreabă Costache.

— Nu, frate. Ionaşcu. Covorul e pentru Ionaşcu. Anibal Ionaşcu de la Electrocasnica. Ce vrei, omul trebuie să-şi facă iarna car şi vara sanie. Vrem şi noi să ne luăm un obiect de folosinţă îndelungată, un frigider din alea noi.

— În cazul acesta va trebui să aranjezi chestiunea asta în 3 ianuarie la birou, spune Costache sec.

— De ce, nea Costache ? Nu ştii matale că ce aranjezi la revelion ţine tot anul ? !

— O fi, nu zic nu, dar Ani, că aşa îi spunem, mi-a confirmat acum o jumătate de oră la telefon că vine la noi. Nici nu putea să ne refuze pentru că noi nu l-am rugat nimic. El ne-a rugat.

— Ce v-a rugat ?

— Ne-a rugat să-l invităm pe Gogulescu. Un fost coleg de-al meu de şcoală. Am făcut şi armata cu el.

Şi cei doi stau pe scară între etaje şi discută :

— Care Gogulescu ? De la editură ?

Îl interesează şi pe Grăbitu, că Aglaia şi-a strîns versurile din tinereţe în volum şi ştie şi el, Blendea, că dacă nu găseşti un suflet sensibil care să ţi le citească, nu ţi le tipăreşte nimeni. Dar Blendea îl linişteşte.

— Nu, dragă, nu e de la editură. E dintr-o comisie.

— De recepţie ?

— Nu, de revizie. Şi Ani, că noi aşa îi spunem lui Anibal, are cu el o problemă care nu mai poate fi amînată, că a mai avut trei amînări, din lipsă de martori. Deh, proces greu...

Costache coboară o treaptă, Haralambie urcă una :

— Hîm... şi... cine mai vine la voi ?

— Păi mai vine Săndulescu.

— Cel de la ONT ? Sau frate-său de la *balneo-climaterice?*

— Amîndoi. Că am hotărît cu nevastă-mea să mergem anul ăsta la Tuşnad, ori aşa ori aşa...

— Păi stai, nea Costache, îi vine o idee lui Grăbitu.

— Stau.

— Stai să vedem atunci cum facem. Uite ce-ţi propun : cedează-mi matale comisia de revizie şi-ţi dau eu în schimb covorul.

— Te cred, îţi convine ! se supără Costache. Un prăpădit de covor care nici nu e pentru dumneata ! Pe cînd o comisie de revizie e aur ! Mai bine dă-mi matale corijenţa la franceză şi-ţi dau un Săndulescu, că tot am doi...

— Nu, nu ! Uite, îţi propun mai bine să-mi dai mie semeringurile şi, în schimb, îţi dau un frigider. Nou-nouţ şi-n rate.

— Ce să fac cu el ? Că am. Mie îmi trebuie o vechime. Stai, mai bine îţi dau eu editura...

— Păi ziceai că n-ai...

— Aoleo, aşa-i. Atunci, ia matale procesul şi dă-mi mie un post în Bucureşti...

Haralambie rămîne locului şi-şi măsoară cu mirare vecinul.

— La ce-ţi trebuie, că doar anu' ăsta te pensionezi ! ? !

— Asta-i bună ! Da' ce, pentru mine ? — şi face semn la tîmplă, adică „ce nu-ţi dai seama ?“ — pentru nepotu-miu...

Grăbitu a rămas pe gînduri. Celălalt insistă :

— Ei, ce faci, îmi dai Bucureştiul ?

— Păi de unde, nea Costache ? N-am...

— Asta-i bună ! Invită-l !

La început n-a fost cuvîntul. A fost litera. Omul a ieşit din grota natală şi a strigat: Aaaaaa! Acest gest i-a inspirat lui Gopo un premiu la Cannes. Pe urmă omul a continuat să inventeze literă cu literă tot alfabetul. Cînd a ajuns la Z şi a combinat din toate literele toate cuvintele, a văzut că s-au făcut prea multe şi a început din nou să le prescurteze. Aşa s-a ajuns la ceea ce a fost iniţial, adică la iniţiale. Cum vorbesc oamenii folosind numai iniţiale ? F.S. (adică : foarte simplu).

— Alo ! IDECEMETE ?

— Greşală, tovarăşe. Aici IRECEMETE.

— Nu se poate ! Eu am format corect.

— Ba se poate. Dumneavoastră aţi format corect, dar aţi nimerit incorect. Mai formaţi odată...

— Nu mai formez deloc că vorbesc pe banii statului şi am format numărul cu toată răspunderea.

— Bine, dar v-am răspuns că e greşală ! Aici nu e IDECEMETE ! Aici e IRECEMETE. Mai formaţi odată.

— Nu e 17.82.73 ?

— Ba da.

— Perfect. Înseamnă că e IDECEMETE-ul.

— Nu e perfect, că nu e. Cifrele sînt la fel, dar literele ţţţ.

— Bine, dar ce caută IRECEMETE-ul la numărul ăsta, cînd el face parte din OPEFELEGAZ ?

— Nu mai face parte din OPEFELEGAZ. Acum face parte din OCEFELEPIL.

— Bine, dar OCEFELEPIL are alt profil.

— Trebuie să priviţi lucrurile în faţă nu din profil.

— Mă rog. Atunci înseamnă că şi dumneavoastră aveţi acum alt profil. Nu cumva aveţi un profil IDECEMETE ?

— În nici un caz ! IDECEMETE este în ramură cu UMETEFANOL.

— Nici vorbă ! N-are nici o legătură...

— Ba are. La Simeria. Acolo luaţi IRTA şi vă duce pînă la baza UMETELIFAN.

— Tot ce-mi spuneţi dumneavoastră n-are nici o bază. Eu caut IDECEMETE : Întreprinderea-de-deservire-a-cumpărătorilor-cu-materiale textile.

— Greşală, tovarăşe. Aici IRECEMETE ! Întreprinderea - regională - pentru - colectarea - materialelor - termoizolante.

— Extraordinar ! Florică, tu eşti ?

— Eu, dar cine întreabă ?

— Dobrică. Ca să vezi, măi băiatule, numărul era corect, dar cu literele astea era să nu te găsesc. Să-ţi spun pentru ce te caut : Auzi, n-ai pe cineva la STAMATE ?

— La Stamate ? Cum să nu ! Nu e nici o problemă. Te servesc. Stamate e chiar cumnatul meu...

— Fii serios ! Cum să fie STAMATE cumnatul tău ? Eu vorbesc de STAŢIA-PENTRU-AMBALAJE ŞI-ATELAJE,

ş.a.m.d.

etc.

Trase adînc fumul în piept, cu o deosebită satisfacție. Bune țigările astea *king size !* Stimulează imaginația. Expedie cîteva rotocoale albăstrui care trecură unele prin altele destrămîndu-se... Încerca un sentiment de plenitudine, de forță. Se simțea stăpîn pe mijloacele sale. *Ideea este nemaipomenită, titlul percutant, finalul cu totul neașteptat ! O schiță ca asta îți iese odată la zece ani.* Ochii i se opriră pe calendar. *Și pică bine tocmai acu' de Anul nou, de sărbători, cînd omul vrea să se mai destindă, să se mai distreze, să rîdă... Vorba e, cui s-o dau ? Cel mai bine ar fi la televiziune... Dac-o zice actorul acela comic, atît de popular... Nu, nu e bine. O zice, lumea rîde și crede că-i a lui. C-așa e omul, „psihologia spectatorului", de cîte ori n-am discutat, n-am scris despre asta... Ce, stan păpușă a auzit de cutare sau cutare ? Pe naiba. Aut Caesar aut nihil. Nihil și mai cum ? Habar n-are...* O clipă, gîndul se întrerupe, caută un punct de sprijin. *Cel mai bine ar fi, mai întîi s-o tipăresc. Pe urmă n-au decît s-o ia și la tele, la radio, la electrecord, mă rog, la toate mașinăriile astea elec-*

trocasnice. S-o tipăresc, dar la editură durează cel puţin un an, doi, trei... pînă mai scriu altele, mă rog... La o revistă. Asta e ! S-o dau mai întîi la o revistă. Pe urmă pot s-o adun şi într-un volum. Mda, asta e soluţia... Caută, printre hîrtiile risipite pe birou, carnetul cu numere de telefon.

— Alo, redacţia ? Săru' mîna, Vincenţiu Mardare. Aş dori să vorbesc cu tovarăşul redactor-şef. Cum, în ce problemă ? Într-o problemă literară... E plecat ? Şi cînd se întoarce ? După Anul nou ? Alo...

Ar fi vrut să mai adaoge ceva, dar din partea opusă receptorul fusese aşezat în furcă.

Mardare strîmbă din nas. *Cred că era acolo, dar ce ştiu secretarele astea ? Mă rog, paguba lui, că acu' le crapă buza după schiţe umoristice. Vin şi te roagă pe la uşi, pe la fereşti, pe la telefoane nea Mardare în sus, nea Mardare în jos, frate Vincenţiu, nu ne lăsa, dă-ne şi nouă ceva că n-avem nimic. Ei, nu vă dau, e bine ? ! Altădată...*

Adică *altădată* „să învăţaţi minte că pentru mine secretara să vă dea la telefon !" Mardare explorează cu gîndul orizontul editorial. Cui ar putea s-o dea ? *Lui Stamatoiu trebuie s-o dau ! Asta e un tip subţire, gustă hazul. Lui nu trebuie să-i explici poantele ca lui Atanase de la GHIMPELE care a şi declarat public că pentru el, în spatele fiecărui calambur se ascunde un duşman*

perfid. Sta-ma-to-iu... îl găseşte în carnetul de telefon :

— Alo, Vergilă e pe acolo ? Alo, fii drăguţ şi spune-i c-am zis „la-mai-mare-te-a-propus-Mardare", ha, ha, ha, aştept... Îi plăcea să se exprime pitoresc, asta avea priză, îl făcea simpatic. *Ce mizerie, cîtă ipocrizie, numai ca să obţii o legătură telefonică şi asta pentru ce ? pentru că eşti talentat şi vrei să le dai ceva de valoare!* Alo, da ? Nu e ? ! Nu i-aţi spus că-l caută Mar... A, a fost chemat în tipografie... Bine, am să revin... Adică, nu, spuneţi-i să mă sune el. *Aşi, ce tipografie ? ! Era acolo la şuetă, parcă-l şi văd făcînd semn cu degetul „nu", nu e. Ştia că-i dau ceva tare şi n-avea chef să-şi modifice macheta. Nişte comozi. La de-alde ăştia Mark Twain să vină şi tot nu se deranjează !*

Simte cum îl cuprinde o stare de lehamite. Cîtă luptă, zbatere pentru ce ? Dar nu e el omul să se lase înfrînt. Zîmbeşte. *Ştiu, ştiu ce fac ! Pun schiţa într-un plic şi o trimit printr-un comisionar la* Almanahul literar...

De undeva, de departe, din adîncul fiinţei sale, încet, încet, îşi face drum spre suprafaţă o întrebare : *S-o pun într-un plic ?* Da, abia acum îşi dă seama ce anume îl contrariază. *Atunci trebuie s-o scriu !* Brusc, devine neliniştit... *Hm, ia uite, m-am enervat cu toate telefoanele astea... Cum era ?* Într-adevăr, cum era ? *Vasăzică, el — un bărbat de 42 de ani...* Ideea era

nemaipomenită... *se scoală de dimineaţă şi... şi titlul, cum era titlul ?* Era un titlu percutant... *şi cum se termina ?* Da, finalul era cu totul neaşteptat. *Trebuie să-mi aduc aminte...*

Îşi aprinde o nouă ţigară, una obişnuită, de lucru, o ţigară aspră cu tutun negru, cotidian. E hotărît, neînduplecat : *Scriu schiţa şi le-o dau la tele, să vadă toţi Stamatoii ăştia ce-au pierdut !* De undeva adie o consolare. *Pe urmă n-au decît s-o publice !*

— Bună ziua !
— Bună ziua...
— Am venit să-ţi atrag atenţia că dacă mai scuturi covorul din balcon în balconul meu, te dau în judecată ! E clar ? Bună ziua !
— Bună ziua... dar nu e clar...

* *

— Bună ziua !
— Bună ziua...
— Am venit să-ţi spun că dacă mai stropeşti florile ca să curgă în balconul meu, te dau în judecată ! E clar ? Bună ziua !
— Bună ziua dar nu e clar...

* *

— Am venit să-ţi spun că dacă mai ţii cocoşul acela în balcon, te dau în judecată ! E clar ?
— Bună ziua dar nu e clar...

* *

— Bună ziua...
— ?

— Dumneavoastră aţi fost zilele trecute la mine şi mi-aţi spus că dacă mai scutur covorul din balcon, o să mă daţi în judecată ?

— Eu.

— Şi alaltăieri aţi fost şi mi-aţi spus că dacă mai stropesc florile din balcon, o să mă daţi în judecată ?

— Eu !

— Şi adineaori...

— ...ţi-am spus că dacă mai ţii cocoşul în balcon, te dau în judecată ! E clar ? !

— Vedeţi, tocmai pentru asta am venit, că nu e clar.

— Şi de ce, mă rog, nu e clar ? ! ?

— Pentru că n-am balcon...

— Nenorocitule, nici măcar nu ai balcon ? ! Te dau în judecată !

— Poftiți, vă rog, poftiți ! Fiți bineveniți în parcul nostru. Sperăm c-o să vă placă...

De curînd parcul, în întregime renovat, fusese inclus în itinerarul turistic al orașului. Ghidul — care știa și trei limbi străine — ne invită cu un gest afabil după ce ni se adresase mai întîi cu profesionala întrebare : „français ?", „romanian ?", „de unde sînteți, fraților ?" Eram din toate părțile, chiar și din București. Un grup vesel venit prin O.N.T.

— Vă rog, vă rog, veniți mai aproape. Nu vreau să vorbesc prea tare. Știți, undele sonore produc perturbații atmosferice și deteriorează microclimatul...

Într-adevăr ghidul — un tînăr vînjos cu o barbă mare scandinavă — avea o voce sonoră. Am făcut cerc în jurul lui, ceea ce îi permitea să ne vorbească familiar și foarte inteligibil.

— Sînt bucuros să vă furnizez orice fel de informații utile...

Cu un zîmbet fotogenic se adresă unui membru al excursiei noastre care privind distrat în jur pusese din greșală piciorul pe gazon :

— Nu vă jenaţi, puteţi călca pe iarbă. „Nu se rupe, nu se strică — nici amendă nu se-aplică", recită el spiritual. Da, stimaţi oaspeţi, iarba aceasta pe care o vedeţi — vă rog să-i apreciaţi culoarea de un verde nr. 5 perfect omogen — este iarbă de plastic. Această iarbă are un mare avantaj faţă de iarba naturală, în sensul că nu se vestejeşte niciodată. Nemaivorbind de faptul că nu creşte şi deci nu trebuie cosită.

Era într-adevăr o inovaţie cu totul neaşteptată. Am făcut cîţiva paşi pe peluză încercînd sub tălpi o senzaţie foarte plăcută. Am zîmbit gîndindu-mă cu cîte primejdii călcasem altădată pe iarba unor parcuri, avînd tot timpul senzaţia aceea îngrozitoare că în dosul fiecărui tufiş se ascunde un gardian mustăcios care-mi va smulge cu răutate şi plăcere amenda de 25 de lei. Iată că această interdicţie căzuse ! Am revenit pe alee, cu urechile larg deschise la explicaţiile ghidului.

— Priviţi, vă rog, şi florile ! Aceste minunate flori cu parfumul lor... Şi, fără tranziţie, strigă : Vasilee !

— Aăăuu ?! veni de undeva răspunsul celui chemat.

— Dă drumul la olfactopulverizatoare, că avem oaspeţi ! Apoi întorcîndu-se spre noi ne lămuri confidenţial. Vasile este grădinarul de servici la panoul de comandă...

Am avut vaga impresie că aud un țiuit ca de țînțar și în aceeași clipă văzduhul se umplu cu o mireasmă îmbătătoare de trandafiri.

— Trandafiri, în acest sezon, nu e prea devreme ? am tresărit fără să vreau.

Abia atunci am observat că florile nici nu erau trandafiri, ci un fel de hibrizi între orhidee și ochiul boului.

— Aveți dreptate, spuse ghidul. Vasilee, apasă pe liliac !

Două secunde mai tîrziu ne-am simțit învăluiți de parfumul liliacului înflorit. Ghidul zîmbi și ne lămuri cu gentilețe :

— Vedeți, aici la noi a fost realizat visul vechilor florari care zămisleau acele emoționante flori de plastic, naive în felul lor. Mulți nu le agreau pentru aspectul lor convențional și pentru mirosul în general dezagreabil. Dar, în definitiv, de ce trebuie să copiem în mod servil natura ? Au fost realizate flori care nu există nicăieri în nici o seră și care, după cum vedeți, pot avea parfumul dorit.

În cadrul grupului se iscară discuții. Evident, în șoaptă (microclimatul !). Unii erau de părere că parcul acesta e un kitch, că și Le Nôtre și Le Vôtre, Le Nain și Le Gros corectaseră și ei natura, dar nici așa ! Alții combăteau pozițiile naturalismului, susținînd că pînă și în materie de alimentație totul e prejudecată și clișeu. De ce nu poți mînca o friptură într-o pilulă ? Ideea

asta stupidă, că dacă n-are formă de găină, n-are nici un gust ! Eu nu m-am amestecat, în fond înscrierea în excursie fusese benevolă. Brusc, ghidul se uită la ceasul de la mînă care era... un barometru portativ :

— S-ar părea că se schimbă vremea... Hm, într-adevăr, nimic mai neplăcut pentru un turist decît să fie surprins de ploaie în parc...

De data aceasta își întoarse reverul hainei unde — asemeni unei insigne cu puteri magice — era prins un microemițător :

— Petrică, băiatule, fii atent, o să fie nevoie să ridici cupola hidrofugă.

— Poziția 1 sau poziția 2 ? se auzi un bîzîit din minidifuzor.

— Poziția doi — și ghidul se întoarse explicativ spre mine care-l priveam cu gura căscată —, adică cu „stele", că tot se întunecă în curînd. În cîteva minute o să avem o boltă înstelată ca la planetarium.

Abia atunci mi-au atras atenția niște structuri metalice care se arcuiau grațios la mare înălțime (inițial crezusem că e vorba de vreun ansamblu sculptural modern). Deasupra ciudaților piloni începură să se desfășoare spectacular folii dintr-un material special folosit la baloanele cosmice și care curînd acoperiră întregul parc. Apărură și stelele anunțate — puncte luminiscente activate într-o rețea moleculară.

Într-adevăr, era un parc fără asemănare şi-i prevesteam un frumos succes de casă.

Ne plimbam pe aleile sale, care — ni s-a explicat — erau pardosite cu tetrateflon, un material elastic şi plăcut peste care era aşternut un nisip — siliciu pur cu sarcini electrostatice — care-l împiedicau să fie luat de vînt. Florile, într-o largă gamă coloristică, ne bucurau ochiul... La un moment dat s-a petrecut un mic incident. Un băieţel din grup care auzise că e voie de călcat pe iarbă, crezuse că e şi voie să rupă flori şi sărmanul se curentase. (Odată cu lăsarea întunericului, florile deveneau luminoase.) Din fericire, voltajul nu era prea mare.

După un timp însă am simţit o oarecare oboseală...

— Ar fi cazul să luaţi loc pe bănci, spuse cu acelaşi zîmbet amabilul nostru ghid, scoţînd din buzunar o cutiuţă pentru telecomandă. Apăsă un buton şi pe aleea noastră se deschiseră mai multe trape — ca cele de la teatru — şi tot atîtea bănci elegante şi curate fură împinse la suprafaţă.

— După cum vedeţi, aveţi tot confortul. Mai ceva ca în străvechiul Cişmigiu...

— E adevărat, dar în Cişmigiu avem şi copaci... spuse atunci cu glas răguşit un bătrînel care pe tot parcursul excursiei avusese mereu ceva de criticat. (Mă exasperase cu observaţiile sale. Mereu nemulţumit, mereu acru...)

— Copaci ? Nimic mai simplu ! Ce-ați dori ? O salcie plîngătoare ? Un arțar ? Vă pot oferi și un eucalipt aclimatizat...

Și aceeași cutiuță aduse la suprafață, din sera subterană, mai mulți copaci care aici, în aer liber, n-ar fi supraviețuit nici o sută de ani.

Mărturisesc că nu credeam să mai lipsească ceva acestui parc. Mă refer la partea, ca să zic așa *naturală*, pentru că în ce privește celelalte amenajări, ele nu mai puteau impresiona pe nimeni : țîșnitoare la care cu o monedă puteai să bei un sirop pe bază de fructe de pădure sintetice, chioșcuri mobile cu autoservire care se iveau la apelul oricărui doritor, printr-o simplă apăsare pe unul dintre butoanele dispuse în spătarele băncilor, și multe altele...

— Și totuși, și totuși lipsește ceva, se înverșună bătrînelul criticist.

— Poate îndrăgostiții, spuse maliții ghidul. Să știți că parcul nu a fost încă deschis oficial. Cînd va fi pus în circuitul public, atunci...

— Nu, nu... altceva, altceva, insista bătrînelul făcînd parcă un mare efort de memorie...

Într-adevăr, cum de nu mi-am dat seama ! Și eu avusesem tot timpul impresia secretă că ceva, ceva, nu e în ordine. Și deodată am spus tare (poate chiar prea tare) :

— Sigur că da ! N-are păsările !

Dar ghidul parcă atîta aştepta. (Era se pare chiar un test ecologic ce trebuia realizat în perioada de rodaj a parcului.)

— Vă înşelaţi, stimate tovarăşe. Cum vă imaginaţi că ar putea lipsi păsărelele ? Ce fel de parc ar mai fi în cazul acesta ? ! Singura deosebire e aceea că păsărelele noastre nu ciripesc fără noimă de parcă ar fi în pădure. Îmi daţi voie ?

Şi apăsînd un alt buton al cutiuţei magice, aerul se umplu de ciripit... muzical !

— Un sintetizator perfecţionat emite acest ciripit minunat care este de fapt o compoziţie creată de un calculator. Dacă aveţi ureche exersată, veţi recunoaşte şi trilurile privighetoarei şi ciripitul vrăbiilor, ba chiar şi fîlfîitul aripilor. Unde mai pui că sîntem scutiţi de inconvenientele păsărilor adevărate care nu pot fi deprinse cu curăţenia.

— Şi atunci — era din nou bătrînelul care găsea mereu nod în papură —, cine vă mănîncă insectele ?

— Insecte ? Ghidul afişă o expresie de om jignit. Îmi pare rău, dar parcul nostru e deparazitat. E absolut steril !

Pe cînd părăseam parcul cu impresii de neşters pe care le-am înscris în cartea de aur aflată la ieşire, am întrebat de politeţe :

— Spuneți-mi, vă rog, dar înainte ce-a fost aici ?

Ghidul îmi dădu și această ultimă lămurire :

— Ce să fie ? Un parc obișnuit, cu bănci, cu pomi, cu păsărele.

Un model depășit.

Vaca dintre portocali

poveste modernă pentru copii moderni

Motto :

Jucați la Lotto.

CAPITOLUL V — *...din care aflăm că primele două capitole sînt la corectură, iar alte două încă nu s-au scris, aflîndu-se în fază de vis. În capitolul de față facem cunoștință cu Bubu — direct fără nici o prefață. Așadar citește și-nvață !*

Bubu, după cum v-ați dat seama, copii, era o buburuză veselă și portocalie. Ieșind din casa în care locuia cu chirie și bucătărie comună, căscă îndelung și frecîndu-se la ochi, începu să spună:

— Bu... bu..., bu... bu... bună ziua, vecine !

Vecinele îi răspunseră la rîndul lor bătînd nerăbdător din picior :

— Ziua bună se cunoaște de dimineață. Încotro, buburuză creață ?

„Buburuză creață" era o licență poetică, deși cam ermetică, obișnuită la tagma poeților de felul scaieților.

— Am plecat în lume să fac fapte bune. Am să mă bat cu un zmeu foarte rău-nătărău care a închis-o-n castel pe Sînziana, am să mă bat c-un balaur-minotaur care l-a închis pe Făt Frumos în turnul de aur şi am să mă bat şi cu administratorul blocului care a închis ascensorul să nu se consume motorul. Arză-l-ar perele focului.

Atunci o vecină, rotundă şi albă cum e luna plină pe care toţi o cunosc că se dă în vînt după parfumuri de Mosc, mai pe scurt Dida-conopida îi strigă la ureche să audă şi surzii şi sturzii din Cheile Turzii :

— Du-te şi te-ntoarnă că eu te aştept, te ştiu că eşti un Bubu viteaz şi deştept.

Plecă Bubu la luptă şi se întoarse după vreo oră cu o ureche ruptă dar biruitor. Îl bătuse pe zmeu, pe balaur şi dăduse drumul la ascensor.

Iar Dida-conopida, cît ai spune „nap“ se dădu de trei ori peste cap şi se prefăcu într-o varză-crăiasă în rochie de mireasă.

Se porni pe dată nuntă mare şi dădură pe gît cinci butoaie de vin pelin din trei pahare. Doar atît.

Iar eu ce să fac, cu pelinul nu mă-mpac. De aceea, am întors cheia şi-am plecat la plimbare.

Oare și-a dat seama Stephenson ce-a inventat ? Ce-ar fi fost viața noastră fără tren ? Nu vreau să enumăr aici avantajele transportului feroviar. Nu vreau nici măcar să mă refer la atîtea opere artistice remarcabile — romane, filme, picturi — ale căror subiecte și cadru sînt legate de tren. Am să mă mărginesc doar la cea mai simplă și mai directă experiență, la îndemîna oricui. Cîte cunoștințe nu se fac în tren ! Trenul nu scurtează numai distanțele dintre orașe, trenul îi apropie pe oameni. În tren oamenii devin comunicativi. Acasă, la servici, taciturni, morocănoși, indiferenți. În tren, interesați, amabili, joviali. Trenul comprimă spațiul și timpul. O călătorie cu autobuzul de la un capăt la celălalt al orașului nu-l va scoate din mutism pe călătorul necunoscut. Dar în tren ?! În tren, între două stații, omul se dezvăluie, vrea să te cunoască și să-l cunoști. Te întreabă unde lucrezi, ce profesie ai, încotro mergi și cu ce treburi. Abia ai apucat să-i răspunzi că vecinul de compartiment îți întoarce întrebarea pusă cu propriul său răspuns. Nu-ți rămîne decît să-l asculți. Așa ascul-

tam şi eu o călătoare blondă de vîrstă mijlocie-mare care mînca cu delicateţe o portocală.

Presupun că minunatul apus de soare strecurat printre norii sinilii a făcut-o să mi se adreseze fără nici o altă introducere :

— Ah, eu ador excursiile în circuit ! Şi dumneavoastră tot în circuit ? Şi eu tot. A, dar să ştiţi că sînt persoane care nu apreciază. Păcat, mare păcat ! E foarte utilitar şi chiar avantajos. Bineînţeles, dacă ştii să-ţi faci un itinerar cu criteriu. Să mergi pe o bază oarecare. Eu nu plec niciodată aşa, la întîmplare. Că sînt unii care nici nu se sinchisesc. Zic că găsesc ei un plan şi se ghidează după el. Nu, aşa nu se poate ! Eu îmi fac planul de acasă. Întîi mă duc la Braşov. La soră-mea. Munte, aer curat. Linişte. Da, că şi-a trimis copiii în tabără. Stau la ea vreo trei zile, nu mai mult că nu suport stagnarea şi nici cum face ea laptele de pasăre, numai cu găluşte, şi plec mai departe. La Sighişoara. Oraş vechi. Antichităţi. La mătuşa mea. A, da' ce mă iubeşte ! E în stare să-mi dea orice. Anul trecut mi-a dat un inel cu piatră să-mi poarte noroc dacă nu mă mai vede. E, cum să nu mă vadă ? ! I-am şi scris : „Mătuşico, sosesc. Nu pleca la Tuşnad singură. Că tot mi-e în drum şi luăm cameră împreună. Dacă ai dată fixă, lasă cheia sub preş şi 300 de lei să-ţi plătesc chiria şi rata la mobilă". Da, mă aşteaptă ea ! Nu e omul să-mi lase banii ca la străini. Doar

îi sînt nepoţică de-o viaţă. Pe urmă, după Tuşnad, mă duc mai departe la Vatra Dornei. Ce locuri ? Ce vederi cu peisaj ! Tablou, nu alta ! Şi trec şi pe la Sinescu-Dorna. Profesorul. N-am să uit niciodată cît a fost de emoţionat la bacalaureat. Avea lacrimi în ochi. Mi-a spus că n-a putut să-mi dea notă de trecere, dar să vin la toamnă. La toamnă n-am venit, dar mă duc acum. Are acolo casa lui natală cu patru camere, dependinţe şi livadă. Mie o cameră îmi ajunge. O cameră, o dependinţă şi cîteva mere. Le pun la coletărie şi cînd mă întorc fac mere cu nuci pentru Anul Nou. Că sînt şi gospodină. Nu merg numai, aşa, să mă plimb şi să nu reţin nimic. La Focşani îi am pe verii mei. Ce drăguţi sînt ! În fiecare an îmi spun să nu cumva să-i ocolesc sub motiv că la ei nu e litoral şi nici staţiune balneoclimaterică. Şi ce dacă n-au pensiune şi vara nici nu gătesc şi mănîncă numai fructe ? ! Să vin cînd vreau. Atîta numai să-i anunţ să nu fie dintr-o coincidenţă plecaţi la băi. Ei, cum o să-i anunţ ? Să le stric tot programul ? Mă duc, aşa, pe nepusă masă că ştiu eu ce bucurie le fac ! Abia pe urmă mă duc şi pe litoral. Nu, nu la Mamaia. Acolo n-am pe nimeni şi nici n-ai ce vizita. Pe cînd la Constanţa ! ? ! O vizitez pe Aglăiţa, colegă de-a mea, de la telefoane. Totdeauna are ce să-mi arate nou. Numai exponate de la Consignaţia. Trebuie să trec şi pe la Mărioara. Tot colegă. De la cooperaţie. Ca

să nu-mi poarte pică pentru anul trecut. Ei, nu puteam să vin și eu pe capul ei în garsoniera pe care o avea ! Acu' s-a mutat cu toată familia într-un apartament nou și e cu totul altceva. Și cu mașina lor pînă la Mamaia fac mai puțin de un sfert de oră. Ei, da, sigur, tot circuitul ăsta e și puțin obositor. A, nu pentru mine. Eu sînt obișnuită. Vorbesc în general. Vorbesc de cei care nu apreciază, care nu știu să-și facă un plan de circuit. Se duuuuc pe la tot felul de obiective turistice pe care nu le cunosc și nici măcar rude nu sînt !"

În tot acest timp n-am putut decît să dau din cap, să zîmbesc aprobator, să stau picior peste picior, să-mi încrucișez brațele, să-mi trozn esc degetele și să fumez două pachete de țigări. Și așa, nici nu mi-am dat seama cînd am ajuns la Brașov.

Mare om a fost Stephenson ! Și cînd te gîndești că pe vremea lui un sceptic a afirmat că invenția lui nu are nici un viitor. Nici nu-și putea imagina ce-ar putea fi o excursie în circuit !

— Goguță, dă-te jos din copac !
— Nu mă dau !
— Ai să cazi...
— Innn... Vezi-ți de păpușile tale...
— Te spun...
— Spune-mă !
— Mamăăă, Goguță s-a urcat în copac !
— Goguță ! Dă-te imediat jos din copac !
— Nu mă dau.
— Las' că vii tu jos și-ți rup urechile...
— Nu vin.
— De ce ?
— N-ai spus matale că-mi rupi urechile ?
— Dă-te jos !
— Nu mă dau...
— Biine, te spun lu' tata.
— Nu mă dau...
— Gicule !
— Ce-i ?
— Goguță e obraznic.
— Atinge-l !
— Nu pot.

— Păi sigur, de aceea și-a luat nasul la purtare. „Nu pot !“

— Nu pot, că s-a urcat în copac !

— Cum ?

— Știu eu cum ? S-o fi cățărat de pe balcon...

— Goguță, dă-te imediat jos din copac !

— Nu mă dau...

— Dacă nu te dai, te altoiesc...

— Și dacă mă dau ?

— Păi...

— Vezi, tăticule, recunoști și matale că nu e nici o deosebire...

— Dă-te jos ! O să cazi și o să-ți rupi un picior. Să vezi atunci ce bătaie îți dau !

Agresiunea nocturnă

– povestire anti-anticipativă –

Era o noapte ideală pentru o crimă perfectă. Desigur, nu există crime perfecte, dar nopți ideale există. Întunericul era fără cusur. Beznă. Un plafon compact de nori acoperea etanș cerul, nelăsînd să răzbată nici o rază de lună. De altfel nici nu era lună plină. Felinarul de pe stradă avea becul ars. În așteptarea ploii, un vînt leneș mișca ușor frunzișul copacilor făcîndu-l să foșnească doar atît cît să acopere pașii furișați ai infractorului încălțat cu pantofi cu talpă elastică. Acum era momentul. Peste puțin timp avea să înceapă ploaia care va spăla urmele pașilor.

De după un zid se desprinse o siluetă abia ghicită, poate o nuanță mai neagră decît întunericul însuși. Omul se opri să asculte. Nu se auzea nimic. Toată lumea dormea toropită de zăpușeală. Silueta se deplasă cu băgare de seamă și se opri în fața unei case cu grilaj de fier. Aici era. Poarta era întredeschisă, dar omul n-o atinse. Dacă scîrțîie ? Cu o agilitate de pisică escaladă gardul aproape fără să-l atingă. Ajuns

în partea cealaltă rămase încă o clipă să asculte. O precauţie în plus nu strică. Nimic. Geamurile de la parter erau protejate de o savantă dantelărie de fier forjat pe care intrusul ar fi putut s-o folosească în chip de scară, măcar pînă la balconul etajului întîi. Dar se părea că ideea nu-l preocupă. Se prinse de un cablu de coborîre de la antena unui televizor şi după cîteva clipe ajunse în dreptul etajului patru. Încălecă grilajul balconului şi rămase din nou să asculte. Aceeaşi linişte apăsătoare dar utilă. Uşa de la balcon era larg deschisă. Omul se strecură în încăpere...

Scăldat de sudoare, Adam se zbuciuma în aşternut. Încercase să lucreze dar fără folos. Consumase toate cuburile de gheaţă, preparîndu-şi băuturi răcoritoare, dar nu obţinuse efectul scontat. Îşi legase o batistă de mătase în jurul gîtului şi-şi spălase de cîteva ori fruntea cu apă rece. Inutil. Enervat, trecu în dormitor şi se aruncă în pat. Se lăsă cotropit de moleşeală sperînd să poată adormi. Dar nici somnul nu se lipea de el. Un timp privi ţintă tavanul, apoi se răsuci şi-şi afundă capul în pernă. Încercă să se gîndească la ceva. Indiferent la ce. Nu izbuti să-şi propună nici un subiect. Plutea într-un vid total. Îl copleşea o senzaţie de dezintegrare. Dacă era mort ? Nu, asta nu. Prea era cald. Vag de tot, cerul se ilumină la scînteia unui fulger. Adam îşi încordă auzul în aşteptarea tunetului

care nu mai venea. Se ridică în capul oaselor şi întinse mîna spre noptieră căutînd ţigările. Un nou fulger şi din nou Adam aşteptă să audă tunetul. De data asta îl deosebi ca un murmur înfundat venind de la mare depărtare. Era gata să aprindă bricheta cînd un zgomot precis se făcu auzit în camera lui de lucru...

După ce se împiedicase de un vraf de cărţi trîntit pe jos, infractorul rămase pironit locului. Va fi oare surprins şi va trebui să facă uz de forţă ? Prefera să lucreze curat. Îşi încordă auzul la maximum. Un fulger scăpără mai aproape şi tunetul puternic de data aceasta nu se lăsă aşteptat. O fracţiune de secundă încăperea se iluminase şi ochiul său experimentat surprinsese totul : un birou acoperit cu hîrtii în dezordine şi o maşină de scris, două fotolii de piele, o măsuţă cu sticle şi pahare şi un autosifon albastru, doi pereţi înţesaţi cu cărţi şi altul cu tablouri şi ceramică decorativă. Lîngă o uşă, văzuse un scrin în stil japonez. Era ceea ce căuta. Mai rămase o clipă locului ascultînd. Aproape maşinal scoase din buzunar un obiect masiv, negru. Se îndreptă pe vîrfuri spre partea opusă a camerei. Pipăi scrinul prevăzut cu sertare şi uşiţe. Intuiţia îl îndemna să înceapă cu sertarul cel mic din stînga. Nu era încuiat. Dar cutia burduşită cu hîrtii rezista. Încercă să-l tragă afară fără zgomot. Dar exact în acel moment încăperea fu inundată de lumină.

Primul lucru pe care l-a văzut Adam a fost arma îndreptată asupra lui. Apoi își ridică privirea și descoperi chipul agresorului, ultima figură omenească pe care, după toate probabilitățile, avea s-o mai vadă...

— Bill !

— Adam !

Exclamațiile porniră concomitent, victima și agresorul privindu-se uluiți.

— Ce întîmplare neașteptată..., bîigui stăpînul casei neștiind ce să creadă, uitîndu-se magnetizat la arma rămasă încă întinsă spre el. Oaspetele îi interceptă privirea și începu să rîdă, ce-i drept ușor stingherit :

— E de lemn. Nu te teme. Îl folosesc numai în legitimă apărare. Chestie de psihologie.

Aruncă lemnul văxuit pe masă și-și trecu mîna peste fruntea transpirată. Era într-adevăr zăpușeală. Și ploaia care nu se mai hotăra să înceapă !

— E teribil ce spaimă mi-ai tras, Billy ! Noroc că te-am recunoscut.

— Eu cît pe-aci să nu te recunosc. Ai și apărut, așa, cînd te așteptam mai puțin.

— Într-adevăr, nu ne-am văzut de multișor. Să tot fie zece ani.

Vizitatorul făcu un gest evaziv.

— La agapa promoției noastre n-ai venit, spuse gazda cercetînd dacă mai există lichid în sifon.

— Mda, tocmai atunci am fost reţinut. Am găsit invitaţia abia cînd m-am întors.

Adam era sincer bucuros să-şi revadă vechiul coleg.

— Un coniac ?

— Mulţumesc, nu beau alcool cînd sînt pe teren. Poate ai ceva rece cu citrice.

Adam îi indică unul din fotolii, el aşezîndu-se în cel din faţa lui, după ce preparase două băuturi în care scufundase cîte o felie de lămîie.

— Ai avut o idee foarte bună să vii...

Privirea îi alunecă cu o sclipire de ironie spre sertarul scrinului. Faţa infractorului se destinse într-un zîmbet :

— Ca să fiu sincer cu tine, doar ne leagă atîtea amintiri, văd că am greşit adresa. Eram convins că aici locuieşte Still Bonny Gray, scriitorul.

Adam izbucni în rîs.

— Eu sînt scriitorul...

Trebui să pună paharul pe birou ca să nu-l verse.

— Tu ?

Adam încuviinţă scuturîndu-şi de cîteva ori capul.

— Cînd mi-am trimis prima povestire semnată Adam, la *Magazinul pentru ştiinţă şi ficţiune*, am primit la *Poşta redacţiei* următorul răspuns : „Povestirea interesantă. Mai scrieţi-ne. Vă recomandăm să apelaţi la alt pseudonim, cel

ales fiind incompatibil cu orientarea ştiinţifică a publicaţiei noastre". Aşa că după ce am deschis de trei ori la întîmplare cartea de telefon, am pus degetul pe numele acesta.

— De ce de trei ori ?

— Pentru că la prima încercare nimerisem la capitolul cuprinzînd *Întreprinderi şi instituţii* şi la a doua, la serviciile de urgenţă.

Oaspetele nocturn începu să rîdă :

— Ar fi fost amuzant să semnezi General Mottors.

— Şi la Gray ce credeai că ai să găseşti ? întrebă Adam rîzînd.

Spărgătorul oftă şi ridică din umeri :

— O duci bine. Te citesc, evident, cînd sînt liber. Două, trei romane pe an... O piesă de teatru în provincie. Colaborezi la *colecţie*, la ziare. Am citit că ai un serial la televiziunea CBS...

Adam făcu un gest cu mîna.

— Asta a fost. Acum e din ce în ce mai greu. În sertarul acela, arătă cu capul în direcţia scrinului, ai să găseşti tot felul de note neachitate : apă, lumină, telefon, chirie, asigurări...

— Nu te mai plînge, că nici Edgar Poe n-o ducea mai bine.

— Da, domnule, dar pe vremea lui mai erau idei ! Astăzi situaţia s-a schimbat. Orice imaginezi fie vine în contradicţie cu ştiinţa, fie, ca să fiu sincer, e mai puţin interesant decît ceea ce se face în laboratoare. Să nu mai vor-

bim de faptul că a imagina o călătorie spre lună cu ajutorul unei ghiulele de tun, e pueril, dar dacă te încumeţi să scrii despre o expediţie interplanetară extragalactică, imediat sare un profesoraş care te combate şi susţine că „conform teoriei relativităţii lui Einstein, o astfel de idee este o utopie“ ş.a.m.d. „Invizibilitatea ? Altă utopie“. Demonstraţie infirmată. Roboţi ? A devenit banal. Acum îi construiesc şi copiii. Transplant ? Ce mai e fantastic în asta ? Genetica dirijată ? S-a făcut. În literatură ? Nu, domnule, în laborator ! Viteze superluminice ? Au fost imaginate. De matematicieni. Antimaterie ? Există. În romane ? Da, în cele desuete. Antimateria „modernă“ e în ciclotroane. Raza vieţii, raza morţii ? Există. Se numeşte prozaic laser. Ce să-ţi mai spun ? Aş putea să-ţi înşir o listă întreagă...

Adam se sculă din fotoliu şi începu să se plimbe prin birou.

— Şi atunci, te întreb, de unde idei noi ? Nu mai există materia primă...

Se apropie de uşa deschisă spre balcon. Afară începuse să plouă. Oftă.

— Bine că s-a mai răcorit. Am ceva de terminat. O idee la care s-a umblat mai puţin... Ai auzit de gravitoni ?

— Nu e ceva cu nişte chestii din alea care te fac mai uşor ? Am văzut eu ceva într-un ziar...

Adam se însufleți. Începu să-i expună subiectul povestirii. Îi explică ce sînt gravitonii și antigravitonii în timp ce musafirul încerca cu discreție să înăbușe un căscat. Se făcuse destul de tîrziu.

— Ascultă, Billy, i se adresă Adam la un moment dat, am uitat să te întreb : cum ai intrat aici ?

Billy ridică din umeri. La urma urmei era un fapt împlinit.

— Prin balcon.

— Prin balcon, prin balcon, dar pînă aici sus ? Cu o scară ? Pe burlan ?

— Da de unde ! E demodat, amice. Am găsit la un inventator niște pantofi speriați. I-am luat. Avea mai multe perechi. Abia pe urmă am văzut că aveau niște tălpi speciale. Cînd îi pui, ești mai ușor. Poți să te urci ca un fulg și pe un cablu de televizor.

Adam se prăbuși în fotoliu.

— Antigravitonii ! gemu el. S-a dus...

Vizitatorul nocturn îl privi mirat.

— Cine s-a dus ?

— Povestirea... ideea... Au făcut-o și pe asta !

(Piesă într-un act, trei tablouri şi un epilog. Personaje : El *şi* Ea.)

Tabloul I (decor de iarnă)

El — Ce repede a trecut vacanţa !

Ea — A fost minunat !

El — Mă iubeşti ?

Ea — Da, iubitule. Dar tu mă iubeşti ?

El — Ca un nebun ! A fost o vacanţă de neuitat ! Schi, sănius, jocuri de cabană, *periniţa*...

Ea — Vezi cum eşti ? Să ştii că m-ai necăjit...

El — Cu ce, dragostea mea ?

Ea — Ai scos-o la *periniţă* pe sclifosita aia de Marga...

El — Care Marga ? Blonda de la arhitectură ?

Ea — Nu, bruna de la filologie. Nu te face că nu ştii. Te săruta de mama focului.

El — Un sărut colegial, dragă. Vezi că nici n-am băgat de seamă. Trebuie să recunoşti că n-am băgat de seamă nici că tu ai dansat trei tangouri cu filfizonul ăla bărbos de la cinematografie...

Ea — Nici nu știe să danseze ! Ce-am mai rîs ! Îmi tot spunea că anul viitor, cînd va fi regizor, mă distribuie în primul lui film.

El — Numai să-l prind !

Ea — Mă iubești ?

El — Numai pe tine ! Tu mă iubești ?

Ea — Pentru toată viața ! Ce examen avem mîine ?

El — Două : primul la facultate și al doilea la sfat.

Ea — Le luăm pe amîndouă, iubitule !

El — Dragostea mea...

Tabloul II(același decor — după 5 ani)

El — Repede a trecut vacanța...

Ea — A fost drăguț...

El — Mă iubești ?

Ea — Ai devenit sentimental ? Cînd dansai cu pisăloaga aceea la cabană nu credeam că te mai gîndești la mine.

El — Nu fi răutăcioasă. Știi doar că mîine trebuie să predau proiectul acela de care depind atîtea... Mă așteaptă șeful.

Ea — Și ce legătură are ?

El — Are. E nevasta lui. Mi-a promis să pună o vorbă bună.

Ea — Și bruneta aceea nostimă, a cui nevastă e ?

El — Brunetă ? A, nu e căsătorită. Lucrează în secția mea...

Ea — Aha, înțeleg. A fost un gest colegial. Poate chiar o obligație obștească...

El — Nu înțeleg toate insinuările astea. Ce-ai fi vrut, să mă port ca un sălbatic ? Doar îmi cunoști bine sentimentele...

Ea — Tocmai de aceea.

El — Da, a trecut și vacanța... Ia să vedem ce program am mîine... Mda, proiectul și...

Ea — ...Mi-ai promis rochița aceea drăguță.

El — Bineînțeles, dragostea mea. Mă iubești ?

Ea — Doar m-ai mai întrebat odată. Da, cred că la rochiță o să am nevoie și de o poșetă nouă...

Tabloul III (iarnă — au trecut 10 ani de la primul decor)

El — Uf, bine că s-a terminat ! Vacanță am vrut, vacanță am avut !

Ea — Tu ai ținut morțiș să mergem la cabană !

El — Nu puteam să fac opinie separată. Pe urmă toți colegii m-ar fi luat peste picior...

Ea — Ei lasă că nu ți-a stricat. De cînd nu te mai dai jos din mașină, puțin sport îți prinde bine.

El — Merci. Din cauza ta am stat numai în fumăria aia și am jucat pietre...

Ea — Și cînd te-am chemat să mergem pe derdeluș cu sania mi-ai spus că nu cadrează cu poziția ta !

El — Bine mi-ar fi stat răsturnat cu capul în zăpadă ! Ce autoritate mai aveam pe urmă ?

Ea — În sfîrşit, acum nu mai are rost să discutăm. Totuşi ne-am simţit bine. Ne-am adus aminte de prima noastră vacanţă împreună... Eu, să ştii, te iubesc aşa cum eşti...

El — Dacă mă iubeşti, atunci te rog nu-ţi mai vopsi părul în culoarea morcovului că mă dor ochii...

Ea — Îmi pare rău că nu-ţi place dar... poate place altcuiva.

El — Cui, mă rog ? Poate vreunui regizor căruia i s-a aprobat peliculă *eastman color*...

Ea — Eşti răutăcios şi încă inutil. Ştii bine că am renunţat la film din cauza ta.

El — Inutil ? Poate, dar nu fără motiv. Cine era tînărul acela cu care ai dansat la cabană ?

Ea — Dacă m-a invitat ! ? ! Dacă l-aş fi refuzat, ar fi crezut că-i dau importanţă. Eşti gelos ?

El — Gelos ? ! Ce cuvînt ! Dar pentru poziţia mea, m-am simţit puţin ridicol...

Ea — Chiar că eşti ridicol. Puştiul ăla ! ?

El — Cine e ?

Ea — Un inginer. E stagiar la tine. Tot timpul nu mi-a vorbit decît de tine, de stima ce ţi-o poartă, de autoritatea ta ştiinţifică, de competenţa ta, de modul în care conduci institutul. Nici nu ştii ce plăcere mi-a făcut ! În clipele

acelea, simțeam că te iubesc la fel de mult ca-n primii ani...

El — Chiar mă mai iubești ?

Ea — Oricum mai mult ca tine...

El — Eu aș fi gata oricînd să fac orice pentru tine...

Ea — Știi bine că nu-ți cer nimic.

El — Vrei mîine, după ce termin, să ieșim împreună în oraș ? Nu știu încă ce program am.

Ea — Dimineața ai consiliu...

El — Ce consiliu ?

Ea — Mi-a spus junele acela că mîine îți prezintă proiectul său pentru o amenajare hidrotehnică. Mi-a spus că speră din toată inima să-l susții...

Epilog (după 20 de ani)

El — Ce repede a trecut concediul !

Ea — A fost ideea ta să ți-l iei iarna.

El — Dacă pretind altora să-l ia tot anul, nu pot eu să merg numai vara.

Ea — Bine măcar c-am stat acasă...

El — Doar n-ai fi vrut să ne cățărăm pe munți !

Ea — Nici nu găsești loc în cabanele astea...

El — Eh, tineretul !

Ea — N-am nimic cu tineretul, dar prea face gălăgie. Tranzistoare, casetofoane, electrofoane... Nici nu aud despre ce vorbesc.

El — Adevărat, oare despre ce-or fi vorbind ? Noi, pe vremea noastră...

Ea — De altfel, au zis la televizor că pe munte nici nu e zăpadă.

El — Mda, unde sînt zăpezile de altădată ? !

— Dumneavoastră sînteţi, vasăzică, Alcibiade D. Stănică...

Omul de la birou nu-şi ridică ochii de pe hîrtii. Căuta ceva : un creion mare roşu cu vîrf gras, fioros.

— Înţeleg că aveţi obiecţii la povestirea pe care v-am adus-o, spuse vizitatorul.

— Mmmm, obiecţii e poate mult spus, zîmbi cel de la birou, ridicîndu-şi în sfîrşit privirea. Lîngă creion apăruse acum şi o notiţă. — De exemplu, dumneavoastră aţi imaginat subiectul într-un peisaj de iarnă, or noi, dacă am vrea să-l publicăm acum, în plină vară, ar fi, cum se spune, în contratimp. E desigur un lucru mărunt, dar...

— Aveţi dreptate, încuviinţă Alcibiade. De fapt, dumneavoastră vă referiţi la prima variantă pe care am modificat-o. Poate aţi observat că acum toată întîmplarea se petrece la Mamaia, în plin sezon estival.

— A, da, da, da..., redactorul îşi cercetă notiţa şi făcu un semn cu creionul roşu. Foarte bine, ar mai fi ceva...

Alcibiade aştepta.

— Reiese din povestire că tînărul care vine la schi...

— La schi nautic, dacă nu vă supăraţi...

— Mă rog, nautic, nu asta e problema. Tînărul acela e inginer hidrolog...

— Nu, vă rog. Hidrolog era în varianta a 2-a, cînd acţiunea se continua la barajul hidrocentralei. În varianta a 3-a e tot inginer, dar inginer agronom, pentru că după căsătorie se vor stabili în Bărăgan.

Creionul roşu luă poziţia verticală.

— Exact, despre căsătorie vroiam să vorbesc şi eu. Nu vi se pare că prea repede se ajunge la căsătorie ?

— Prea repede ? Alcibiade rîse îngăduitor. În varianta a 4-a pînă la căsătorie trec doi ani, pentru că fata hotărăşte ca mai întîi să-şi termine studiile.

Din nou cel din faţă îşi consultă notiţa şi marcă ceva cu creionul.

— E adevărat. Şi cum a rămas pînă la urmă... şi le-a terminat ?

— Bineînţeles. În varianta a 5-a, fata lucrează la un proiect foarte interesant care este apreciat şi...

Redactorul ridică din umeri.

— E apreciat de comisia din povestirea dumitale. Cred că cititorii ar fi de altă părere. Tipul

de apartament pe care-l propune eroina dumitale e depășit...

— E și normal ! ripostă Alcibiade. Era proiectul din varianta a 5-a. În varianta a 6-a i-am schimbat subiectul de proiect. Îmi pare rău dacă vă închipuiți că nu mă documentez, că nu urmăresc la ce se lucrează. Acum va elabora un ansamblu de case solare !

— De fapt, tovarășe Stănică — creionul roșu descrise mai multe volute prin aer asemeni unei insecte ciudate — de fapt, am unele impresii mai generale. Vedeți, nu e vorba de un amănunt, de un cuvînt... Povestirea dumneavoastră are ceva, adică de fapt n-are ceva, n-are ceva mai aparte, mai ieșit din comun. Ceva care să capteze, să distreze, să intereseze. Într-un cuvînt, ceva original, ceva mai...

Alcibiade nu părea să înțeleagă. Doar subiectul fusese luat din viață !

— La dumneata, urmă redactorul, totul e banal, obișnuit, plat, lipsit de interes. Uite, să luăm de pildă numele eroilor. Pe băiat îl cheamă Costică și pe fată, Sanda.

— Sanda era în varianta a 2-a, spuse moale Alcibiade. Acum o cheamă Anda...

— Mă rog, Anda... Și pe urmă, stilul ! Uite cum scrii dumneata — redactorul ridică notița și citi în lumină : *„Tînărul mergea pe stradă, pășind apăsat. Ajuns în dreptul casei cu numărul 14, sună la ușă. De undeva din interior se*

auzi soneria : ţrr, ţrr". E de o banalitate crasă. Nu te supăra. Toată lumea merge pe stradă păşind apăsat. Toate soneriile din lume fac ţrr, ţrr. Pe cine vrei să intereseze, să distreze, să capteze, ţrr, ţrr, povestirea dumitale ? !

Alcibiade îşi suflă nasul discret. Împături batista cu multă băgare de seamă.

— Cred că am înţeles, spuse el. Dacă-mi permiteţi, am să aduc mîine povestirea refăcută...

Creionul roşu reveni pe birou într-un gest de neputinţă.

Mîine ? se gîndi redactorul şi-şi aduse aminte că nu-şi luase încă medicamentul contra astheniei.

A doua zi, cei doi puteau fi văzuţi în aceeaşi poziţie. Creionul roşu, ceva mai scurt acum, strălucea cu un vîrf proaspăt ras cu lama.

— Vă rog să-mi permiteţi să vă citesc eu, spuse Alcibiade cu însufleţire.

— Mă rog, vă ascult, spuse redactorul resemnat.

Alcibiade începu lectura cu glas tremurat :

— *„Într-o dimineaţă pe-nserat, trenul express care mergea spre litoralul carpatin, îşi luă zborul de la aerogara Băneasa-Nord. Îmbrăcat într-un elegant costum de sport de seară, cu guler de blană şi căciulă de plajă, tînărul inginer pediatru Mostică...*"

— Mostică ? ? ! ! nu-şi putu reţine un strigăt redactorul.

— Nu mi-aţi spus dumneavoastră că numele de Costică e banal ?

Redactorul dădu din cap afirmativ. Alcibiade îşi continuă lectura :

— Deci : *tînărul inginer pediatru Mostică îşi consultă barometrul brăţară : plecarea fuse exactă. Afară, într-adevăr ploua. Ajuns la Constanţa o porni vesel pe stradă.*

— Păşind apăsat, spuse ironic dar fără convîngere redactorul.

— A, nu, am schimbat ! *Mergea pe patine cu rotile, ceea ce dădea mersului său aerul unei plutiri pline de fermitate şi siguranţă a zborului.*

Dincolo de birou doi ochi îl urmăreau buimaci.

— *Ajuns în dreptul casei cu numărul...*

— 14...

Alcibiade nu reacţionă. Îşi urmă lectura.

— *...cu numărul PiR² radical din 27, sună scurt. Din casă răsunară prelung acordurile Simfoniei Pastorale. Îi deschise uşa fosta sa logodnică...*

— Aha, vasăzică s-au despărţit ! îşi regăsi glasul redactorul.

— Deloc. *Era fosta sa logodnică cu care se căsătorise !*

— Cea pe care o chema Sanda, adică Anda...

— Am schimbat şi numele fetei...

— Serios ? Şi acum cum o cheamă ?

— Maria.

— Aşa, pur şi simplu, Maria ?

— Nu, nu e ce credeţi dumneavoastră ! Sigur, pur şi simplu Maria ar fi într-adevăr banal, dar pe fată o cheamă de fapt *Mihaela — Aglaia — Rozalia — Irina — Angela*, pe scurt MARIA.

Redactorul apucă convulsiv uriaşul creion roşu şi trase o linie groasă peste notiţa cu observaţii. Cu un pocnet sec, vîrful se rupse...

— Şi cum se termină povestirea asta ?

— Staţi să vă citesc. Se vedea că Alcibiade e foarte convins de forţa finalului. Citi : *„Era o zi obişnuită de vară cu soare cu dinţi. În văzduh, fulgi albi pluteau leneşi ca puful de păpădie. Plaja era pustie, ora fiind foarte matinală. Sub o umbrelă imensă cu buline uni, putea să se găsească inginerul Mostică, singur sau cu tînăra sa soţie. Evident, de la masa sa de scris, autorul nu putea să ştie dacă este o realitate sau o simplă impresie...*

Alcibiade îşi ridică ochii de pe manuscris.

— După cum vedeţi, povestirea este acum concepută pe două planuri. Planul realităţii palpabile, fenomenele, şi planul ireal al impresiei, în toată idealitatea ei.

Aici cititorul aşteaptă, desigur, să vadă ce i-a răspuns redactorul. Dar de la masa lui de lucru autorul nu ştie. E posibil ca redactorul să-i fi cerut să revină cu varianta a opta. După cum

e posibil să-şi fi consultat telefonul-cravată şi să-şi fi dat seama că e aşteptat de urgenţă la directorul Casei de pensii unde era internată soţia sa.

Depinde ce final preferaţi. Unul în planul realităţii fenomenale sau în planul ireal al trăirii ideale.

E o vorbă : numai mamă să nu fi ? Dar tată ? Să fii tată e, după părerea mea, cea mai grea profesiune. Pe-asta n-o înveți nici la școli înalte și nici n-o furi de la maistru. E o aptitudine pe care ți-o dezvolți din tată-n fiu. Am fost și eu fiu și acum sînt tată. Și încă ce tată ! Pentru mine copilul e un lucru sfînt. Bine-a spus scriitorul acela : „Măria sa, copilul !" Că cine e mai mare pentru noi decît copilul, oricît ar fi el de mic ! ? ! El e șeful nostru. Iar soția mea și cu mine sîntem adjuncții lui. Noi îi dăm sfaturi. El ne dă dispoziții. Noi : „Uite-așa e bine, puiule. Uite-așa nu e bine". El : „Pînă mîine să-mi faceți rost de patine. Acu' se deschide sezonul și eu, ce, o să mă dau pe gheață pe călcîie ? ! Ce-o să zică băieții ? Că n-am condiții ? !" Și ăsta-i adevărul. Are. Condiții are. Are magnetofon, că stăm pe o stradă cu circulație, și dacă merge banda, nu tu tramvai, nu tu căruță, nu tu „pămînt de flooori !" și alte zgomote care să-i distragă atenția. De la ce ? De la televizor. E mort după televizor.

Aaa, și cu mașina să vedeți cum a fost ! Vine într-o zi și-mi spune :

— Auzi, tăticule, ar fi timpul să dai și matale un anunț la ziar cu „vînd Fiat, zero kilometri, stare excepțională"...

— Da' de ce, puișor ?

— Să-ți iei o Dacie nouă. Că dacă și anul ăsta iar ne face figura bateria, o să avem din nou o mulțime de absențe...

Și am luat. Pentru mine o vorbă a copilului e lege. Nu vreau ca atunci cînd o să fie mare să-mi reproșeze că n-am făcut totul ca să-i fie bine la școală. Și să vedeți ce bine-i stă „conducător auto". L-am și fotografiat. Uitați-vă la poză. Asta-i puștiul și asta-i Dacia pe cînd era nouă. Nu, că acum merge bine, dar a trebuit s-o dau la tinichigiu s-o ciocănească. Păi, ce credeți? Afurisitul de copil a văzut cum procedez ca să pornesc motorul și cînd eram în garaj, s-a urcat la volan, a răsucit cheia și... Ce emoții, pe cuvînt ! Noroc că mașina s-a oprit cu botul în poartă și nu s-a-ntîmplat nimic. Daaa, e năzdrăvan rău ! Vă închipuiți că l-am certat ? Nici pomeneală ! Nu fac eu asemenea greșeli care pot traumatiza copilul pentru restul vieții și să nu se mai urce niciodată la volan. Nu ! Era el speriat și așa că n-o să-l iau cu mine la meci. Vă spun, totul e să știi cum să te porți, cum să-l iei. Vreți să știți secretul ? E simplu. Sînt cel mai bun prieten al feciorului meu. Acum că-i

mărişor mă port cu el de la egal la egal. Nu ne ascundem nimic. Cînd, într-o zi am întîrziat la o bere, credeţi că i-am ascuns adevărul ? Ce rost avea ? Mai ales că fusese şi el cu mine. Sau poate credeţi că eu am băut cu halba şi el cu ţapul ? Nu. Amîndoi cu halba. De la egal la egal. Să se obişnuiască de mic cu greutăţile. Şi întotdeauna am timp pentru el. Nu ca unii taţi care se eschivează şi pentru orice chestiune apelează la maică-sa. Judecaţi şi dumneavoastră : cum o să joace, de exemplu, table cu maică-sa ? Cu mine, da ! Uite, vine şi-mi spune :

— Salut, bătrîne ! Te fac o tablă ?

Vedeţi ? Mă salută ca între prieteni. De la egal la egal.

— Azi te fac marţ ! îi zic eu ca să-i stimulez ambiţia.

— Iar te lauzi, Nae..., face el, că are replică. Ia stai jos. Pe ce jucăm ?

— Pe o prăjitură.

— Nu ţine. Am nevoie de bani de cinema. Şi dacă vrei, îţi dau şi-o linie înainte.

Are şi curaj !

— N-am nevoie. De la egal la egal.

Începem. Dau cinci-trei : poartă-n casă.

— Auzi, tăticule — că jucăm dar mai şi discutăm — azi m-a ascultat la geografie şi română...

— Da, şi ?

— Patru-patru...

— Cum patru-patru ? Văd că ai dat șase-cinci !

— N-ai înțeles. Patru-patru la școală.

— Iar dublă ? Dacă află maică-ta ?

— A aflat.

— Aoleo, te-ai ars.

— Și matale. De la egal la egal. Că harta s-a cunoscut că ai copiat-o și la compunere, de cînd te-ai obișnuit să dictezi la mașină, cînd scrii cu stiloul mănînci literele.

Ce mai ! M-a făcut marț !

— Hai, bătrîne, ieși cu banii pe covertă.

— Poftim cinci lei și du-te să vezi „Copiii căpitanului Grant". O să te ajute la geografie.

— E-n regulă — zice, da' rămîne cu mîna întinsă. Și mai dă-mi și pentru filmul de ieri.

— Ce film ?

— Nu știu cum îi zice, dar e cinemascop, tehnicolor, două serii, total un pol. Trebuie să-l dau înapoi că l-am văzut pe datorie.

I-am dat, bineînțeles, banii. Aveam însă o mare mulțumire sufletească la gîndul că știe de mic ce înseamnă datoria !

E o dimineaţă ca oricare alta. În mica piaţă plină de praf a orăşelului e forfota obişnuită. Nimeni nu acordă atenţie necunoscutului care păşeşte agale, cu mîinile băgate adînc în buzunare, legănîndu-şi trupul bine clădit. E neînarmat. În cîrciumă, la ora asta nu e nimeni. Cel puţin aşa se pare. De afară se aude numai pianul hodorogit la care cîntă un omuleţ mic, gras şi transpirat, cu un trabuc gros în colţul gurii.

Străinul se îndreaptă spre cîrciumă. Abia acum vede că înăuntru sînt mai mulţi indivizi cu feţele nerase şi pălării jegoase : cîţiva cocoţaţi la tejghea, alţii jucînd cărţi.

— Ceva de băut, spune noul venit barmanului punînd pe tinicheaua tejghelei o monedă de aur.

— S-ar putea să fie ultimul, mormăie barmanul umplînd impasibil paharul cu whisky.

Necunoscutul ridică paharul şi în clipa aceea vede în oglinda suspendată deasupra barului un individ care îl ţinteşte cu pistolul. Cu o mişcare fulgerătoare omul nostru aruncă cu putere paharul care-l pocneşte pe individ exact la rădă-

cina nasului. Dar glontele porneşte... nimerind în braţul unei brute care, din capul scărilor, se pregătea să tragă cu puşca. Cei doi se prăbuşesc gemînd în timp ce noul venit mai comandă un pahar.

— S-ar putea să fie ultimul, mormăie din nou la fel de impasibil **barmanul.**

Necunoscutul a înţeles mesajul. Se răsuceşte brusc şi un pumn bine ţintit îl trimite pe agresor la podea. În clipa aceea, de la masa din fund se scoală un individ bine îmbrăcat care pînă atunci citise ziarul. Se apropie de simpaticul necunoscut şi-i spune cu un zîmbet care face să îngheţe apa în vin :

— Se pare că ne cunoaştem. Aştia sînt nişte neisprăviţi, arată spre cei căzuţi din jur. Eu sînt şeful lor. Va trebui să te măsori cu mine.

Scoate arma de la cingătoare şi o pune pe tejghea. Aşteptarea, scurtă, pare lungă. Apoi *şeful* trimite primul pumn. Necunoscutul se clatină. Va cădea ? Nu. Îşi revine. Trei lovituri seci şi şeful rămîne agăţat în cuierul-pom. De acolo, cu un ultim efort, hohoteşte :

— Te cunosc... ştiu cine eşti. Numele tău e...

— Manole !

Trezit din reverie, Manole mai rămîne cîteva clipe cu ochii în gol. Undeva departe, în adîncul lor parcă mijeşte un zîmbet. Mda, primul vlăjgan fusese Fanache, colegul său de birou care mereu îi face farse şi-l ironizează, Cum îl

mai nimerise cu paharul drept în frunte ! Cel de-al doilea nu era altul decît cumnatu-său care-i bagă zîzanie în familie că nu mai are trai cu nevasta. Cel de al treilea era magazionerul care vrea să-i facă imputaţie pentru nu ştiu ce materiale pe care niciodată nu le luase în primire. Iar individul cu ziarul — cine altul decît nesuferitul şef de serviciu care mereu îl sîcîie cu tot felul de lucrări inutile şi-l sancţionează pentru întîrzieri.

— Hai, Manole, adormitule — se aude iar vocea lui Fanache. Şi pe urmă te miri că şeful e furios şi te face dobitoc.

Manole se ridică, ia dosarele sub braţ şi o porneşte agale pe sălile pline de praf. E o dimineaţă ca oricare alta. În jur, forfota obişnuită. Nimeni nu acordă vreo atenţie necunoscutului cu mînecuţe care se îndreaptă cu paşi tîrşiţi spre biroul şefului...

Nevoia de singurătate... Există în viața unui bărbat (se zice că și în viața unei femei) un moment cînd ar dori să fie singur. Singur cu gîndurile sale, cu problemele sale, ce mai ! cu el însuși. E adevărat că există și drama singurătății care a inspirat o întreagă dramaturgie americană. Evident, între o biografie pusă sub semnul singurătății și un moment, o clipă, un *time-out*, cum se spune în sport, e o mare diferență nu numai de timp ci și de esență.

În esență, am o bogată viață de familie, cu soție și doi copii, cu obligații de serviciu și obștești, în care mă simt bine și nu doresc s-o schimb. Și totuși, uneori doresc să rămîn numai cu mine însumi, să mă privesc în ochi — nu doar atunci cînd mă bărbieresc — să mă reevaluez, să mă proiectez (sau să mă reproiectez !) pentru etapa următoare. A declara pe nepusă masă că dorești să fii singur, este aproape imposibil și, oricum, e o acțiune plină de riscuri și consecințe imprevizibile, ba și mai rău, previzibile. De aceea am fost cît se poate de fericit cînd Angela mi-a explicat că duminica asta trebuie neapărat

să plece la părinți, la țară, și că, dacă nu văd nici un inconvenient, i-ar lua și pe cei doi copii cu ea. Nu vedeam nici un inconvenient.

— Oricum și ție îți va fi mai ușor să suporți o zi de burlăcie fără copii, a spus nevastă-mea cu umor.

— Da, draga mea. Nu-ți face griji, mă descurc. O zi de singurătate o să-mi prindă bine. O să fie cum se spune în sport un *time-out*. De altfel am și de lucru, am spus cu sinceră seriozitate.

Soția și copiii au plecat și eu am rămas singur. Singur cu gîndurile mele, cu proiecțiile mele. Singur cu mine... Și cu telefonul ! Cu telefonul care, la scurt timp după plecarea Angelei, a început să sune :

— Alo, George ?

Era Sandu. Un prieten și coleg de instituție. Se interesa ce mai fac. I-am spus că sînt singur, că soția mea plecase pentru o zi cu copiii la țară și doream să folosesc prilejul să lucrez în liniște.

— Știi ceva ? Te las să lucrezi, și la prînz vii să iei masa cu noi.

— A, în nici un caz ! Îți mulțumesc, poate altă dată !

Și am adăugat că sînt fericit să stau în pijama și să-mi fac singur o salată de roșii. Cu asta convorbirea s-a încheiat. Am pus jos receptorul, bucurîndu-mă din nou de singurătate și liniște.

Dar pentru foarte puţin timp. Telefonul începu din nou să sune.

— Alo, George ? Aici Vic.

Adică Victor. Un băiat bun, inginer la altă instituţie, cu care merg adesea la pescuit. Ne mai vedem şi în familie. I-am spus şi lui că astăzi aveam alt program şi că etc. etc.

— Foarte bine, fă-ţi programul şi după amiază trec să te iau cu maşina la plimbare, pe răcoare.

— A, nu ! Azi stau toată ziua şi lucrez !

A mai sunat şi Marcela, o colegă de-a nevesti-mi care întîi m-a compătimit în glumă şi, bineînţeles, n-a putut să-şi încheie consideraţiile fără clasica butadă : „Profiţi, profiţi, ştrengarule, las' că te spun eu Angelei !"

Şi Mache. Prietenul meu apropiat, Mache. Coleg încă din şcoală, cu care am trecut prin rele şi bune. El mă înţelegea cel mai bine şi de aceea m-a şi încurajat :

— Foarte bine faci ! O zi de repaos, vreau să spun de muncă, de unul singur, e foarte bine venită...

Şi tot el a fost acela care imediat i-a telefonat lui Sandu :

— Am vorbit adineaori cu George...

— Şi eu...

— Şi ce facem ? Îl lăsăm singur ?

— Păi dacă are omul de lucru !

— Pe naiba ! George și „de lucru" ! Tu nu știi cît e de delicat ? Nu vrea să fie o povară pentru alții. Nu cumva l-ați invitat la masă ?

— Ba da. Dar a refuzat cu încăpățînare.

— Ei, vezi, asta e ! N-a vrut să-l compătimim, să-i purtăm de grijă. Trebuie să facem ceva.

— Bine, să vorbesc cu nevastă-mea...

— Perfect. Între timp îi dau un telefon și lui Vic.

Victor a fost foarte mirat de interpretarea lui Mache. A rămas o clipă pe gînduri, apoi a spus (mi-a mărturisit-o chiar el) :

— Și dacă omul vrea într-adevăr să fie singur ? Sau să zicem... aproape singur ? Dacă Angela e plecată la țară cu copiii...

— Aș ! Nu e George din categoria asta !

După aceea soția lui Victor i-a telefonat Marcelei și au analizat împreună problema și au ajuns la concluzia că cel mai nedelicat lucru ar fi să mă smulgă din casă. Dacă m-ar determina să ieșim la un restaurant, ei fiind toți familiști, m-ar pune în situația să plătesc eu masa, ceea ce ar putea să pară un adevărat complot. Nu, trebuia altceva...

Între timp eu mă bucuram de singurătate. Îmi propusesem ca vreo două ore să nu fac efectiv nimic. Dar, nimic ! Iar după o gustare frugală

(de cînd mi-o doream !) să schiţez propunerea aceea de raţionalizare care de mult mă obseda.

Nici eu nu ştiu la ce mă gîndeam cînd, cu totul pe neaşteptate, răsună soneria în ritmul unui semnal săltăreţ.

Am deschis uşa şi am rămas perplex ! Erau toţi. Sandu cu nevastă-sa, Vic cu soţia, Marcela cu soţul şi Mache, bunul meu prieten, Mache.

— Vasăzică chiar ai rămas acasă ! exclamă Sandu.

— Putem intra ? jucă Vic, făcîndu-mi complice cu ochiul.

— Nu deranjăm ? insinuă şi Marcela.

Toţi rîdeau veseli, numai eu stăteam cu ochii holbaţi şi braţele date în lături a neputinţă. Nici nu-mi dădeam seama că sînt în pijama. Într-un tîrziu, am bîiguit :

— Vai de mine ! Vă rog, intraţi ! Dar să ştiţi că... ăă... n-am nimic în casă...

— Cum n-ai nimic ? făcu Mache pe miratul. Văd că ai scaune, fotolii, masă...

Soţia lui Sandu, fată bună, se grăbi să adauge:

— Restul am adus noi ! Gustări, cafea, bere...

Berea fu pusă repede la frigider. Deschiseră televizorul, iar Victor declanşă casetofonul pe care avea — tezaur ! — nişte înregistrări fantastice. În scurt timp se încinse o petrecere în lege. Am jucat gajuri, am dansat. Spre seară ne-am reprofilat pe belotă, punctată cu anec-

dote noi spuse cu haz de Mache. Ca să vă spun sincer, ne simţeam bine. Cînd deodată soneria începu să sune ca la foc! Am încremenit cu toţii. De fapt abia acum o auzeam. Cine ştie de cînd suna... Cu o presimţire sumbră, m-am îndreptat spre uşă. Am deschis. Presimţirea se adeveri. Era Angela cu cei doi copii de mînă. Era palidă şi tremura :

— Ei, bravo, George ! Vasăzică asta era ! Aveai de lucru ! Doreai să rămîi singur. *Time-out !* Ei bine, atunci, rămîi singur !

Şi cu un gest tragic, smulse copiii care picoteau de somn şi o porni, în jos, pe scări (ascensorul la noi vine greu şi orice întîrziere putea anihila efectul !)

În urma ei, am îngăimat inutil : „Angela..., uite, întreabă-i şi pe ei..."

La care toţi oaspeţii mei au izbucnit în rîs. (M-au asigurat ulterior că fusese un rîs nervos).

...A doua zi, Angela s-a întors. Trebuia să meargă la servici. În tratativele de împăcare, care au durat aproape două săptămîni, Marcela a avut un rol important. Sandu s-a jurat să nu mai cedeze niciodată sugestiilor lui Mache, iar Victor s-a făcut nevăzut aproape o lună de zile. Doar Mache, nedespărţitul meu prieten, a fost alături de mine în tot timpul calvarului pe care a trebuit să-l îndur.

Într-o bună zi l-am întrebat :

— Măi Mache, dar ce ţi-a venit să-mi porţi de grijă în duminica aceea nefericită ? Dacă nu era iniţiativa ta...

— Da, îmi pare rău... Nu mi-aş fi închipuit. Dar ai văzut şi tu, nevastă-mea era plecată în delegaţie şi eu nu suport singurătatea.

Era timpul ca şi noi, criticii literari, să avem la dispoziţie un instrument perfecţionat de investigaţie în domeniul nostru de cercetare. Eu unul i-am simţit întotdeauna lipsa. Acum îl avem. Pînă nu de mult, în controversele de specialitate, se făceau adesea referiri la aşa numitul *aparat critic* al diverşilor autori de cronici sau studii. Era, evident, o figură de stil. Pretinsul „aparat" prea era subordonat jocului întîmplător al componentelor culturale (reale sau presupuse) şi al bibliotecii fiecărui preopinent. Şi pe urmă, cine poate evita unghiul propriu de vedere (ascuţit, drept sau obtuz), cine-l poate contesta (!), cine poate să nu ţină seama de starea de spirit în care, la un moment dat, vii în contact cu o operă care şi ea este, în definitiv, dacă vreţi, o stare de spirit ! Dacă la toate acestea se mai adaogă factori exteriori care influenţează — nu pot să nu influenţeze ! -- pe cel care face analiza, raportul obiectiv-subiectiv relativ la triunghiul *operă — scriitor — critic* pune de-a dreptul sub semnul întrebării po-

sibilitatea obținerii unei bibliopsii (acesta ar trebui să fie termenul !) a lucrării în discuție.

Iată de ce m-am adresat unui institut cu producție de serie mică și, în scurt timp, am primit la domiciliu, cu plata în rate, un calculator electronic adaptat analizei literare. ANABEL 1 (*ana*, de la analizor, *bel*, de la beletristică) a fost realizat — mi se explica în scrisoarea însoțitoare — prin introducerea în structura mașinii a tuturor particularităților analizelor literare prelevate din diferite publicații, oferindu-mi-se o gamă infinită de posibilități. Modul de lucru al aparatului nu se deosebește în esență de cel al computerelor uzuale. Un ochi electronic citește lucrarea în cîteva minute (în mod cert însă, cu mai multă atenție decît mine), după care, pe un microfilm, emite, gata imprimat, analiza corespunzătoare. ANABEL 1 e prevăzut cu 10 modele de analiză literară, după cum urmează :

1. *analiză sumară*	recenzie în presa curentă, în presa de specialitate, radio televiziune
2. *analiză publicitară*	pentru buletinul librarilor pentru reviste ilustrate

3.	*analiză cu povestirea subiectului*	pe larg pe scurt
4.	*analiză cu invocarea operelor anterioare ale scriitorului*	pozitiv negativ
5.	*analiză cu ignorarea operelor anterioare ale scriitorului*	pozitiv negativ
6.	*analiză pozitivă cu final negativ*	
7.	*analiză negativă cu final pozitiv*	
8.	*analiză polemică*	în dezacord cu personajele cărţii în dezacord cu autorul în dezacord cu alţi exegeţi care (îl ; o) laudă care (îl ; o) critică
9.	*analiză impresionistă*	din punctul de vedere al criticului din punctul de vedere al cititorului din punctul de vedere al „opiniei publice“
10.	*analiza autorului*	cu referire la operă fără referire la operă

Cele *10 modele* pot fi, la rîndul lor, elaborate în 20 de formule stilistice. Apăsînd pe clapa galbenă a *modelului* şi pe cea albă a *stilului,* ANABEL 1 le coroborează, oferind aproape instantaneu rezultatul cerut. Analiza poate fi făcută şi combinînd după necesitate diferitele modele cu diferite stiluri. Remarcabil e faptul că în cazul în care (ceea ce nu se întîmplă în analizele manuale) două afirmaţii se contrazic, maşina se blochează. Iată mai jos şi cele 20 de stiluri cu eşantionizare orientativă :

1. *impersonal* — (De curînd a apărut volumul semnat de...)
2. *personal* — (Am citit deunăzi în tren noul roman semnat de...)
3. *elevant* — (În real progres faţă de volumele anterioare...)
4. *diminuant* — (Din păcate nu putem spune...)
5. *relevant* — (Din noianul de cărţi care apar, romanul...)
6. *condescendent* — (Deşi nu este o operă care aspiră la premiul Uniunii Scriitorilor...)
7. *sancţionat* — (Da, de asemenea opere avem nevoie !)
8. *coloristic* — (...pagini în care simţi briza mării şi blîndeţea toamnei...)
9. *ironic* — (Evident, dacă nu apărea nu era nici o pierdere)
10. *subtil-ironic* — (Ca mai sus, plus „poate numai pentru autor...“)

11. *sarcastic* — (Quousque tandem abutere... — vezi opere Cicero...)
12. *insinuant* — (Nimănui nu poate să-i scape ce a urmărit autorul...)
13. *persuasiv* — (O adevărată desfătare pentru orice iubitor de literatură. Îndeosebi tineretul ar trebui...)
14. *represiv* — (Și toate acestea cu împrumuturi de la Fondul Literar)
15. *obiectiv* — (Orice s-ar spune...)
16. *coleric* — (Gîndiți-vă ! Dacă o asemenea subproducție care poluează...)
17. *imprecativ* — (În lături cu lăturile ! La oaseee !)
18. *enciclopedic* — (...cu ample rezonanțe din Theillard de Chardin, deși acuzînd „un malaise" à la Marcuse, cu implicări din zona abisală periferică unui Borges...")
19. *apologetic* — (...poet, dramaturg, romancier, eseist, bun cunoscător al folclorului african, prieten din copilărie cu primul nostru clasic al genului...)
20. *administrativ* — (Păcat de hîrtie, tovarăși !)

...După ce m-am minunat văzînd la cîte se gîndise constructorul, după ce mi-am revenit din primele clipe de admirație, mi-am dat seama că ANABEL 1 este încă departe de a fi acel aparat perfecționat la care visam.. Deocamdată nu era specializat, sau prevăzut cu analizor dis-

junctiv, pe genuri și specii. Gîndiți-vă cît de incompatibil ar fi procedeul de analiză a prozei, aplicat poeziei (chiar dacă în practica de pînă acum se mai folosește). Gîndiți-vă cît de inapt sau de inept ar fi să aplicăm normele dramaturgiei la analiza unei nuvele ș.a.m.d. Cît despre aspirația mea spre puritate și obiectivitate, aceasta pare să nu intereseze pe proiectantul mașinii. Dar, cine știe, poate într-un viitor nu prea îndepărtat, vor fabrica și ANABEL 2, ANABEL 3 și așa mai departe. În acest domeniu, ca și în al navelor interplanetare, generațiile se succed cu repeziciune.

Pînă atunci ANABEL 1 a fost lansat în producție de serie (nu știu cît de mică) și se găsește la orice librărie, papetărie și tehnometal (întrebați de „aparat critic"). Are căutare, textele elaborate fiind garantate, fără greșeli gramaticale și lacune de cultură generală (nivel bacalaureat). Se primesc și comenzi speciale (diferența de cost e rezonabilă) pentru suplimentarea unor circuite de nivel universitar. Pe mine nu m-a interesat. Ridicînd nivelul argumentelor, scade nivelul polemicii.

...la cele mai diferite materii.

Cînd un autor de probleme îţi dă cinci mere, totdeauna te pune să le împarţi cu cineva.

* * *

Pitagora a inventat tabla înmulţirii pe care o ştie toată lumea. Să-l fi văzut să inventeze tabla împărţirii !

* * *

Biografiile paralele povestesc viaţa unor oameni care nu s-au întîlnit niciodată.

* * *

Dragostea se măsoară cu infinitul. De aceea există infinitul mare şi infinitul mic.

* * *

Arhimede era un om cu principii. Din cauza aceasta el a murit la vîrsta de 75 de ani ucis de un soldat roman.

* * *

Totdeauna ni se spune cine a inventat *primul* o maşină, dar nu ni se spune cine a inventat-o ultimul.

* * *

Zenon a elaborat o mulţime de judecăţi greşite. Datorită acestui fapt, el a devenit celebru.

* * *

Galileo Galilei avea obiceiul să arunce cu pendule din turnul din Pisa.

* * *

Cele 7 minuni ale lumii antice au fost opt ! Pentru locul opt, încă nu s-a dat rezultatul.

* * *

Edison a inventat fonograful. Dacă ştia că din asta se va trage muzica uşoară, se mulţumea cu becul electric.

* * *

Înaintea lui Leonardo Da Vinci, pictorii n-aveau nici o perspectivă.

* * *

Tales din Milet a fost un mare matematician de care n-am auzit niciodată.

* * *

Graham Bell a inventat telefonul. Cu ajutorul telefonului, timpul se pierde mult mai repede.

* * *

Dacă nu poţi dovedi un adevăr, atunci spui că e o axiomă.

* * *

Einstein a elaborat teoria relativităţii restrînse. Ea a fost adaptată pentru ecran de Eisenstein.

* * *

Giordano Bruno a fost ars pe rug pentru că Galileo Galilei a spus *e pur si muove.*

* * *

Sub domnia lui Urban I-ul a început construcţia Romei.

* * *

Schlieman a fost un pasionat arheolog care a dovedit că Homer a existat.

* * *

Franklin a inventat paratrăsnetul. El a fost un mare diplomat.

* * *

Champolion a fost un ofițer francez curajos care a adus hieroglifele la Paris.

* * *

Locuitorii Veneției se numesc gondolieri.

* * *

Construcția Campanilei din Piața San Marco a durat 300 de ani. Constructorul ei a fost marele pictor Giotto.

* * *

Sfinxul este o ființă legendară. El reprezintă o femeie care tace.

* * *

Cel mai mare oraș din lume încă nu a fost construit.

În așteptarea bisectoarei

microdramă existențialistă

„Tu știi că cei care se ocupă de geometrie (...) iau ca punct de plecare (...) trei feluri de unghiuri, în funcție de ceea ce își propun să cerceteze. Ei socotesc că nu mai este nevoie să și le explice sau să le explice altora, că pornind de la aceste ipoteze, ei coboară printr-un șir neîntrerupt de judecăți pînă la ceea ce și-au propus să demonstreze".

PLATON

Personaje

Unghiul drept — 90°
Unghiul ascuțit — între 35° și 45°
Unghiul obtuz — pur și simplu

(pentru simplificarea demonstrației, regizorul le va nota cu A, B și C)
Decorul reprezintă un spațiu irațional.

A — Ar trebui închisă uşa... E un lucru elementar.

B *(cu ironie fină)* — Numai natura e elementară.

C *(cu una din convingeri)* — E întotdeauna mai bine ca o uşă să fie închisă decît deschisă. E de altfel menirea ei.

B *(tot n-are ceva mai bun de făcut)* — V-aş contrazice. E întotdeauna mai bine ca o uşă să fie deschisă decît închisă.
Asta e menirea noastră.

A *(relativist)* — S-ar putea ca o uşă deschisă să fie închisă, în timp ce o uşă închisă să fie deschisă.

C *(n-a înţeles)* — Aceeaşi uşă ?

A *(cu răbdare)* — Chiar aceeaşi uşă.

C *(are studii)* — Asta e desigur imposibil. Aţi spus „în timp ce".

A *(oftînd demonstrativ)* — Există lucruri *imposibile* posibile, „în timp ce" există lucruri posibile, imposibile.

C *(a urmărit atent)* — Aceleaşi lucruri ?

B *(privindu-l amuzat pe A)* — Aceleaşi.

C — E imposibil să fie posibil !

A *(afară furtuna face ravagii)* — Oricum, n-ar fi mai bine s-o închideţi ?

C — Deloc. De vreme ce se poate închide de la sine.

B *(maliţios)* — Nimic nu se întîmplă pe lume *de la sine*.

C *(intransigent)* — Vă înşelaţi, sau, ceea ce e mai rău, vă lăsaţi înşelat. Dacă afară plouă, tună şi fulgeră, toate astea-s *de la sine. (subliniere în tonul lui C)*

A *(resemnîndu-se)* — Înţeleg. Nu vreţi să vă luaţi răspunderea...

C *(tace. E enervat într-un asemenea* grad, *încît tinde către linia dreaptă.)*

A *(în definitiv)* — Să ne înţelegem : n-aţi deschis-o dumneavoastră cînd aţi intrat ?

C *(urlă isteric, în panică)* — Dar atunci am fost obligat s-o fac ! Altfel nu puteam să intru. N-aveam de ales !

(B clatină din cap, apoi aruncă o privire semnificativă spre A ; un timp — linişte. Numai uşa scîrţîie nehotărîtă, apoi, brusc, se trînteşte de la sine.)

A — În sfîrşit. Uşa s-a închis.

C *(calmat)* — E un mod formal de a aborda chestiunea.

B *(cu zîmbet complice lui A)* — Vă acuză de formalism... *(Apoi placid.)* De fapt, n-are nici o importanţă... *(alb)* oricum, *bisectoarea* tot nu va veni...

A *(de parcă n-a auzit)* — În orice caz, atîta timp cît afară e furtună, e mai bine să fie închisă.

C — Puteţi afirma cu certitudine că afară e furtună ?

A *(plictisist)* — Doar nu veţi susţine că nu e !

C — Eu nu susţin nimic. Şi atîta timp cît nu susţin ceva, mă îndoiesc.

B *(ironic)* — *Dubito, ergo sum,* nu-i aşa ? Am putea să ne convingem foarte uşor.

A — Evident.

C — Dar pentru asta, vă atrag atenţia, trebuie să deschideţi uşa. Vă asumaţi o răspundere.

B — Eu unul n-am tăria s-o fac. Recunosc, sînt o canalie şi-un laş... înţelegeţi, dacă uşa e închisă ? Vreau să spun, nu se mai deschide ?

C *(intimidat, nu se gîndise)* — Credeţi că e încuiată ?

B — Iertaţi-mă, dar *dumneavoastră* schimbaţi sensul cuvintelor mele. N-am spus „încuiată", am spus că poate nu se mai deschide.

C *(bravînd)* — Aş putea încerca.

B — Tocmai asta e problema : aţi putea încerca ?

C *(miop)* — De ce nu ?

B *(fără să-l slăbească)* — Dumneavoastră fugiţi de răspundere. Eu nu vă întreb „de ce nu". Mai mult, nu vă întreb nici de ce *da. Mă* întreb numai ce se va întîmpla dacă veţi constata că uşa nu se deschide.

(O pauză cu efect.) Vă asumați o răspundere.

C *(prompt)* — Nu-mi asum nici o răspundere ! Din moment ce n-am închis-o eu.

B *(amar)* — Vă imaginați că o constatare nu implică nici o răspundere.

A *(trebuie cineva să-și asume riscul)* — Eu unul am s-o deschid. Nu-mi plac incertitudinile. *(Se duce și o deschide).*

C *(relaxat)* — În sfîrșit, iată-ne cu toții de acord. Să lăsăm ușa deschisă.

B *(îl privește fix în tăcere).*

C — Mă exasperați ! Dacă vreau, o pot închide !

B — Sînteți sigur că vreți ? Nu uitați că dumneavoastră nu știți cum e afară...

A *(care rămăsese la ușă cu spatele, dar adresîndu-se lui B)* — Inutil, bisectoarea nu va veni niciodată...

C *(se face alb ca varul).*

B *(rîde nepăsător, dar glasul îi sună fals).*

Scena se încheie într-o totală incertitudine. Se întunecă. Din arlechinul-dreapta, un proiector luminează tot mai intens, pe fundal, portretul lui Euclid.

Discurs asupra excursului

(Introducere în arta de a spune anecdote)

Am să intru direct în subiect care, deşi are un caracter de largă accesibilitate, se adresează îndeosebi specialiştilor. Cu sau fără studii. Aşadar, ce este Anecdota, cînd apare ea pentru prima dată şi care este rolul ei. Din cîte afirmă antropologii, paleontologii şi anecdotologii, prima glumă a fost spusă la familia Pitecantropus. E adevărat că, auzind-o, Australopitecus a exclamat : „E veche ! O ştiu încă din era mezozoică !“ După cum vedeţi, erau din ăştia şi pe-atunci.

Istoria Anecdotei este lungă şi nu ne vom ocupa de ea aici pentru că n-ar avea nici un haz. Doresc însă să vă fac cîteva recomandări utile cu privire la arta de a spune anecdote pentru a vă asigura un succes garantat. Întîi de toate ce nu trebuie să uite cineva care vrea să spună o anecdotă ? Nu trebuie să uite poanta. Este însă recomandabil să nu înceapă cu ea. Poanta, după cum se ştie, este ceva de la sfîrşitul anecdotei de care se rîde. Dacă se rîde în altă parte, înseamnă că pisica a intrat în platoul cu maioneză sau că cineva şi-a adus aminte de o altă anec-

dotă pe care abia aşteaptă s-o spună. În obţinerea succesului de public, important e cum se face *pregătirea*. O metodă elementară este aceea de a anunţa tare : „Tăceţi din gură că vreau să vă spun una grozavă". Atunci se face într-adevăr o linişte penibilă şi toată lumea se uită la cravata dvs. sau la batista de la haină, cu care prilej constată că ele nu se asortează. Între ele. Sau cu dumneavoastră. O metodă mai subtilă este aceea prin care soţia dumneavoastră anunţă auditoriul că veţi spune o glumă : „Copii, copii, lăsaţi-l pe Mişu să vă spună una bună !" În acest caz, în timp ce dvs. spuneţi anecdota, soţia dumneavoastră va rîde foarte tare, iar ceilalţi vor rîde de rîsul ei. Dacă totuşi nu se prea rîde, soţia poate să vă ajute din nou, cerînd unele explicaţii suplimentare : „N-am înţeles, Mişule, dar el ce căuta în dulap ?" În cazul acesta succesul este garantat. Rămîne la aprecierea dumneavoastră dacă vreţi sau nu vreţi să daţi explicaţia cerută. Oricum se rîde ! O altă metodă de mare efect este aceea de a trata anecdota ca fiind un caz autentic. În acest scop, trebuie să începeţi astfel : „Să vedeţi ce s-a întîmplat la noi la servici"... Sau : „Într-o zi vine puştiul de la şcoală şi-mi spune"... Evident, după prima formulă — cea cu „la noi la servici" aveţi grijă să nu spuneţi o anecdotă cu şeful, mai cu seamă dacă e de faţă ! La formula cu

puştiul dumneavoastră care vine de la şcoală, fiţi atent să nu faceţi o gafă. Mai ales, amintiţi-vă precis dacă aveţi sau nu aveţi copil !

Ajuns la final, ce-ar mai fi de adăogat ? Ar fi de adăogat o anecdotă bună. Eee, dacă aş şti o anecdotă bună, aş scrie excursuri ? !

De unde ne cunoaştem ?

— Aici e biroul de copiat acte ?

— Aici, aici. Staţi la rînd, vă rog... Şi noi aşteptăm.

— Am întrebat numai, de ce vă supăraţi ?

— Las' că ştiu eu, întîi întrebi şi pînă să-ţi răspundă omu', i-ai şi luat locul la rînd !

— Nu fac eu lucruri din astea... Îmi pare rău. De altfel, am impresia că vă cunosc pe dumneavoastră...

— Adevărat, şi eu parcă vă cunosc... Nu sînteţi cumva doctor ?

— Nu chiar doctor, dar pe-aproape...

— Farmacist !

— Prea aproape. Sînt he, he, doctor în televizoare !

— A, exact ! Acum ştiu de unde vă cunosc ! V-am adus un televizor la reparat. Lucraţi la cooperativa de pe Giurgiului...

— Nu, nu... nu vă cunosc. Sigur nu vă cunosc. Oricum, poate din altă parte. Dumneavoastră nu lucraţi la ICAB ? Am venit într-o zi cu o reclamaţie la dumneavoastră...

— Nu, de la ICAB în nici un caz. Cred că ne cunoaștem din altă parte... Spuneți-mi, nu cumva ați petrecut concediul pe litoral ?

— Ba da. Am fost chiar în luna iunie...

— Și eu. Tot în luna iunie. Am fost cazat la Hotel Parc.

— Ce coincidență, tot la Hotel Parc. La etajul XI.

— Nu, la etajul X.

— Asta spuneam și eu : dumneavoastră la etajul XI și eu la etajul X. Nu v-am rugat eu să dansați dimineața pe plajă și nu noaptea în cameră ? Vă amintiți ?

— Nu, nu, nu de acolo vă cunosc... A, știu ! Din tren ! N-ați călătorit cu *express*-ul ?

— Ba da. Am avut chiar un noroc extraordinar. Era arhiaglomerat și am găsit un singur loc...

— ...într-un compartiment de nefumători.

— De unde știți ?

— Cum să nu știu ? Nu v-am rugat eu să nu fumați că nu suport țigara ?

— Înseamnă că n-am călătorit împreună. Și totuși figura dumneavoastră îmi este de-a dreptul familiară...

— Și a dumneavoastră mi-e familiară. Chiar ! N-ați fost și dumneavoastră la familia Prichici cînd și-au aniversat ziua nunții ?

— Prichici ? ! Asta-i bună ! Păi eu trebuia să mă însor cu nevasta lui, așa că acum sîntem

prieteni foarte buni. Un băiat de zahăr. Cum era să lipsesc la aniversare ? !

— Vedeţi ? V-am reţinut figura. Cînd am intrat cu soţia mea, aţi spus special ca să auzim : „Cine mai sînt şi ăştia care-au venit să ne bea sprițul ? !“

— Şi ce a avut televizorul dumneavoastră ?

— Nu ştiu, că nici acu' nu-i gata. Mereu amînări, mereu lipseşte nu ştiu ce lampă. Mai treceţi mîine, mai treceţi săptămîna viitoare...

— Eh, la ICAB e şi mai rău !

— Formidabil, acum ştiu de unde vă cunosc. Precis.

— De unde ?

— De la un birou de copiat acte. Aţi vrut să vă strecuraţi în faţă, să treceţi peste rînd...

— Imposibil.

— De ce imposibil ?

— Eu n-am fost în viaţa mea la un birou de copiat acte. Vă salut !

— Unde plecaţi ? Nu staţi să vă scrie dactilografa ?

— Nu mai stau. Cît m-aţi ţinut dumneavoastră de vorbă, mi-a bătut.

Ascensorul

Aşadar ce este, cum funcţionează sau nu funcţionează el. Ascensorul este un aparat perfecţionat în jurul căruia te urci pe scări. Scările sînt cunoscute încă din antichitate şi, după cum se ştie, ele mai funcţionează şi acum, ca dovadă că în vechime se făceau lucruri trainice care mai dăinuie şi azi, dar nu despre ele este vorba, ci despre ascensor. Ascensorul este alcătuit dintr-o cabină pentru două sau mai multe persoane, dintr-un buton şi dintr-o tăbliţă pe care scrie „ascensorul defect". Dacă ascensorul dumneavoastră nu are tăbliţă, înseamnă că el este defect şi dumneavoastră nici măcar nu ştiţi. Aşa că aşteptaţi degeaba şi nu mai apăsaţi inutil pe buton că-l stricaţi. Dacă totuşi ascensorul merge, înseamnă că cei de la *Ascensorul* nu i-au mai făcut de mult revizia şi dacă aveţi noroc şi vă uită de tot, poate că se va adeveri locuţiunea care afirmă că „excepţia întăreşte regula". Să vedem însă ce se întîmplă în cazul în care ascensorul merge. Adică se mişcă. El se mişcă dar

dumneavoastră, nu. Dumneavoastră staţi şi apăsaţi pe buton crezînd că în felul acesta îl veţi păcăli şi el se va opri şi la etajul unde vă aflaţi. Eroare. Ascensorul ştie că dumneavoastră sunaţi de la etajul patru şi de aceea el se grăbeşte să coboare la trei unde nu-l aşteaptă nimeni, dar a rămas butonul blocat. Dacă şi dumneavoastră ştiţi acest amănunt, şi coborîţi un etaj, atunci ascensorul urcă la ultimul etaj unde între timp a fost chemat de cineva. *Cineva* s-a urcat în ascensor şi a coborît. Nu, nu la parter. La etajul patru, acolo unde vă aflaţi dumneavoastră adineaori. Acum vă gîndiţi ce să faceţi ? Să urcaţi la etajul patru să-l prindeţi sau să aşteptaţi aici la trei unde butonul e blocat. V-aţi hotărît. O să-l aşteptaţi. O să-l aşteptaţi degeaba pentru că persoana care a coborît la patru a lăsat uşa deschisă la ascensor, în care caz degeaba e blocat butonul de la trei. Foarte bine ! O să urcaţi la patru pentru că tot e mai aproape să urcaţi un etaj decît să coborîţi trei. Aţi urcat şi aţi constatat că uşa de la ascensor nu se închide pentru că persoana care a coborît nu a deschis uşa în dreptul etajului şi de aceea nu vă puteţi urca în el, adică coborî, pentru că e de fapt mai jos de patru. N-are decît ! O să coborîţi trei etaje şi jumătate pe jos şi... Da ? Şi dacă urcă cineva şi crede că *dumneavoastră* aţi lăsat uşa deschisă la ascensor şi să vă fie ruşine ! Aşa că vă apucaţi să împingeţi opritoarea aceea la

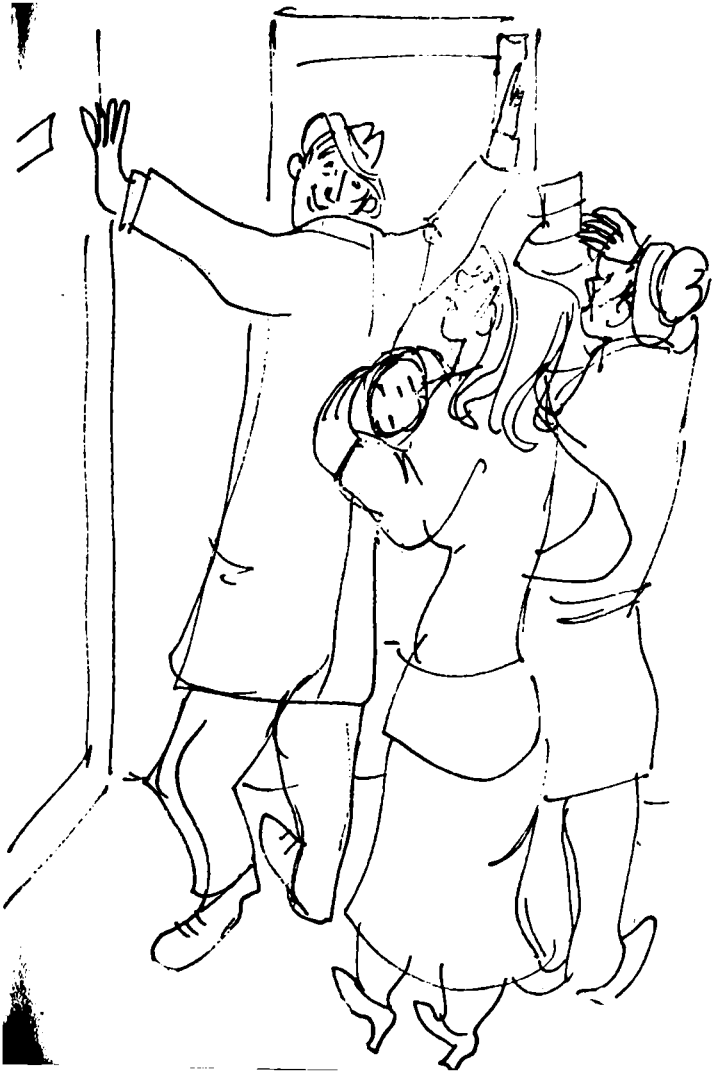

care e strict oprit să umblaţi ca să puteţi închide uşa. Aţi închis-o. Foarte bine aţi făcut pentru că avea nevoie cineva de ascensor la parter.

Din fericire, era o persoană amabilă care trecînd prin dreptul etajului patru, unde vă aflaţi, a oprit.

— Urcaţi sau coborîţi ?

— Cobor.

— Perfect, atunci urcaţi cu mine pînă la opt că aşa e mai sigur.

Aşa se întîmplă cînd ai ghinion să dai peste o persoană amabilă. Poţi s-o refuzi ? Nu poţi. Aţi urcat la opt că aşa e mai sigur. Şi sigur că la opt aştepta o femeie în braţe cu un copil şi un bărbat în braţe cu o damigeană. Aţi schiţat un gest timid prin care doreaţi să sugeraţi că dumneavoastră de fapt coborîţi, dar bărbatul v-a aruncat o privire din care aţi înţeles că nu e cazul ca femeia cu copilul în braţe să coboare pe scări. Aşa că aţi renunţat şi aţi luat-o dumneavoastră, agale, pe trepte, auzind cum femeia cu copilul spunea bărbatului cu damigeana :

— E nemaipomenit ! Oameni în toată firea şi se joacă cu ascensorul. L-ai văzut ? Se plimba cu liftul ! Şi te mai miri că se strică.

Cînd aţi ajuns la parter, mecanicul blocului tocmai agăţa pe uşă o tăbliţă. Ce scria pe ea ? Un lucru elementar pe care-l ştie toată lumea : *Ascensorul defect.*

Telefonul

Cine nu ştie ce este telefonul ? Telefonul este ceva *sine qua non !* Una din definiţii afirmă că este un *aparat prevăzut cu un transmiţător şi un receptor legat la o centrală care permite convorbiri la distanţă.* Din *Dicţionarul explicativ* reiese că telefonul face parte dintr-o familie de cuvinte înrudite. Aşa, de pildă, el se înrudeşte cu cuvîntul *teleologie* care desemnează *o doctrină filozofică idealistă potrivit căreia totul în natură este organizat conform unui scop.* Evident, nimeni nu dă telefon fără să urmărească un scop. Tot aici descoperim şi termenul de *teleleu, om fără căpătîi care-şi pierde vremea fără nici o treabă.* Într-adevăr, nu sînt puţini cei care folosesc în felul acesta telefonul. Dau telefoane anonime sau fac farse telefonice socotindu-se pe semne nişte adevăraţi *tele-lei.* O altă definiţie arată că telefonul este mijlocul cel mai simplu prin care — introducînd degetul într-un disc cu 10 numere — te poţi introduce totodată în casa unui om la orice oră de zi sau de noapte. De aceea, după părerea mea, telefonul ca şi scaunul dentistului sînt rămăşiţe medievale, reprezentînd instrumente de tortură perfecţionate. Tortura telefonică începe din clipa în care dorind să-l foloseşti, nu-ţi vine tonul şi se încheie cu „aţi greşit numărul". Deşi individul uman este unic şi nerepetabil, telefonic vorbind eşti uşor

confundat cu alţi indivizi cu care n-ai intra în atingere pentru nimic în lume. Aparatul de care vorbim, funcţionează pe baza unui principiu fizic — cel al cîmpului magnetic — şi al unuia psihologic, cel al curiozităţii. Ultimul, fiind mult mai puternic decît primul, produce impulsul datorită căruia ridici receptorul. Dacă oamenii n-ar fi curioşi să afle cine sună şi pentru ce, ar fi scutiţi de multe neajunsuri. Aşa cum se constată în studiile de specialitate, telefonul se află şi printre cauzele a numeroase maladii moderne. Ateroscleroza, nevroza şi obezitatea sînt puternic favorizate de telefon prin imobilismul pe care-l determină. De altfel e cunoscut faptul că numeroase cazuri de infarct miocardic s-au declanşat în urma unui apel telefonic. Acelaşi imobilism generează şi o altă maladie gravă : birocraţia. Numeroşi bolnavi nu-şi părăsesc biroul şi stau ore întregi cramponaţi de telefon discutînd cu competenţă despre lucruri pe care nu le-au văzut în viaţa lor. Rezolvarea telefonică a unei game infinite de probleme este viciată de ceea ce informaticienii numesc distorsionarea informaţiei sau, mai simplu, dezinformare. De aici apare una din contradicţiile antagonice ale telefonului, cea dintre spaţiu şi timp. Reducînd spaţiile dintre vorbitori se lungeşte timpul de soluţionarea problemelor. Or, o cerinţă a practicii eficiente impune renunţarea la

telefon şi rezolvarea operativă a problemelor la faţa locului.

E adevărat că secolul nostru ar fi de neconceput fără telefon. Destinul nostru e marcat de telefon : Salvarea, Miliţia, C.F.R., Tarom, Casa de comenzi ş.a. În ierarhia socială, individul este cotat după numărul de aparate telefonice aflate pe masa lui de lucru. Un telefon primit „de sus" onorează, bucură, rezolvă. Unii membri ai corpului social devin adevăraţi virtuoşi ai telefonului. Ei pot utiliza mai multe receptoare concomitent sau pot concura la celebra enciclopedie *Guiness* pentru cea mai lungă convorbire telefonică. Unele profesiuni sînt într-adevăr imposibile fără existenţa telefonului. Medicii, inginerii, profesorii, actorii, pictorii îşi exercitau activitatea şi înaintea apariţiei telefonului (uneori chiar cu mai mult succes !). Dar profesiunea de secretară ? O secretară fără telefon e de neconceput din moment ce ea este chiar persoana care nu te dă la telefon.

Telefonul este de asemeni căutat şi pentru faptul că el este însoţit de apariţia la diferite intervale de timp a unor cărţi în care fiecare îşi poate vedea tipărit numele fără a avea alt merit decît acela de a plăti lunar costul abonamentului.

De bună seamă aş putea continua studiul meu, dar... vă rog să mă iertaţi, sună telefonul!

Automobilul

Ce-ar fi viaţa noastră fără automobil ? Zeul automobil ! Oamenii l-au visat încă din antichitate, dovadă locuţiunea *deus ex machina*. Dacă descinzi dintr-o maşină, eşti cineva ! Automobilul a inspirat mulţi scriitori şi cineaşti. Cu drepturile de autor, încasate pe romane şi scenarii de film, s-au grăbit să-şi cumpere maşini. Maşina ne umple existenţa, face parte din universul exterior şi interior, e subiectul cel mai frecvent de conversaţie, e motiv de căsătorie şi motiv de divorţ !

Maşina este de două feluri maşina care merge şi maşina care stă. Cea care stă, se vinde. Cînd se vinde, afirmi că e mai bună decît atunci cînd era nouă. Dacă o vinzi, iei pe ea un preţ de nimic, dacă aceeaşi maşină o cumperi, te costă ochii din cap ! De pe urma maşinii trăiesc şi prosperă tinichigii, mecanici, misiţi, electricieni, vulcanizatori, medici şi moştenitori.

În ultimii ani, maşinile s-au înmulţit peste măsură. În curînd se va ajunge ca fiecare maşină să fie prevăzută cu o maşină de rezervă şi fiecare locuitor al planetei să aibă maşină personală. (Vîrsta permisului de conducere va trebui coborîtă sub zece ani !) Unii posesori auto vor putea avea maşini speciale pentru cazuri de accident. Dintre accidente — care, deşi scad mereu sînt într-o permanentă creştere — sînt prefe-

rabile cele mortale. Dacă scapi cu viaţă, trebuie să-ţi pierzi o mulţime de timp cu repararea maşinii şi te consideri un infirm cîtă vreme trebuie să circuli cu troleibuzul sau — oroare ! — să mergi pe jos. Pierzi nu numai avantajul comodităţii dar cobori şi pe scara socială. Mai ales în propriii tăi ochi. Fără maşină începi să ai dificultăţi în profesie. Urmează cele în căsnicie. Nici o soţie nu acceptă de bună voie să care cartofii de la piaţă cu sacoşa. Ca pe timpul sclavagismului !

În sociologia timpului liber, automobilul se înscrie în capitolul *loisir*. Cu maşina faci excursii la munte, practic poţi să atingi orice cabană. Un automobilist mi-a împărtăşit speranţa că va putea vizita gheţarul de la Scărişoara cu maşina sa, ea fiind excelent echipată în acest scop cu calorifer şi două proiectoare halogene cu becuri pe bază de iod. În maşină dormi. În maşină mănînci. În maşină te uiţi la televizor. Sînt cunoscute pînă şi cazuri de braconaj cînd răufăcătorii în loc de puşcă, au luat în bătaia farurilor iepuri, căprioare sau vulpi. Maşina este casa melcului, dar cîtă diferenţă de viteză şi perfecţionare tehnică !

Maşina este rodul ştiinţei şi tehnicii. Şi al orgoliului uman. Dintre cele mai recente ştiinţe apărute datorită automobilului este şi cea cunoscută sub numele de *ecologie*. Ecologia studiază relaţiile ce se stabilesc între om şi natură.

Aceste relații, cordiale cîndva, s-au răcit în ultima vreme ajungînd în pragul rupturii. Mașina are și ea aici o contribuție. Poluează. Poluează orașele, șoselele, pădurile, malurile apelor. Cînd circulă, împînzește atmosfera cu gaze toxice. Cînd se oprește, cîntecul păsărilor piere, atmosfera saturîndu-se cu sunetele radioului de la bord. Cînd pornește din nou, rămîn în urmă mormane de cutii de conserve goale, hîrtii murdare, bălți de ulei și anvelope roase...

Și omul ! Omul de la volan nu e un om obișnuit. E un supraom. Cîtă forță ! Cîtă îndemînare ! Ce prestanță ! Odată la volan, i se modifică comportamentul, i se modifică limbajul, i se modifică dioptriile cu care vede prin parbriz. De aceea cînd depășește limitele legale, omul de la volan trebuie oprit. Cu legi scrise și nescrise, indiferent de capacitatea cilindrică, de tipul mașinii și de culoarea ei.

...Încheiam capitolul precedent spunîndu-vă că sună telefonul. Ei bine, era mecanicul ! Mă anunța că mi-a reparat mașina. Acum e în perfectă stare. Pot să-mi pun mănușile de căprioară, să-mi iau ochelarii contra ceții, să mă urc la volan și să plec. Încotro ? Asta-i bună, n-are nici o importanță !

O reclamaţie neîntemeiată

După ce s-a primit o reclamaţie la ziarul local, din partea unui cititor nemulţumit de modul în care a fost servit la un magazin de încălţăminte, Gabriel Colţunaş, reporter stagiar, a fost trimis să facă o anchetă. Din discuţiile purtate cu cumpărătorul pe de o parte, vînzătorul pe de alta şi directorul comercial în final, s-a desprins un tablou contradictoriu. Iată ce i-a relatat cumpărătorul :

— Aşadar intru în magazin şi spun „bună ziua". Bineînţeles că n-am primit nici un răspuns ! Poate e un amănunt, dar amănuntul acesta spune mult despre o anumită atitudine. Am insistat : bună ziua. Şi ce credeţi ? Ce-mi răspunde tovarăşul vînzător ? „Aşteptaţi, că doar nu stau ! Vedeţi şi dumneavoastră că-l servesc pe dumnealui"... Mă scuz, ştiu eu de ce. „Vă rog să mă iertaţi, zic, dar am avut impresia că *dumnealui* a plecat...". Eram singur. „Şi ce dacă a plecat ! ? se răsteşte vînzătorul la mine. Trebuie să transcriu bonul. Aici e vorba de bani ! Dumneavoastră ce vă pasă ? ! N-aveţi nici o răspundere..." Am văzut că omul se încinge,

am socotit că e mai bine să-l împac. Zic : „Lăsați, nu vă faceți sînge rău. Eu pot să aștept. De altfel am impresia că nici nu aveți ce-mi trebuie mie". Aici o greșisem. Îl aud că se răstește iar la mine : „Sigur că da ! Acum o să spuneți că nici nu v-am servit. Nici nu mi-ați spus ce vreți și trageți concluzii ! Ați venit pentru prima oară în magazinul nostru și gata, aveți pretenții. Și la urma urmei ce doriți ?" Se uita atît de fioros la mine că m-am gîndit să bat cît mai repede în retragere. Îmi tremura glasul : „Nu-i așa că nu aveți pantofi bărbătești numărul 42 format sport tip Clujana?" „Așa-i!" mi-o tăie dînsul scurt și am văzut că ochii îi luceau de plăcere. Ce-mi rămînea de făcut ? Am zis foarte politicos : „Mulțumesc. Asta am vrut să știu. Acum pot să mă retrag și vă rog încă o dată să mă scuzați de deranj". V-am povestit cît se poate de obiectiv cum s-au petrecut faptele. Vă las pe dumneavoastră, presa, să comentați.

Colțunaș a stat de vorbă și cu vînzătorul. Își aducea foarte bine aminte de întîmplare și s-a arătat din prima clipă indignat.

— Vai, se poate ? ! Păi eu sînt vechi în rețeaua comercială. Nici pomeneală să se fi petrecut lucrurile așa. Ba din contra. Intră dumnealui în magazin și nici n-apuc să-l întreb ce dorește că-l aud spunînd nu știu cui : „Ăștia n-au nimic !" Îl întreb totuși politicos : „Spuneți-mi

ce doriți și vă servesc". Așa i-am spus. Și ce-mi răspunde ? „Las' că vă știu eu cum serviți ! L-ai servit pe cetățeanul dinaintea mea pentru că ți-a făcut cu ochiul, a mișcat urechea. Ce, n-am văzut eu ? !" Deși mă simțeam jignit, am tăcut. La urma urmei eu reprezentam magazinul „La galoșul" și nu puteam să-mi permit ieșiri necivilizate. Am zis doar atît : „Vi s-a părut. La noi nu se obișnuiește. Vedeți, scrie și pe perete". I-am arătat panoul care reamintește că orice client plătește doar atît cît scrie pe bon. „Și ce dacă scrie ? ! se rățoiește cetățeanul la mine. Pe perete scrie și *Purtați pantofi Clujana.* Aveți ?" „Bineînțeles că avem. Ce număr doriți ?" „Cum, ce număr ? 42 ca toată lumea, că de aia nu se găsește !" „Ba, pardon, avem". Ce culoare doriți ? Pe negru ? Pe maron ?" „Pe stîngul și pe dreptul și amîndoi la fel", mă ia dumnealui la vale. Și ce credeți ? După ce a încercat o duzină, n-a ales nimic, și a cerut condica de reclamații. Sigur, a fost un caz izolat. Astăzi cumpărătorii sînt cu totul altfel. Dar dacă doriți să știți adevărul, atunci ăsta e, gol-goluț.

Ca să se încredințeze de exactitatea declarației, Colțunaș a cerut condica de reclamații. Era trimeasă la direcție. Așa cum a aflat, în fiecare zi condica era citită de director pentru a remedia orice defecțiune în buna servire a cumpărătorilor. Reporterul s-a deplasat la directorul comercial. A fost foarte bine primit și i s-au

oferit toate detaliile cerute. Directorul cunoştea foarte bine neînsemnatul incident. E adevărat că unii vînzători nu se achită cum se cuvine de obligaţiile ce le revin. Dar şi cumpărătorii ! Ce nerăbdători mai sînt ! Cine-i de vină că unii dintre ei vin cu nervi de acasă ca să-i verse la magazin ? ! Dar în cazul amintit... A, nu ! Cel puţin în cazul acesta, lucrurile au stat altfel. Chiar responsabilul unităţii i-a relatat cu obiectivitate faptele. Cumpărătorul a intrat, a spus *bună ziua,* iar vînzătorul l-a invitat imediat să ia loc pe un scaun liber. Cumpărătorul era un cetăţean foarte simpatic şi vorbăreţ. „Tocmai treceam prin dreptul magazinului dumneavoastră şi ce mi-am zis ? Hai să văd ce mai fac băieţii ăştia". Avea haz, domnule. Simpatic foc. „Mai schimbă omul o vorbă, mai schimbă un pantof..." Vînzătorul nostru, Melinte, e un băiat isteţ. A prins gluma din zbor. I-a răspuns în ton : „Am înţeles. Vă strîng pantofii. I-aţi luat de la noi ?" „Nu, zice omul. Ăştia-s vechi, de-ai lui fiu-miu. A crescut băiatul şi acu' îi port eu. Dar dacă tot aţi adus vorba, poate aş lua ceva. Ce-mi propuneţi ?" Văzîndu-l atît de şugubăţ, Melinte i-a cîntat în strună : „O clujană v-ar coafa ?" Şi a adăogat totuşi din obligaţie profesională „Vreau să spun : v-ar încălţa ?" Cumpărătorul, simpatic, rîde şi spune „Ca o mănuşă". „Ce număr ?" „Ştiu eu ? Mi-ar fi bun un 42, dar dacă n-aveţi, daţi-mi 46. Ştiu eu că sînt

greu vandabili". Au rîs cu toţii. De treabă om. O plăcere să-ţi intre în magazin un hîtru ca ăsta. Melinte i-a încercat pantofii. Omul a plătit. Şi au rămas prieteni. De atunci, de cîte ori trece prin dreptul magazinului, cumpărătorul intră şi mai schimbă cîte o vobră cu băieţii noştri. Despre meci, despre vreme... Nici vorbă de vreun conflict, de vreo ceartă sau aşa ceva... Cine ştie ce răuvoitor v-a dezinformat.

Colţunaş şi-a scris ancheta. A prezentat cu obiectivitate cele trei versiuni. În încheiere sublinia că nimic nu e mai important ca buna servire a clientelei şi comportarea civilizată a lucrătorului din reţeaua comercială. De asemeni şi cumpărătorii, prin atitudinea lor răbdătoare şi înţelegătoare, pot contribui la un flux normal în desfacerea bunurilor de larg consum.

Articolul n-a fost publicat din lipsă de spaţiu. S-a răspuns la Poşta redacţiei că reclamaţia a fost îndreptată la forurile de resort.

Colegii, care-l apreciau pe tînărul Colţunaş care avea fler de reporter, n-au citit articolul, dar erau toţi morţi de invidie :

— Unde-ai găsit, măi, pantofii ăştia sport Clujana, numărul 42 ? !

Cum ar spune-o Anton Pann

Nimeni n-a proptit vremea-n loc. Uite c-a trecut şi revelionul ! A trecut şi-am petrecut. Ce revelion a fost, mamă, măiculiţă ! *O mie de ani ca ziua de ieri !* Ce ne-am zis, să facem revelionul la noi. Vorba veche, *ca acasă la tine, nicăieri nu-i bine.* Popeştii ne-au dat un telefon să venim la ei, dar eu i-am spus nevesti-mi : *casa nemăturată, musafiri aşteaptă.* Cît despre Popescu, ce să mai vorbim, *celui cu economie, suta îi este o mie.* Iar nevastă-sa, *dintr-o ridiche, patru feluri de mîncare îţi face ; rasă şi nerasă, cute şi felii.* Aşa că i-am invitat să vină la noi. Popescu, că aşa şi pe dincolo, da' pînă la urmă, l-am convins. *Azi joacă ursul la noi, mîine va juca la voi.* Şi-am început pregătirile. Nevastămea, Sevastiţa, îi tot dădea zor să luăm şi din aia şi din aia, să facă tot felul de bucate, iar eu să dau fuga după vin că *fuga-i ruşinoasă, dar e sănătoasă.* Dar eu am zis să nu-şi bată capul : *apă şi dulceţi, capu' de pereţi, cafea amară şi pe uşă-afară.* De zis, am zis, da' de pregătit, tot am pregătit că *obrazul subţire cu cheltuială se ţine* şi nu se face *să nu aibă omul cu ce-şi stropi mă-*

seaua. Așa că am umplut damigenele cu vin că *apa nu e bună nici de frică, nici în cizme.*

De poftit, am poftit mai întîi neamurile. *Cu neamurile să mănînci, să bei, daraveri să n-ai cu ei.* Sevastița o ținea pe-a ei, să invite prietenele cu care joacă pietre. Că *apa trece, pietrele rămîn.* Nu m-am opus. *Ce mi-e Tanda, ce mi-e Manda.* Eu la un singur invitat țineam, la nea Mitică. Așa îi spun eu cînd nu-i de față. Că altminteri îi spun tovarășe Dumitru, că-i șefu' meu. Nici că se putea prilej mai nimerit ca revelionul : *cînd e plosca la mijloc, mare, mic, e cu noroc.* Și poate că mă avansează. Sevastița a dat fuga și la croitoreasă să-și scoată rochia cea nouă. Ce să mai vorbim, *haine scumpe pre spinare, bagă omu-n lipsă mare.* Așa că am rămas cu 25 de lei pe carnetul de CEC.

Pe la ora opt a început să se umple casa cu musafiri. Unii porniseră revelionul de dimineață că *cine se scoală de dimineață, departe ajunge* și noi stăm tocmai pe șoseaua Giurgiului. Invitasem vreo două'șpe persoane. Dar dintre persoane n-au venit decît vreo opt, restul *mulți chemați puțini aleși. A tunat și i-a adunat.* Acu' ce era să fac, i-am poftit pe toți la. masă Unu-nalt și cu favoriți numai ce zice :

— *Bea paharul pînă-i plin !*

Cu alte cuvinte, bătea samarul să pricep eu. Că nu apucasem încă să destup damigenele de pe balcon. Le-am turnat de băut, dar unu' chel

și gras, care zicea că făcuse armata cu mine la cavalerie, îi tot dădea zor cu aluzia la curcan :

— *Zic zece, tu taie una.*

I-am tăiat eu o felie de friptură, da' el tot zece a luat, pasă-mi-te călăria face poftă de mîncare. Mînca și ofta :

— *Apă limpede pînă n-oi vedea, cea tulbure n-o lepăda.*

Pe la unsprezece a sosit și tovarășul Dumitru cu soția. S-a scuzat că stă puțin, dar la 12 fix e convocat la director cu o problemă ce nu se poate amîna pînă la anul. S-a așezat, a luat paharul și l-a dat pe gît. Iar nevastă-sa a mai cerut o porție de sarmale că le apreciase încă din picioare.

— *Nu e meșteșug a găti mîncare, ci e meșteșug a o potrivit de sare.*

Aici cam avea dreptate că bucatele le pregătiseră nevastă-mea și vecina Zița și, *cu două bucătărese, iese mîncarea nesărată.*

Și-a pus solnița la îndemîna dreaptă și așa s-a mai dus o duzină de sarmale, că mai mult ca sigur *la anu' n-o mai cuprinde sumanu.* Și abia i-a luat nea Mitică unul de vulpi argintii.

Tocmai se apropia de 12 cînd Alecu dădu un chiot :

— *Vinul fără lăută e ca gura mută !*

Așa că au pus magnetofonul, au dat covorul deoparte și a început dansul. Alecu a stins lam-

padarele și a lăsat numai veiozele. Cînd a trecut pe lîngă mine, mi-a șoptit :

— *Noaptea și hîdele-s frumoase.*

Ce-i drept, și eu am așteptat să bată de 12. Că *nu aduce anul ce-aduce ceasul.* Dar pînă la urmă *nici cu fetele, nici cu nevestele,* nici cu nea Mitică, și tare mi-e teamă că s-a dus avansarea.

Deodată mă pomenesc cu Alecu :

— Nu scoți, unchiule, vișinata aia veche a matale de prune ? Așa, măcar un păhărel, pentru mine.

M-am uitat eu chiorîș la el și am oftat. *Lumea este din bucăți : cere unul, dai la toți.* Da' ce era să fac ? Am dat. Știa el că *cine cere nu piere, dar nici nume bun nu are.* Cred și eu. Îl cheamă Alecu Păstîrnac.

Dar el nu s-a mulțumit cu atît. I-a zis Sevastiței :

— *Muierea bărbată mult tort ne arată.* Că-l văzuse afurisitul cînd a vrut să intre în baie și-a deschis din greșeală ușa de la frigider.

Și așa am petrecut pînă dimineața. *Ce-a fost verde s-a uscat, ce-a fost dulce s-a mîncat.* La plecare, fină-mea :

— *Bucatele au fost bune, dar n-a știut nașa a le pune.*

Poftim ! Să-i mai inviți și altă dată !

Asta-i ! *Ce-şi face omul singur, nici dracu nu-l poate desface !*

După ce-au plecat toţi, am căzut pe pat de oboseală, îmbrăcat şi fără aşternut şi-am adormit cu gîndul : *Cum îţi vei aşterne, aşa vei dormi.*

Discuţie fără subiect

Am auzit fără voie o discuţie între doi prieteni. Şedeau la o masă nu departe de mine şi vorbeau cam tare. Aş putea să spun cititorului unde şi cînd s-a întîmplat asta. Aş putea — dacă aş fi întrebat — să precizez şi cine erau cei doi, unde sînt domiciliaţi şi unde lucrează. Dar au toate acestea vreo importanţă ? Cei doi şedeau cu cîte o halbă de bere în faţă şi fumau...

— Ce plăcut e aici ! Ce frumos !

— O adevărată plăcere ! Te mai relaxezi...

— Te mai distrezi...

— Mai tu o bere...

Ciocniră.

— Mm, ce bună e !

— Mai scapi de zgomotul oraşului...

— Scapi de zgomotul maşinilor...

— Stop ! Nici un cuvînt despre maşini. Sînt în concediu.

— Şi eu la fel.

— Tot în concediu ?

— Medical. Ea m-a îmbolnăvit, maşina.

— Maşina e un tiran.

— Un despot ! Şi cînd te gîndeşti că mi-am luat maşină numai ca să merg la pescuit. Pescuitul calmează, odihneşte. Îţi linişteşte nervii...

— Ce nervi ?

— Nervii pe care ţi-i face maşina. Ai dreptate, să vorbim despre altceva. Nici un cuvînt despre maşină !

— Chiar aşa ! Ca şi cînd n-ar exista şi alte subiecte de conversaţie...

— Ce, pe timpul trăsurilor, oamenii discutau despre maşini ?

— Discutau despre cai.

— Sau ce, se plîngeau că nu găsesc piese de schimb ?

— Le şi convenea. Potcoave şi caiele se găsesc pe toate drumurile. Uite, şi eu am găsit una cu ocazia unei pene de cauciuc.

— Parcă era vorba să nu...

— De acord. Nici un cuvînt. Să stea acolo pe butuci, fără semeringuri...

— Fără lichid antigel !

— Fără lanţ de distribuţie !

Ospătarul aduse alt rînd de halbe. Un timp băură în tăcere, ronţăind alune americane indigene. Apoi unul reluă discuţia :

— Ai o jachetă foarte frumoasă...

— Îţi place ? E foarte practică.

— Da. Simplă şi de efect.

— E dintr-un material foarte rezistent.

— Nu trece ploaia prin el ?

— Nici un strop. Şi nici nu e scump.

— Dacă nu e scump, e tocmai ce-mi trebuie că intră metraj mult.

— Da' de unde ! Din doi metri ţi-ai făcut-o că e dublu lat.

— Din doi metri, o husă ?

— Mmmmm, parcă era vorba să nu pomenim de...

— Aşa e, iartă-mă. Că, slavă domnului, sînt atîtea subiecte de conversaţie... Uite, de exemplu, ai văzut aseară filmul la televizor ?

— Aseară ? Cu ce era ?

— Cu una splendidă, decapotabilă. Dar cred că consumăăăă...

— Nu, nu m-am uitat. Eu m-am uitat la meci.

— L-am văzut şi eu. A fost frumos...

— Frumos ? Meciul ? Ăsta a fost meci ?

— Nu, eu vorbesc de pauza meciului cînd Pronosportul a distribuit mai multe... din alea... de Piteşti...

— De Piteşti ? Bătrîne ?

— Ce, bătrîne ! ? ! Că erau nou-nouţe, acu' ieşite de pe rampă. Zău, ce noroc au unii... Iau un loz în plic şi le iese o maşină...

— Iar ?

— ...de aragaz. Cu patru locuri... asta, focuri... Şi să vezi numai cît spaţiu au... în cuptor.

— Era vorba să nu...

— Gata, gata. M-a luat gura... Ospătar !

Ospătarul s-a apropiat îndatoritor.

— Ce ne mai propui ? Ne-am plictisit de bere. Ne-am reprofila pe altceva. Acu' avem voie. N-avem obligaţii...

— Doriţi un şpriţ ?

— Să nu aud de şpriţ ! Ultima dată am stat la şprituit două ore şi jumătate. Adă vinul casei şi o căldare cu ghiaţă...

— Am înţeles. Vă aduc o baterie...

— Ca să vezi, dragă, aici au. Dar la *service* dacă întrebi de baterie...

Ospătarul plecă bucuros. De cînd cu conducătorii ăştia auto oamenii, ca un făcut, beau mai mult borviz. Cei doi tăceau. Priveau lumea din local. Maşinal, frămîntau cocoloaşe de pîine.

— Vasăzică eşti în concediu...

— Eh, da. Dacă şi ăsta mai poate fi numit concediu ! Fără Pisicuţa.

— Extraordinar ! Şi pe a ta tot Pisicuţa o cheamă ?

— Tot. Am dat şi anunţ la ziar : vînd... ăăă... *pisicuţă* în bună stare, cu două labe de rezervă, foarte puţin călcată pe coadă.

— Şi eu la fel. Vînd convenabil *pisicuţă* în doi timpi. Mănîncă puţin. Aştept provincia...

N-am mai rezistat. M-am ridicat de la masa mea şi m-am apropiat de cei doi.

— Nu vă supăraţi, am auzit fără să vreau... Ştiţi, eu sînt un mare iubitor de pisicuţe...

N-am să obosesc niciodată afirmînd că toate reprezentările noastre sînt dominate de clişee. Dacă am să vă spun că am cunoscut un aventurier, îl veţi avea imediat în faţa ochilor : cu pielea arsă de soare şi vînturi sărate, cu pletele încărunţite boltind o frunte largă şi semeaţă, cu braţele încă puternice pe care, evident, vă veţi imagina cel mai îndrăzneţ tatuaj. Ei bine, omul din faţa mea nu avea nimic din toate acestea ! Dacă nu mi-ar fi povestit el însuşi viaţa sa (din care, dacă aş avea talent, aş face un roman demn de a fi ecranizat pentru televiziune), n-aş fi crezut niciodată că e altceva decît un conştiincios funcţionar la ADAS sau, în cel mai bun caz, profesor suplinitor de limba franceză (tocmai pentru că avusese ca materie principală, la facultate, spaniola). Ne-am cunoscut — dacă se poate spune aşa — în restaurantul unui aeroport în aşteptarea permisiunii de zbor. Era o ceaţă afurisită care ne obliga să stăm în faţa unei cafele şi a unui păhărel de coniac, trăgînd cu urechea la anunţurile diafane care amînau mereu decolarea cursei noastre. După ce am tăcut vreo

oră de comun acord cu tovarășul meu de masă, ne-am dat seama că sîntem sortiți să ne cunoaștem. În timp ce debitam fraze convenționale despre dezavantajele traficului aerian, l-am privit mai bine pe cel din fața mea. Avea o înfățișare atît de șteasră, încît făceam mereu efortul să-l asociez cu figuri cunoscute, ca să nu-l pierd din vedere. Era mic de statură, cu ochi albaștri spălăciți, în spatele unor ochelari cu ramă de sîrmă. Din cînd în cînd, pe frunte îi aluneca o meșă de păr șaten, de altfel destul de rarefiat. Capul îl ținea puțin înclinat într-o parte, ca într-o permanentă mirare în fața spectacolului lumii la care asista într-un loc destul de incomod la galerie...

După alte cîteva anunțuri ale crainicei aeroportului (pe care mă încăpățînam să mi-o imaginez foarte frumoasă, cunoscătoare a trei limbi de circulație aeriană internațională) discuția cu vecinul meu de masă deveni mai familiară. Nici nu mi s-a părut bizar cînd la un moment dat l-am auzit spunîndu-mi aproape în șoaptă :

— Poate n-o să mă credeți, dar eu am avut o viață cu adevărat aventuroasă...

L-am privit cu interes (și de ce să n-o spun, cu suspiciune).

— Cred că am fost sortit unui destin aparte — — urmă el fără să se sinchisească de expresia pe care desigur o citise pe fața mea. Faptele mă obligă să fac această afirmație. Imaginați-vă în

primul rînd că din cei doi gemeni născuți de mama, tocmai eu am supraviețuit ! Poate de aceea s-au adunat în biografia mea întîmplări hărăzite pentru două vieți, nu una. La șapte ani, tata ne-a părăsit și eu am rămas singurul bărbat în casă... Nu, nu mi-a fost dat să duc din fragedă copilărie o aspră luptă pentru existență, pentru că mama avea un serviciu bun la Poștă și nu duceam lipsă de nimic, dar rămîneam zile întregi singur acasă, jucîndu-mă cu chibriturile, scăpînd, nici eu nu știu cum, din atîtea posibile incendii. La 14 ani, un unchi de-al meu, ofițer mecanic pe vasul *Ardealul*, îi propuse mamei să mă ia într-o cursă în jurul lumii...

Un nou anunț prin megafon ne făcea cunoscut că avionul de la Stockholm avea o întîrziere de o oră.

— Cred că ați adunat impresii formidabile din această călătorie, am reluat eu firul întrerupt.

— Nu, pentru că n-am plecat. Nu mi-a dat voie mama. Mă considera prea sensibil și o îngrozea că aș putea răci pe cine știe ce coclauri, departe de ceaiurile ei grijulii. N-am plecat, dar m-am angajat ucenic la o fabrică de vopsele. Aici era să mor cînd a avut loc o teribilă explozie. S-a scris mult pe atunci în ziare. A murit maistrul meu care mi-a salvat viața. În ziua aceea mă trimisese la el acasă să-i spăl niște butoaie și eram chiar în pivniță cînd am auzit

bubuitura şi am simţit suflul exploziei ca al unei bombe de 1000 de kilograme... Sigur, că după această întimplare, am rămas şi fără slujbă. Am urmat un curs de mecanică-auto, meserie frumoasă şi bănoasă şi mă bătea gîndul să mă fac şofer de taxi. Dar n-a fost să fie aşa. Aveam vreo 17—18 ani cînd în atelierul nostru a apărut un şef din conducerea bazei şi ne spuse că unul din noi va fi trimis la o staţie de întreţinere pe un şantier în India... India, ţara elefanţilor albi, a vacilor sfinte, a splendidelor palate ale rajahilor fabuloşi...

Omul acesta din faţa mea căpăta treptat o consistenţă tot mai aparte. Povestirea sa începuse să mă captiveze. Vrînd să-i înfrîng modestia cu care-şi prezenta peripeţiile, am spus :

— Totuşi e foarte greu pentru un cetăţean născut în zona temperat continentală să suporte clima tropicală, cu musonii aceia care aduc ploi şi inundaţii...

— Aşa mi-am spus şi eu ulterior. Pentru că de plecat, n-am plecat eu, ci un coleg de atelier. După doi ani s-a întors la cerere. Şi-a adus un frigider american „*General Motors*“ pe care-l visase tot timpul cît a stat acolo. Aici a avut de furcă cu el pentru că nu se potrivea voltajul. Cînd l-am întrebat cum e Taj Mahalul, mi-a spus că e un elefant obişnuit şi că nici nu văzuse vreun elefant alb în tot timpul cît fusese acolo...

Mi-am aprins o țigară și i-am întins pachetul. M-a refuzat cu un semn din cap.

— Nu fumez. Asta mi-a salvat viața într-o iarnă. Eram la o cabană. Plecasem mai mulți tineri într-un scurt concediu. Eram veseli și nu știam ce ne așteaptă. Seara am dansat, am băut țuică fiartă și spre dimineață, colegii mei au constatat că nu mai au țigări. Cabanierul nu avea nici el. Atunci au hotărît — numai un fumător poate pricepe se pare acest lucru — să coboare în vale să ia țigări și să revină cu funicularul pentru lemne. Eu, fiind nefumător, m-am dus liniștit să mă culc...

Am dat din cap. Bănuiam ce se întîmplase...

— S-a rupt cablul funicularului... am spus anticipînd motivul dramei.

— Nu, că n-au apucat să se întoarcă. I-a prins o avalanșă pe drum. Eu am fost singurul care am scăpat, din grup...

Mîna în care țineam țigara a început să-mi tremure ușor.

— Sînteți căsătorit ? l-am întrebat.

— Căsătorit ? a zîmbit vag. Și aici am avut parte de o întîmplare ieșită din comun. Nu știu dacă știți că uneori se organizează tot felul de concursuri internaționale de desene, de fotografii, de timbre, ba uneori și de șervețele de masă. Eu, în timpul liber, îmi place să fac fotografii. Am participat la diferite expoziții naționale și internaționale. În urma unei expoziții din Italia

mă pomenesc cu o scrisoare — nici nu știu dacă să vă spun, pentru că e, recunosc, incredibil — de la Gina Lolobrigida...

— Actrița ? !

Omul din fața mea roși ușor înțelegîndu-mi stupoarea.

— Ascultați-mă pînă la capăt și atunci sper că mă veți crede. Poate nu știți că Gina este și ea o pasionată fotografă. A văzut expoziția aceea internațională, și, cum vă spun, mă pomenesc cu o scrisoare extrem de elogioasă din partea ei cu rugămintea să-i trimit și alte fotografii făcute de mine. A început o corespondență foarte personală care treptat lua o notă tot mai caldă. La un moment dat mi-a scris că va veni negreșit la București unde știe că sînt locuri foarte frumoase pentru fotografii alb-negru și în culori...

— Și a fost ?

— Nu. Mi-a scris însă că fotografia care o interesase în expoziție fusese greșit notată în catalog ca fiind a mea. De fapt era a unui norvegian. A fost o adevărată șansă. Nu știam pe atunci că frumoasa Lolo era cu vreo zece ani mai în etate ca mine avînd și un fiu măricel... Dar scrisorile le am... Poate odată mi se va oferi prilejul să vi le arăt...

Ceața părea să cedeze. Dar se amînaseră multe zboruri și încă nu se ivea culoarul pentru zborul nostru. Am mai cerut o cafea.

— Și acum sînteți tot mecanic-auto ?

— A, nu. Am urmat o facultate prin corespondenţă...

— La politehnică ?

— Nu, la biologie. Dar m-am specializat în antropologie. Din asta mi s-a tras o altă întîmplare cu totul ieşită din comun. M-au interesat întotdeauna marii solitari care au făcut experienţe de un mare curaj.

— Vă gîndiţi la Sifre, la Allain Bombard...

— Exact. Hotărîsem să realizez într-un fel ceva similar. În nordul Moldovei aflasem de existenţa unei peşteri legendare. Citisem pe undeva că fusese identificată intrarea dar că sînt mari dificultăţi pentru explorarea ei în adîncime. După părerea mea acolo trebuia să găsesc în mod sigur urme de viaţă umană din paleolitic. Cei care-mi cunoşteau proiectul, vroiau cu tot dinadinsul să mă împiedice să înfrunt riscul. Am fost neclintit. M-am pregătit aproape un an de zile. Făcusem antrenamente de izolare, de stat în beznă, de hrană raţionalizată etc. Şi am plecat.

— Hm, cred că am citit ceva..., am îngăimat. Simţeam nevoia să-i fac dovada interesului şi aprecierii mele.

— N-aţi citit nimic pentru că toată povestea a căzut.

— Cum, a căzut ?

— Foarte simplu. S-a descoperit că acolo se află mari zăcăminte de pucioasă şi a început ex-

ploatarea lor. Nu mai putea fi vorba de nici o expediție în adîncuri...

Prin fereastra mare a restaurantului năvăli un snop de lumină albă. Plafonul de nori începea să se destrame...

— Și la Paris pentru ce plecați ? Aveți rude ?

Acum că ne cunoșteam, puteam să-mi permit o întrebare atît de indiscretă.

— Rude ? Nu, n-am rude la Paris. E tot în legătură cu antropologia. Am cerut să mă duc la Muzeul Omului să caut niște adnotări ale lui Racoviță. Am găsit undeva un indiciu și vreau...

În clipa aceea vocea diafană din difuzor pronunță un nume rugînd persoana să se prezinte la biroul de informații. Tovarășul meu de la masă tresări, apoi spuse :

— Vă rog să mă iertați, dar pe mine mă cheamă...

Mi-am terminat cafeaua și țigara, reconstituind fantastica biografie a acestui necunoscut tovarăș de drum. Cîte nu i se întîmplaseră în viață ! Un om care nici nu părea predestinat unei biografii aventuroase.

Deodată răsună semnalul de *atenție* și pasagerii pentru cursa București — Paris fură invitați să se urce la bordul avionului. M-am ridicat de la masă privind o ultimă dată scaunul celui care șezuse pînă adineaori în fața mea...

...Două ore mai tîrziu, aparatul în care mă găseam se prăbuşea în Alpi, la nord de Berna. Din fericire, scăparăm toţi cu viaţă. Dar dacă n-ar fi fost acei minunaţi cîini umanitari cu coniacul lor salvator, am fi murit de foame şi de frig doar la o oră de mers de cel mai luxos hotel elveţian. La Paris am ajuns cu o întîrziere de o săptămînă cu o superbă vînătaie deasupra ochiului stîng.

Am fost la repetiție. Impresie covîrșitoare. Abia am putut nota cîte ceva într-atît am fost de cucerit de forța lăuntrică a suflului imprimat orchestrei. De altfel, în sală era și întuneric. Mai întîi despre amplasarea orchestrei : în stînga, pianul. O inovație : (preluată din alte sectoare de activitate) pe capacul pianului e trecut numele pianistului. Îl cheamă Bechstein. În dreapta, viorile : vioara întîia, a doua, a treia, a patra. Am numărat 16 viori. Mi s-a spus că solistul are acasă un Stradivarius, dar nu l-a adus la repetiție. La urma urmei, putea să aibă și un Picasso ! La mijloc, între pian și viori, suflătorii. De lemn și de alamă. Se deosebesc ușor după felul în care lucesc în lumină. Sus, în fund, tobele. La aceste instrumente sînt repartizați muzicienii cei mai sensibili, cu auzul cel mai fin. Ei stau în permanență cu urechea lipită de instrument, într-un dialog muzical, de la timpan la timpan. Un instrument mai ciudat se numește harfă. Persoana care cîntă la harfă, depune un mare efort fizic și de aceea are nevoie de multe pauze ca să se odihnească. Personajul care nu cîntă la nici un in-

strument, dar are rolul cel mai important, este dirijorul. El dă din mîini. El arată fiecăruia ce are de cîntat. În final, pe cei care au greşit îi scoală în picioare să-i vadă publicul.

Piesa de rezistenţă a concertului nu s-a dezmînţit. A depus o teribilă rezistenţă, lăsîndu-se foarte greu cîntată. Deşi era o piesă în primă audiţie, am mai auzit-o şi în timpul pauzei cînd orchestra a interpretat-o fără dirijor.

Nu-mi puteam imagina cine să fie autorul acestor rînduri. Scrisul îmi era total necunoscut.

M-am salutat cu un cronicar muzical. Mi-a zîmbit şi mi-a spus (parcă puţin plictisit) :

— De aici înainte, va fi mult mai plăcut să venim la concert.

Am răspuns convenţional :

— Da, a venit primăvara...

— Exact, n-o să mai avem de stat şi la garderobă.

Eu încă nu terminasem să-mi ascut creioanele colorate, iar Stelică abia pusese de cafea cînd ne-am pomenit chemaţi la şef.

— Intraţi, intraţi, băieţi, ne primi el cu un zîmbet larg care nu anunţa nimic bun. Eraţi ocupaţi ?

— Noi ?! am spus sincer uimit.

— Ne-am apucat de lucrarea aceea cu trustul de la Ghimpaţi, sări Stelică după ce mă călcă zdravăn pe picior.

— Nu-i nimic, aveţi tot timpul, spuse şeful. V-am chemat pentru o problemă delicată şi confidenţială...

I-am aruncat o privire rapidă lui Stelică. Oare ce dorea şeful ?

— Da, tovarăşe Apostolache, spuse îndatoritor colegul meu care avea mult mai multă prezenţă de spirit ca mine.

Şeful se ridică de la birou şi frecîndu-şi mîinile ni se adresă ca un profesor care vrea să vadă cum sînt pregătiţi elevii :

— Ia să-mi spuneţi voi la ce vă gîndiţi cînd vă spun că se apropie data de 1 martie ?

Stelică nu avea nici o încredere în gradul meu de pregătire, aşa că răspunse precipitat :

— Data de 1 martie ne aminteşte că trebuie să predăm bilanţul pe primul trimestru...

— Lasă bilanţul, asta ştie orişicine. Altceva.

Nu vroiam să trec neremarcat. Am spus :

— 1 martie este ziua în care vin delegaţii de la Braşov în schimb de experienţă !

Şeful mă fulgeră scurt, dar spuse doar cu ironie :

— Halal, bărbaţi sînteţi voi ? Colegi ? Atunci să vă spun eu, deşi nu eu trebuia să fiu primul care să mă gîndesc. Iniţiativa asta trebuia să plece de acolo, de la voi — arătă el cu degetul în direcţia parterului. V-aţi abrutizat. Vă tociţi mînecuţele pe dosare şi nici nu vă mai amintiţi că 1 martie e ziua primăverii, ziua mărţişorului.

Ia te uită, chiar uitasem ! Mă rog, eu măcar eram căsătorit, dar şi tînărul meu coleg, Stelică? Şi ce dorea şeful nostru ?

— Ei bine, ne lămuri el, v-am chemat pentru ca anul acesta de 1 martie să-i facem cadou un mărţişor singurei noastre colege, tovarăşei Paraschiv Victoria, nu ? Exact, tovarăşa Victoriţa ! Ei, ce ziceţi ?

Amîndoi am zîmbit stînjeniţi. Nici prin cap nu ne trecuse !

Aşa credeam. Dar Stelică mă dezminţi :

— Ca să fiu sincer, eu m-am gîndit ! Vroiam ca de 1 martie să-i ofer tovarășei Victorița un bucheţel de ghiocei și un pisoi de catifea.

Șeful deschise ochii mari :

— Ghiocei ? Pisoi ? Și mai spui că te-ai gîndit ! Asta-i curată subapreciere. Trebuie să-i facem un dar, așa mai... cum să spun ? Să știe că în serviciul în care lucrează majoritatea sînt bărbați, colegi, care sînt alături de ea, cot la cot și la bine și la greu !

O clipă păru să cumpănească, apoi adăogă :

— Uite ce spun eu, duceţi-vă în sala de lectură a documentării, acolo tot nu-i nimeni acum, gîndiţi-vă bine și veniţi peste o oră cu propuneri concrete. Dar băgați de seamă, nu trebuie să afle nimeni și în nici un caz tovarășa Victorița.

Am făcut stînga-împrejur și ne-am întors în biroul nostru să ne bem cafeaua. Am întors problema pe toate fețele și după o oră ne-am dus din nou la șef.

— Am elaborat o propunere...

— Avem chiar mai multe variante.

Șeful ne zîmbi încurajator :

— Bravo, ia să vedem...

I-am expus propunerea noastră care consta în faptul că Stelică și cu mine vom pune banii la un loc și-i vom lua Victoriței, în loc de un bucheţel de ghiocei și un pisoi de catifea, un ghiveci de flori și un cățeluș de pluș.

— Am văzut că nu vă plac pisoii, spuse glumind Stelică.

Dar șeful nu gustă gluma.

— Fleacuri ! Trebuie să-i luăm ceva de preț. Ia stați, da, acum vă înțeleg. Sigur, nu e cazul să contribuiți numai voi. Vom contribui cu toții. Uite, scrieți-mă și pe mine cu 10 lei, mai discutați și cu ceilalți, cu Ionescu, cu Timofte, mă rog, sper că vă veți descurca. Dar, și ridică un deget spre tavan, aveți grijă, con-fi-den-țial!

Ne dădu termen pînă a doua zi întrucît unii din colegii noștri plecaseră între timp pe teren. În ziua următoare, ne-am prezentat din nou la Apostolache.

— Toți s-au înscris, l-am anunțat eu victorios.

— Ia să văd lista, ceru șeful și citi cu multă atenție: *Priboi, 5 lei, Ionescu, 5 lei, Timofte, 3 lei,* zgîrcitul, las' că-l țin eu minte la gratificație, *Tănase, 5 lei,* bine, *Bălan, 20 de lei...* ie-te-te, vrea să scoată ochii, biinee... Așa, și ce v-ați gîndit să luați cu banii ăștia ?

I-am explicat că acum, cînd aveam într-adevăr o sumă consistentă, puteam să-i luăm un parfum din import, un fular de mătase și o poșetă, că pentru tovarășa Victoriță, care nu bănuiește nimic, surpriza va fi ca un trăznet.

— Fular, acu în pragul verii ? Păi de poșetă are nevoie colega noastră ? Înțeleg o servietă-diplomat pentru acte, documentații, planuri... Se vede că mai sînteți îmbîcsiți de prejudecăți și

n-o socotiți de loc pe tovarășa Victorița egala voastră, cu aceleași drepturi și preocupări !

— Dar chiar eu am auzit-o, într-o zi, vorbind cu mult entuziasm despre niște parfumuri, am încercat să pledez...

— Prostii ! Știu eu sticluțele alea cît un degetar. Mai mult ambalaj. Văd că m-am bazat degeaba pe voi. Poate ar trebui să mai cooptați pe cineva cu idei mai bune...

Ne simțeam lezați în amorul nostru propriu dar nu doream ca acest lucru să fie remarcat. De aceea am considerat propunerea cooptării ca fiind binevenită. Atît doar că :

— Știți, mîine e 1 martie și înseamnă...

— Și ce dacă-i 1 martie ? bătu Apostolache cu pumnul în masă. Doar nu e prima oară că nu predați lucrările la termen. În fond, 1 martie e mai mult un obicei. Ce, sîntem formaliști ? Putem să-i facem darul și de 8 martie cînd, de fapt, e ziua oficială a femeii. Pînă atunci, gîndiți-vă. Sînt chiar curios să văd cît vă duce mintea.

Ne-am întors la lucru și am cooptat nu *pe cineva*, ci pe toți colegii de birou. Făceam tot felul de liste și circulam ca furnicile între birouri cu tot felul de fițuici pe care le arătam discret celor consultați. Șopteam tot timpul între noi încît mare minune să nu fi băgat de seamă Victorița că numai ea era ocolită de toată această agitație secretă.

După cîteva zile — în care fondul nostru se mărise considerabil — ne-am dus din nou la şef. Era chiar în ajun de 8 martie.

— De data asta avem o propunere cu greutate, anunţă Stelică.

— Ce anume ?

Vedeam că pierdusem încrederea şefului.

— Ne gîndim să-i luăm tovarăşei Paraschiv un serviciu de camping : cort, cu saltele pneumatice şi masă cu scaune pliante şi în plus, un album color din seria *Munţii noştri.*

Apostolache se lăsă pe spătarul fotoliului. Strîmbă din nas.

— Camping ? De asta credeţi eă-i arde tovarăşei Victoriţa ? Ea e o colegă ocupată, aşezată, nu umblă haihui pe munţi ca voi. Nu e măritată ? Ce, credeţi c-o s-o lase soţul să se caţăre pe stînci ? Vedeţi-vă de treabă ! A, mă rog, albumul ar fi ceva, dar e minor. Dacă vrea să se uite într-un album, poate să-l ceară de la documentare...

Aşa a trecut şi 8 martie. Acum chiar că trebuia să păstrăm cel mai desăvîrşit secret. Victoriţa nu trebuia să afle nimic cu nici un preţ. Dar Apostolache nu era omul să abandoneze. Trebuia să ajungem la o rezolvare corespunzătoare. Şi am ajuns ! Într-o dimineaţă ne-am prezentat din nou. De data asta, la sugestia lui Stelică, n-am mai cerut aprobarea prealabilă, am cumpărat darul şi am venit cu el.

— Ce-i asta ? ne privi stupefiat șeful.

— O undiță cu mulinetă !

— O undiță ? Cu mulinetă ? Măi, să fie ! Ia te uită ce le-a dat în gînd !

Stelică îmi făcu cu ochiul. Apoi spuse :

— Ați avut perfectă dreptate. Tovarășa Victorița este o persoană foarte așezată. La urma urmei, e o adevărată prejudecată masculină că femeile nu sînt amatoare de pescuit.

— În fond, ce e pentru noi tovarășa Paraschiv ? am spus și eu. Un coleg, un coleg de sex opus !

Apostolache cercetă cu mult interes undița. Avea chiar un aer de cunoscător.

— Păcat, mare păcat... Nu putea să vă vină ideea asta la timp ? Mîine e 1 aprilie, vă dați seama ? Dacă i-o oferim acum, va crede în mod sigur că e o farsă...

— Și atunci, ce facem ? Că fondul l-am cheltuit..., spuse Stelică.

— Mda, e o problemă... În sfîrșit, lăsați undița aici și o să mă gîndesc eu. În orice caz, sînt sigur că la anul o să fiți mai operativi. Acum aveți și experiență. Bine, băieți, duceți-vă la treburile voastre. Cu bilanțul cum stați ? Te pomenești că iar nu-l predați la termen...

Ne-am îndreptat spre ușă.

— Un moment..., ne opri șeful. Aveți grijă, nici un cuvînt. N-ar fi cazul să afle tovarășa Victorița...

Viziune novatoare

În biografii ca și în studii de istorie literară se fac adesea menţiuni la funcţiile animatoare ale cafenelei literare. Nu știu dacă pentru creaţia poetului Mitridate Pălărie cafeneaua literară a avut influenţă notabilă. Cert e faptul că viziunea-i novatoare s-a relevat într-o discuţie la cafea cu amicul și admiratorul său Mișu. Banalul Mișu, de care are atîta nevoie oricare poet dornic să se mărturisească, să-și verifice ideile, să-și verse oful liric. Mișu, singurul care l-a înţeles și l-a încurajat atunci, cînd, după nenumărate eșecuri la editurile pentru adulţi, Pălărie a început brusc să scrie pentru copii. Dar și acest nou drum pe care pornise, mucenic cu picioarele goale, se dovedea plin de spini :

— Mi-au respins volumul de versuri, începu sumbru Pălărie. Cică n-am talent. Invidioșii. Cine a dat o nouă versiune, modernă, poeziei *„floricele pe cîmpii, hai să le-adunăm copii“* ? Eu ! *„Floricele prin nămeţi, hai să le-adunăm, băieţi“ !!*

— Interesant, dar unde ai mai văzut tu floricele prin nămeţi ? spuse Mişu care ştia că-i revine rolul primului critic.

— N-am văzut. Tocmai aici intervine creaţia, trăirea poetică, invenţia artistică. Dar nu m-am lăsat. Am luat totul de la început. Am recreat într-o versiune modernă poezia *„căţeluş cu părul creţ"*. Era şi needucativă, şi pe urmă căţelul e un animal folositor. Mai latră, mai creşte şi cînd se face mare, păzeşte casa omului. Aşa că am schimbat-o în *„Lupuşor cu părul creţ, fură raţa din coteţ"*.

— Mda, nu-i rău, nu-i rău. Lupul e un animal dăunător şi dacă... eee ! — Mişu sorbi cu zgomot din cafea. — E aici o chestie... Nu merge.

— De ce ?

— Pentru că lupul n-are părul creţ.

— Hm, ai dreptate, încuviinţă Pălărie. O să schimb. Ar fi cam aşa : *„Lupuşor cu blana sură, fură raţa din coteţ"*...

— Da, aşa e corect. Dar nu rimează.

— Măi, să fie ! Atunci să zicem aşa : *„Lupuşor cu blana sură, eu l-am prins cu raţa-n gură"*. Acum rimează.

— Da, de rimat rimează, dar nu se mai înţelege. De ce l-ai prins cu raţa-n gură ? Poate era raţa lui ? Trebuie să ai în vedere şi psihologia cititorului, nu ?

— Hm, să încercăm o altă variantă... Poetul notă cu pixul pe un şerveţel : *„lupuşor cu părul*

lins...“ — se gîndi o clipă şi urmă : Da, e bine : *„lupuşor cu părul lins, ai furat şi eu te-am prins*“. Acum rimează şi e corect.

— Bravo ! E chiar foarte bine. Dar după o clipă, Mişu îşi pierdu din însufleţire. E bine, e... dar...

— Ce mai e ?

— Lupuşor cu părul lins a furat şi tu l-ai prins. Perfect. Dar ce-a furat ? Trebuie să aduci dovezi. Nu să faci afirmaţii. Şi pe urmă ne interesează şi atitudinea lui, nu ? În forma originală, aia cu căţeluşul, era ideea că „el se jură că nu fură“. Pe cînd lupuşorul tău...

— Păi şi el se jură... Uite : *„lupuşor cu părul lins, tu te juri, dar eu te-am prins*“.

— Cu ce l-ai prins ?

Pălărie suporta prost funcţia critică. Se enervă :

— Păi nu ţi-am spus că a furat ? A furat o raţă, o gîscă, un carnet CEC ! Ce importanţă are? Asta se subînţelege !

— Nu trebuie să se subînţeleagă nimic. — Mişu nu se lăsa corupt. — Trebuie să se spună clar în poezie. Ceva în genul *lupule, n-ai părul creţ, dar furi raţa din coteţ*“.

— Stai să scriu că eu sînt receptiv la propuneri... Adică nu, nu merge, că în continuare nu se leagă...

— Ba da, cînd se prinde lupul, se leagă...

— Da, dar nu se leagă cu versul următor : el se jură... fură... gură...

Mişu ridică din umeri :

— Ei, mai fă şi tu ceva...

— Asta-i ! Ascultă ! — Pălărie lucra febril. Şi rodnic. — *„Lupuşor, te crezi isteţ şi furi raţa din coteţ, că nu furi te juri mereu şi te-am prins cu raţa eu !“* Acum nu mai are nici un cusur. Mă duc s-o duc la editură.

— Stai, stai... ar mai fi ceva...

— Ce mai e ?

— Păi lupul nu fură raţe. Numai vulpea.

Pe chipul lui Mişu se citea un regret sincer. Dar nu oare sinceritate îi ceruse poetul de atîtea ori ?!

— Uite, vezi, de aceea nu pot să public nici un volum de versuri. Mereu mi se aduc obiecţii! Acu' ce doreşti ? Să schimb în *„hoţomana de roşcată fură raţa din poiată“* ? Ei bine, refuz ! Ori o acceptă în prima versiune, ori n-au decît să-i lipsească pe cititori de astfel de lucrări clasice !

— Şi care ar fi, deci, forma definitivă ?

— Fii atent şi învaţ-o: *„Căţeluş cu părul creţ, fură raţa din coteţ...“*

Mişu continuă fermecat :

— *„El se jură că nu fură...“*

— Eu l-am prins cu raţa-n gură ! Şi o duc la editură. Vezi ce uşor se reţine ? Este tocmai calitatea de bază a unei creaţii de mare forţă şi emoţionalitate ! Totul e să ai o viziune novatoare.

— Bine, dragă... bine... Ne-am certat, ne-am certat, dar pînă la urmă sîntem doi oameni rezonabili şi putem găsi un *modus vivendi*...

El — un bărbat masiv, solid, cu tîmplele uşor încărunţite. Căsătorit de zece ani. Zece ani de fericire şi înţelegere.

— Tu şi rezonabil ! Tu care ţi-ai luat pijamaua şi periuţa de dinţi şi... îşi reţine cu greu lacrimile (la urma urmei, e vorba aici şi de demnitate !) ai zis că pleci ! Pentru totdeauna din viaţa mea, din casa mea, din calea mea...

Ea — treizeci de ani. Nu-i arată decît cunoscuţilor. Blondă. De zece ani. Sensibilă.

— Din cauza ta ! Dacă-mi găseam afurisita aia de pijama pe care niciodată nu ştiu unde o pui, acu' eram plecat din viaţa ta, din calea ta, din casa mea...

Nu, în problema cu casa nu trebuie să rămînă nimic neclar.

— Vezi ? Nici acum nu recunoşti că tu eşti vinovat ! În loc să-ţi ceri scuze că m-ai jignit...

În acest moment nu-şi mai reţine lacrimile. Nu e cazul.

— Eu te-am jignit pe tine ? Asta-i bună !

Se îndreaptă spre valiza care a rămas deschisă în mijlocul camerei răvășite, ca o gură mirată. Ei bine, să știe dumneaei că n-a renunțat la proiect...

— Da, ai zis că sînt o mimoză nesenzitivăăă...

— Așa am spus ? se însenineză el, amuzat de formula eufemistică pe care o găsise. Și te-ai supărat ? Păi, asta, dragă, e o adevărată metaforă pe lîngă expresia cu care m-ai gratulat tu. Ai uitat că mi-ai spus pur și simplu cu brutalitate că sînt un egoist ?!

Acum s-a enervat. S-a enervat de-a binelea.

— Eu, egoist ! Eu, care fac totul pentru tine! Eu, care am stat astăzi patru ore la garaj ca să ai mîine mașină, să nu cari varza cu sacoșa ! Eu ! Și pentru ce, mă rog, sînt egoist ?

Rămîne în picioare în mijlocul camerei. Dacă s-ar așeza în fotoliu, ea ar putea interpreta gestul ca o intenție de aplanare. Nu, el n-are nimic să-și reproșeze.

Ea adoptă un ton de discuție. Discuția e una, cearta, cu totul altceva.

— Aș putea să-ți dau o mie de exemple...

— A, știu ! ripostează el. Nu întîmplător cifra asta are o anumită atracție pentru tine. O mie ! Te referi poate la faptul că m-ai pus să scot o mie de la CEC ca să-ți iei a nu știu cîta pereche de cizme pentru iarnă ?

Ea — blondă, sensibilă și logică :

— Şi ce, nu vine iarna ? Nu e normal ?

— Ei bravo ! Pentru tine totul e normal !

— Evident, pentru tine era mult mai normal să-ţi iei huse de blană pentru scaunele de la maşină...

Ei, nu ! Chiar atîta nepăsare !

— Bineînţeles ! Pentru că ţie nu-ţi pasă dacă eu răcesc, dacă tuşesc — simte cum se înduioşează de soarta ce-i fusese hărăzită — dacă mă ia cu junghiul !

Ea — în acest moment, numai sensibilă :

— Chiar eşti răcit ?

El — masiv, solid, dar răcit :

— Parol.

Din nou lacrimi stăpînite :

— Vezi ? Şi voiai să pleci. Unde te duci în halul ăsta ? Sau poate ai cine să te îngrijească?

Dar nota provocatoare cade în gol. Ştiu amîndoi că n-are nici o bază.

— Nu vrei să-ţi fac un ceai cald ?

— Ştiu şi eu ? face el nehotărît, deşi ştie bine...

— În două minute e gata. Unde ţi-ai pus pijamaua ?

— Pe mine mă întrebi ? răspunde el cu sinceră amărăciune.

Ea se agită, răstoarnă şifonierul, găseşte pijamaua.

— Uite unde era ! Ce zăpăceală, doamne ! Puneți-o și în două minute îți aduc ceaiul și o aspirină...

— Mulțumesc, Tănțico, oftează el bucuros că s-a ajuns aici.

Afară plouă. La hotel trebuie să reții cameră cu o săptămînă înainte. Cum să te certi serios cu soția în asemenea condiții ?!

— Vezi, doar ți-am spus că sîntem oameni rezonabili...

Ce plăcut e în casă ! Liniște. Calm. Puțină muzică la radio și o aspirină... Acum se poate așeza în fotoliul său favorit să-și termine lectura ziarului întreruptă brutal tocmai la cronica sportivă. Minutele trec. Poate chiar zile, dar scena continuă exact din poziția asta.

— Ticule...

— Mmmmm ?

— Mă uit la tine de trei sferturi de oră...

De dincolo de ziar vine răspunsul :

— Mda ? Și ce vezi ?

— Văd un om care citește ziarul.

— Îhîm, și dacă vezi că citește, de ce nu-l lași să citească...

— De ce nu vorbești ? De ce nu spui ceva ?

De dincolo de ziar răspunsul vine ca o minge peste plasă :

— Pentru că nu sînt Napoleon. Nu pot să fac două lucruri deodată...

— Ei, sigur, spirite poţi să faci, nu te mai ţine junghiul...

Tică (Costică, Constantin !) strînge ziarul cu grijă. Iar nu poate termina cronica sportivă !

— Acu' te pomneşti că te-ai îmbufnat ! Zău, dragă, prea eşti... — e gata să spună *mimoză,* dar adaogă numai — senzitivă...

— Vezi, vezi ! sare ea.

Mda, iar se apropie de punctul critic. Îl evită :

— Bine, uite că vorbesc cu tine.

Îşi mestecă vorbele ca pe un chewingum.

— Vroiam-să-te-rog-de-mult-ceva...

În ochii ei se aprinde bănuiala :

— Ce să mă rogi ?

— Ştii, nasturele acela de la haina gri...

— Dar ţi l-am cusut, dragă !

— Exact. Vroiam să te rog să-l tai.

— Să-l tai ?!

— Da. Acela e de la jachetă. De la haină e ăsta...

Ea sare exasperată :

— Aaa, dar eşti infernal ! Eu n-am mai pomenit un om cu atîţia nasturi ! Bine, dă-l încoace. Am să ţi-l cos cu sîrmă !

El oftează :

— Aşa-mi trebuie dacă te rog şi eu o dată ceva...

— În schimb, eu pot să te rog mult şi bine că ţie puţin îţi pasă.

— De exemplu ?

Exemple sînt multe. Mai multe decît nasturii. Şi totul se încheie cu replica cheie :

— Ţi-am spus că eşti un egoist !

El se ridică din fotoliu. Inevitabilul s-a produs.

— În condiţiile astea nu mai aveam ce discuta. Totdeauna mă jigneşti. Eu plec !

— N-ai decît ! M-am săturat !

Iată şi valiza. Aceeaşi. Îşi ia strictul necesar din şifonier. Periuţa de dinţi, pijamaua... Pijamaua ! Unde-i afurisita aia de pijama, că niciodată nu e la locul ei ! Ea îl urmăreşte cu ochii mari. Blondă. Sensibilă. El, masiv, solid, cu tîmplele uşor încărunţite. Căsătorit de 10 ani. Zece ani de fericire şi înţelegere.

Afară plouă...

În preajma sărbătorilor de iarnă, în redacţia revistei *Fagurele* era mare agitaţie. Sunau telefoanele, curierii alergau în tipografie ducînd şi aducînd *periile* cu modificări, repaginări şi recalandrări. În birouri, redactorii lucrau febril sperînd ca în timpul cel mai scurt s-o poată şterge din redacţie, că doar mai aveau atîtea de rezolvat şi acasă. Sau în drum spre casă ! În biroul redactorului-şef se făcea o ultimă trecere în revistă (aici îşi are obîrşia această expresie !) a numărului special. Încruntat, tovarăşul Pătlagină cerceta şpalturile încercînd să evalueze impresia de ansamblu a revistei.

— Glumele astea le ştiam, mormăi el fără să ridice privirea.

— De aceea le-am şi pus ! se grăbi să explice Merişor, secretarul de redacţie. Aţi uitat că aţi rîs şi aţi spus că-s bune ?

— Am rîs ? Să admitem, dar ceva nou n-aţi găsit ?

Merişor îşi ridică ochelarii pe frunte, schiţînd un gest de scuză :

— Ba da, dar am zis că ar fi mai bine ca mai întîi să le verificăm...

— Unde să le verificaţi ?

— La revelionul ce se organizează la fabrica de ace şi suveici. Dacă personalul le va socoti bune, le vom publica ulterior.

— Şi caricatura asta pe cine reprezintă ?

Merişor tresări speriat :

— Credeţi că seamănă ?

— Tocmai că nu seamănă...

— Atunci e bine, se linişti Merişor care avea o mare neîncredere în caricaturile fără text explicativ şi pe care le poate interpreta fiecare cum îl taie capul.

— Şi totuşi...

Redactorul-şef îşi întoarse mîna cu palma în sus, cu aerul că mai lipseşte ceva, că acolo, în palma lui, i-ar mai trebui ceva...

— Dar ceva mai aşa nu aveţi ?

— Mai *aşa* ? Merişor aştepta, descumpănit, precizări.

— Ceva mai pe gustul tuturor...

— Asta-i foarte greu, oftă secretarul de redacţie.

Redactorul-şef îl privi nemulţumit. Ar mai fi vrut ceva. Dar ce ? Deodată privirea i se opri pe o hîrtie cu *en-tête* rătăcită pe birou. Asta era ! se lumină el lăuntric păstrîndu-şi aceeaşi expresie impenetrabilă care — după părerea lui — îi conferea autoritate.

— Uite, Merişor, am aici o adresă prin care sîntem informaţi că la complexul de preparate tip „gospodina“ s-a deschis o expoziţie culinară cu vînzare. Să se scrie repede un reportaj de actualitate ! Asta va fi într-adevăr pe gustul tuturor.

— Şi cine să-l facă ? îndrăzni Merişor.

— Tovarăşa Luxiţa. Nu răspunde ea de rubrica pentru gospodine ?

— Tovarăşa Luxiţa s-a învoit să plece mai devreme. Dumneavoastră aţi spus că tovarăşele femei... dacă au treburi casnice...

Bineînţeles, tot el era de vină !

— Atunci Vasilescu, de la „reţeaua comercială“.

— Pe Vasilescu l-aţi trimis la Predeal...

— Ce să facă la Predeal ? Schi ? îşi pierdu calmul Pătlagină.

— L-aţi trimis să scrie despre noul restaurant pentru turişti...

— Bine. Ia vezi cine mai e în redacţie !

Merişor aruncă o privire deznădăjduită la ceasul din perete. La ora asta sperase să fie şi el plecat. Făcu înconjurul birourilor şi reveni la şef :

— Mai e Grigoraş... Tocmai se pregătea să plece...

— Grigoraş ?

— Da, de la cronica plastică.

— Să se ducă el ! Imediat !

Merişor ridică din umeri. La urma urmei, el nu va face decît să transmită dispoziţia redactorului-şef.

— Spune-i să ne scrie ceva colorat..., mai auzi el strigîndu-i-se o ultimă indicaţie.

Grigoraş nu era omul să-şi iasă din fire pentru atîta lucru. Era holtei, nu avea de pregătit nimic. Încă nici măcar nu-şi propusese unde să petreacă revelionul. Zîmbi la ideea că poate pentru un material suplimentar cu caracter de urgenţă va primi o primă specială. Vizită expoziţia. Scrise cronica. Merişor o duse la cules cu aprobarea telefonică a redactorului-şef care trebuise să plece la primărie — unde avea loc o mică întîlnire amicală cu urări şi felecitări — şi în numărul special, chiar în spaţiul afectat artelor, apăru următoarea cronică plastică :

„În saloanele binecunoscutei fundaţii *Gust şi culoare* Hotel-restaurant Litoral, în cadrul secţiei *Gospodina* a avut loc vernisajul unei interesante expoziţii de gen care a atras un numeros public de specialişti şi amatori. În ansamblu, ceea ce impresionează plăcut ochiul este coloritul viu şi bogat. Într-o gamă cromatică bine armonizată, de la albul-smîntînă şi pînă la negrul-măslină, se realizează un contrapunct inspirat între galbenul-citron şi verdele-mărar, echilibrat de roşul-tomat. Pericolul de a ne lăsa copleşiţi de culoare este preîntîmpinat de ritmurile asincrone obţinute de rîndurile de sar-

male care se întretaie cu rîndurile de mititei, nemaivorbind de diagonalele viguroase ale caltaboşilor şi patricienilor, de volutele elegante ale cîrnaţilor de casă. Abundenţa de elemente — legume, fructe sau felurite vietăţi — combinate cu multă fantezie ne aduc în memorie ecouri îndepărtate din ciudatele compoziţii ale unui Archimboldo bine reprezentat în *Historicheskunstmuseum* de la Viena. În ce priveşte stilurile, ele variază de la primitivi şi naivi — în tăvile cu mămăliguţă cu brînză — pînă la formele rafinate ale poantilismului (Seurat, Signac), din platourile cu icre, sau ale fovismului, în compoziţii cu potîrnichi şi mistreţ. Cum e şi firesc, într-o expoziţie întîlnim şi unele note discordante. Am reproşa astfel o tratare expresionistă a unor subiecte cu prea multă maioneză sau intensităţi ostentative de spanac. De asemeni credem că formulele cubismului analitic sînt depăşite chiar dacă e vorba de diferite varietăţi de brînză descompuse în planuri suprapuse, cu secţiuni în volume cilindrice sau sferice. În ce priveşte tematica, expoziţia este dominată, din păcate, de naturi moarte. Natură statică cu peşte, natură statică cu fazan (singura inovaţie, ce-i drept originală, fiind natura statică cu purcel de lapte). Publicul a acordat o deosebită preţuire semipreparatelor, caracterul deschis al lucrărilor solicitînd participarea directă a consumatorilor de artă. Merită o men-

țiune inițiativa organizatorilor care pentru lucrările monumentale (torturi, platouri mari etc.) au prevăzut o modalitate de achiziție cu plata în rate. Anatol Grigoraș".

Articolul lui Grigoraș a marcat o *dată* în istoria cronicii de expoziție. Printr-o alchimie misterioasă operată în terminologie, cronicarii au început să vorbească despre „bucătăria" pictorului cutare care era în posesia unor „rețete infailibile", despre „compozițiile sale suculente și pline de gust". Uneori „pastele erau prea grase", alteori „tușa era prea diluată, fadă". Apăreau uneori și aprecieri concise : „varză", „spanac !"

De fapt nu era pentru prima oară cînd avea loc fenomenul acesta de extrapolare, în limbajul de specialitate.

Cît despre plasticieni, unii au înțeles că atunci cînd îți oferă o natură statică, ție, consumator de artă, să-ți lase gura apă. „Întinde mîna și servește-te", iată, trăirea adevărată !

Oare nu păţiseră oîndva și vrăbiile la fel, cînd au vrut să ciugulească strugurii lui Zeuxis ?

Ciudatul destin al lui Ovidiu Năsturaș

L-am cunoscut bine. Era ceea ce se numește un băiat bun. Am fost colegi de școală, am făcut și armata împreună, iar întîmplarea a vrut să fim ulterior și colegi la aceeași întreprindere. În școală profesorii îl priveau cu simpatie. Îi spuneau „Năsturaș", de parcă l-ar fi alintat. Era apreciat în special pentru faptul că nu era niciodată amestecat în micile incidente școlare. N-a spart în viața lui un geam, nu l-am văzut vreodată alunecînd pe balustrada scărilor de marmură ce duceau la cancelarie. N-a tras un fum de țigară nici măcar în școală ! Îmi amintesc că într-o zi a intrat în clasă profesorul de matematică și a scos din buzunar o hîrtie împăturită

— Am venit să vă comunic cine va pleca la București la finala olimpiadei de matematică...

Era un eveniment care electrizase întreaga clasă. Aveam matematicieni excelenți care sperau să se afirme și totodată să facă acea mult visată excursie în Capitală. Toți așteptam cu răsuflarea tăiată să aflăm cine vor fi cei șapte care ne vor reprezenta.

— Aşadar, cei şapte vor fi : Bălăşoiu...

Aplauze vesele.

— ... Calomfirescu...

Era as la geometrie. Urmară şi alte nume pe care şi noi le dădeam ca sigure. Mai rămăsese de anunţat unul singur. Eram convinşi că nu putea lipsi Năstase. Dar, spre surprinderea noastră, profesorul îl numi pe Năsturaş. E drept, cu o vagă ezitare în glas.

Clasa nu reacţionă furtunos. Era doar nedumerire. Ne priveam unii pe alţi fără să înţelegem ce s-a întîmplat. Profesorul îşi drese glasul :

— Văd că vă miră alegerea pe care am făcut-o, înlocuindu-l pe Năstase cu Năsturaş... E adevărat că Năstase are notele cele mai mari, în timp ce Năsturaş e, hm, inegal... Totuşi ceea ce a determinat conducerea şcolii să facă această schimbare este faptul că acolo la Bucureşti ne trebuie o echipă pe care să putem conta. O echipă care să nu ne producă surprize...

Lăsarăm cu toţii capetele în jos. Năstase era un elev strălucit, dotat cu o mare fantezie. Din păcate însă nu numai la matematică. Nu era săptămînă să nu fie chemat la cancelarie pentru... o ultimă discuţie ! Deşi la învăţătură era cel mai bun, nota la purtare scădea văzînd cu ochii, tinzînd în expresie matematică, către zero...

...Echipa şcolii se comportase meritoriu şi locul patru (menţiune) satisfăcuse atît conducerea şcolii cît şi orgoliul clasei. Cit despre Năsturaş, nu ştiu cum, dar nimeni nu avusese nimic special de spus. Poate că unii se gîndiseră că Năstase ar fi ridicat punctajul măcar pînă la locul doi. Dar cu cîte riscuri... Oricum, selecţia se dovedise judicioasă.

...Mai tîrziu, în armată, am fost repartizaţi la aceeaşi unitate. Specialitatea : transmisionişti. Pentru că Năsturaş nu vădea acele aptitudini necesare, a fost numit furier, fiind foarte util atît comandamentului în diferitele treburi administrative, cît şi colegilor pentru care reuşea să mai obţină cîte o învoire suplimentară. Ori de cîte ori venea vorba despre fruntaşul Năsturaş Ovidiu, toţi spuneam într-un glas : „Năsturaş ? Da, e băiat bun !“

...După serviciul militar am intrat la aceeaşi întreprindere. Munceam şi ne completam studiile la „fără frecvenţă“. De la o vreme însă, drumul vieţii lui Năsturaş luă o traiectorie cu totul aparte. La început lucram în aceeaşi secţie. Într-o zi, şeful mă luă deoparte :

— Ce părere ai despre Năsturaş ? Ştiu că-l cunoşti de mult. Aţi fost colegi de şcoală...

— Năsturaş ? Excelent băiat.

— Mda, aşa m-am gîndit şi eu... Din păcate, randamentul lui e modest.

— E adevărat. Ar putea să dea mai mult...

Mă gîndisem de multe ori că o discuţie amicală cu Ovidiu ar fi foarte utilă. Dar niciodată nu avusesem timp...

Cîteva zile mai tîrziu ni se anunţă că Ovidiu Năsturaş e trimis la un curs de perfecţionare. Sincer să fiu, am fost surprinşi. De ce l-au ales tocmai pe el ? Erau alţii cu mult mai buni...

— E adevărat, ne explicase în particular şeful de secţie, dar în primul rînd eu nu mă pot dispensa de nici unul din cei buni. Cu cine să-mi fac planul ? Şi pe urmă nu avem chiar datoria... să-i ajutăm pe cei care deocamdată ne ţin în loc ?

Într-adevăr, raţionamentul era logic şi ne-am împăcat cu el.

Peste şase luni, Năsturaş se întoarse la locul de muncă. Era într-adevăr altul. Se petrecuse în el o anumită schimbare. Căpătase stil. Ştia să pună problemele. Vedea *veriga principală*. Chiar ochii lui căpătaseră o nouă strălucire. Poate de aceea ni s-a părut şi firesc să fie promovat în funcţia de adjunct al şefului de secţie.

În noua sa funcţie, Năsturaş dovedea că de fapt rămăsese neschimbat. Era şi acum, ca întotdeauna, un băiat bun. Într-o dimineaţă însă directorul îl convocă pe şeful secţiei noastre :

— Gavrilescule, centrala îmi cere un specialist în tratamente termice care să pună bazele

unei secții la o unitate nouă... Să-mi dai un om. M-am gîndit la...

Se gîndise la mine.

— A, asta nu ! Păi el îmi face planul. Stă cîte 12—14 ore în fabrică și pînă nu termină ce are de lucru, nu pleacă. Cum o să vi-l dau tocmai pe el ? ! Are și două inovații pe bancul de probă...

...ar fi spus șeful meu direct.

— Bine. Atunci, te duci tu, spuse rîzînd dar ferm directorul. O să-ți prindă bine. E o investiție nouă, amplasată la poalele munților Semenic. Știi ce minune e acolo ? E ca și cum te-aș trimite la băi pe banii întreprinderii. Îți faci valiza și pleci !

— În nici un caz ! Nu sînt eu omul să stau la băi șase luni. Știu eu ce înseamnă asta. Pe urmă, trebuie să muncesc aici un an ca să-mi repun secția pe picioare. Nu, tovarășe director, nu vă supărați, dar nu accept.

— Gavrilescule, discutăm degeaba, oftă directorul. Trebuie să dăm un om.

— Am soluția. Să plece Năsturaș ! Adjunctul meu. Cunoaște problemele. Pot să-l dau că el nu e implicat direct în procesul productiv, și preiau eu treburile ce-i revin aici...

— Năsturaș ?

Directorul ridică sprîncenele. Nu se gîndise.

— Crezi că o să se descurce ?

— Nici o grijă. A făcut recent un curs de perfecționare. Vă garantez că producția n-o să sufere.

Și așa a fost detașat Ovidiu Năsturaș la poalele muntelui Semenic, la o nouă investiție, amplasată într-un cadru încîntător, unde totul era ca într-o stațiune de odihnă. Cel puțin așa ne asigura și el în ilustratele pe care ni le trimitea regulat cu salutări prietenești.

...Nici nu ne-am dat seama cînd au trecut cele șase luni — timpul trece repede — cînd am aflat că tovarășul Gavrilescu a fost numit director-adjunct în centrală. Cum e și firesc, discutam între noi cine ar putea fi cel ce va fi numit în locul lui. Discuția asta a noastră era atît de animată încît nici nu observasem că la ea participa și Ovidiu. În toiul vorbei, ușa s-a deschis și a intrat directorul.

— Băieți — așa ne spunea el, deși printre noi erau și două tehniciene — vă prezint pe noul șef de secție.

Fără să vrem, am întors capul spre ușă să vedem cine mai urma să intre, dar ușa n-avea motiv să se mai deschidă.

— În locul tovarășului Gavrilescu a fost promovat tovarășul Năsturaș.

De fapt — nu știu cum — abia atunci l-am observat !

— Era și firesc să procedăm așa — a continuat directorul — întrucît în calitatea lui de

adjunct cunoaşte foarte bine problemele. Specializarea pe care a făcut-o, pe de o parte, şi practica pe care o are din recenta organizare a unei secţii noi şi moderne îl recomandă o dată mai mult, dacă mai era nevoie. Ei, eu vă doresc spor la treabă şi dumitale, tovarăşe Năsturaş, mult succes în noua muncă pe care ţi-o încredinţăm.

Ne părea rău după Gavrilescu care, deşi sever, uneori chiar aspru, fusese un şef pe cinste cu care nu ne era frică că ne-am putea împotmoli în faţa unei situaţii dificile. L-am felicitat şi noi pe Năsturaş care, oricum, era băiat bun.

Am lucrat într-adevăr bine cu el. Era om de înţeles. Niciodată nu ridica tonul. Era întotdeauna de acord cu părerile noastre, ba chiar, aş putea spune, parcă evita să-şi impună punctul lui de vedere.

...Aşa au mers treburile mai bine de un an pînă într-o zi cînd s-a procedat la o reorganizare. Fabrica s-a extins. Au apărut secţii şi sectoare noi. Trebuia să lărgim mult şi gama produselor fabricate. Secţia noastră s-a reprofilat, a devenit sector şi, în fruntea noului sector, am fost promovat eu ! Sincer să fiu, eram emoţionat. Sarcini noi, situaţie nouă, răspundere sporită. Şi în noianul de gînduri care mă copleşeau în acele clipe, brusc, am descoperit că-şi face loc o întrebare. Ce s-a întîmplat cu Năsturaş ? Doar el fusese şeful secţiei. Da, Năsturaş fusese

numit director-adjunct. Trebuie să spun, spre cinstea lui, că și în noua funcție rămăsese neschimbat. Băiat bun.

În perioada care a urmat l-am văzut mai puțin. Cînd și cînd ne mai întîlneam la cîte o ședință cu care prilej schimbam cîteva cuvinte sau cu cîte o glumă ne aminteam de anii de școală. Dar timpul trecea și iată că pe diagrama personală a lui Năsturaș a apărut o nouă modificare.

— Ai auzit ?

Era secretara directorului și discuția avea loc la bufet unde venisem să iau o gustare.

— Ce să aud ?

— Tovarășul Năsturaș pleacă...

— Unde pleacă ?

— În străinătate, la specializare.

Cred că am părut foarte surprins, pentru că Natalița a început să rîdă. Apoi îmi spuse, strecurîndu-și vorbele pe sub ceașca de cafea :

— L-am auzit pe șefu' (adică pe director) spunînd că ar fi trebuit să trimită pe altcineva, dar nu se putea dispensa de el aici.

În fond era adevărat.

Ca orice discuție de la bufet, am uitat-o repede. Poate un an, poate doi, nici nu m-am mai gîndit la Năsturaș. Așa e viața, oamenii se întîlnesc, merg o bucată de drum împreună, apoi se despart. Uneori se mai întîlnesc, alteori nu.

Așa, de pildă, zilele trecute m-am întîlnit cu Calomfirescu, fostul meu coleg de liceu. Bucurie mare ! Am intrat împreună la un mic restaurant să luăm o gustare și să depănăm amintiri. Ce minunați fuseseră anii de școală ! Cu emoții și satisfacții. Am evocat profesorii, colegii, așa cum se obișnuiește.

— Și acum cu ce te ocupi ? l-am întrebat.

— În cercetare. Și-mi vorbi cu însuflețire de institutul în care lucrează. De altfel — urmă el — chiar zilele astea mi-a apărut o lucrare. Din cîte mi s-a spus, au propus-o pentru premiul Academiei. Stai să ți-o arăt.

Și cu ochi strălucitori scoase din servietă o carte frumos editată, purtînd un titlu de specialitate. Pe frontispiciu erau tipărite numele autorilor : Ovidiu Năsturaș și Pavel Calomfirescu.

— Năsturaș ? ! am exclamat eu.

— Nu ți-l amintești ? Ne-a fost coleg...

— Cum să nu, cum să nu ! Am lucrat și eu un timp cu el. Dar nu văd legătura... cu institutul, am zis moale.

— E director-adjunct administrativ, spuse Calomfirescu, punînd cu un vag regret cartea înapoi în servietă.

— Și cu lucrarea ?

Calomfirescu ridică din umeri.

— N-are nici o importanță... Năsturaș e băiat bun.

Am mai schimbat cîteva fraze dar discuţia nu se mai lega. Ne-am luat la revedere şi ne-am despărţit.

M-am mai gîndit multă vreme la băieţelul acela slăbuţ, totdeauna tuns, totdeauna politicos, fără nici o corijenţă, care nu supăra pe nimeni...

Acasă am băgat de seamă că un nasture de la manşeta hainei spînzura de-un fir de aţă ! Trebuia cusut, bine cusut. Dar, nu ştiu de ce, l-am smuls şi l-am aruncat pe fereastră.

— Tii, ce căldură !
— Dar scoate-ţi, dragă şi tu cravata, haina... Ce stai aşa ca la birou ?
— Nevastă, unde-mi sînt papucii ?
— Cum, unde ? La locul lor obişnuit, sub banchetă.
— Şi pijamaua ?
— La locul ei obişnuit, pe banchetă...
— Uf, căldură mare ! Bine că e puţin curent...
— Nu ţi-e foame ?
— Mi-e sete.
— Pe stomacul gol ? Nu vrei să guşti ceva ?
— Ce ?
— O gustărică.
— Bine, dar să fie rece.
— Nişte roşioare cu cubuleţe de gheaţă...
— De la frigideraş...
— Cu brînzică.
— Atunci merge şi o berică...
— Să nu pun şi doi mici ?
— Aşa e ! Pe arăgăzel !
— Şi pînă pregătesc eu totul, tu pui masa...
— Bine, puişor...

— Adu și taburetele...

— Dar șezlongul meu unde e ?

— La locul lui, sub masă. Hai, că eu sînt gata cu mîncarea. Pînă iei gustărica, se fac și mititeii.

— Un moment, să pun televizorașul. Azi e meci mare...

— Și eu ce fac în timpul ăsta ?

— Păi ce dorești, puișor, azi e duminică, faci ce vrei... Ai putea să-mi croșetezi pulovărul ăla pe care mi l-ai promis, că uite acu' vine iarna și n-o să-l port fără mîneci... și fără cipilica aia de schi...

— Pînă la meci mai e. Poate dau desene animate.

— Pe mine nu mă interesează...

— N-ai decît să-ți citești *Sportul* de ieri.

— Mai bine mai iau o berică... Tii, ce căldură !

...În fotoliul pliant, el citește *Sportul*. Ea croșetează și privește ecranul televizorului portativ. Dar se apropie cineva...

— Vă rog să mă iertați că vă deranjez de la masă...

— Da, poftim, ce doriți ?

— Am și eu o rugăminte. N-ați vrea să vă mutați mașina la pomul celălalt ?

— Dar ăsta ce are ?

— Umbră.

— Păi, de aceea am și pus-o aici.

— Știu, dar uitați-vă, mașina dumneavoastră are loc foarte bun și la salcia aia...

— Şi cu plopul ăsta ce vreţi să faceţi ?

— Cu plopul, nimic. Am vrea sub plop să ne punem cortul. Aşa că, dacă nu e deranjul prea mare...

— Hm, bine, vin imediat... Numai să văd unde-am pus cheile.

— E nemaipomenit, George ! Ce oameni ! Vin la iarbă verde cu casa !

— Sînt formidabili ! Dacă şi-ar fi luat şi ei acolo o pătură, nu le-ar fi fost de ajuns !

— Aşa sînt unii. Nu se urnesc din casă decît cu tot confortul !

— Auzi, dragă, să mă duc să mut maşina... Unde mi-ai pus lingura de pantofi ?

— Cum, unde ? Acolo unde e locul ei : în trusa cu scule.

Cu ardere internă

(din întrebările unui preadolescent)

Dacă cele ce se povestesc în cărți sînt luate din viață, înseamnă că și eu pot fi eroul unor întîmplări ca-n romane. N-am dreptate ? O să vedeți că n-am ! Citisem frumoasa carte *Prinț și cerșetor*, inspirată de un fapt autentic, și am căzut pe gînduri. Dacă și eu, dintr-o confuzie, nu *sînt eu ?* Adică sînt un alt băiat care seamănă atît de bine cu mine, că nici eu nu mă mai deosebesc ? Doar și în zilele noastre li se leagă copiilor, la maternitate, o ață la mînă ca să nu se încurce. Și ce, în zilele noastre nu se mai pot încurca ? Cu gîndul la carte am hotărît să verific veridicitatea celor povestite de Mark Twain. A doua zi dimineața, în loc să mă scol ca de obicei, să-mi fac repede patul, să mă spăl și să fug la școală, am rămas sub plapumă.

— Ce faci, Vasilică, de ce nu te scoli ? m-a strigat mama alarmată. O să întîrzii la școală !

Am tras aer în piept și am ridicat o sprînceană :

— Mai întîi și mai întîi nu sînt nici un fel de Vasilică. Eu sînt Bazil. Bazil a-ntîilea. Și pe

urmă, de ce nu mi se aduce cafeaua la pat ? Ce-i dezordinea asta ? Unde-i șambelanul ?

Mama o clipă a zîmbit, crezînd că vorbesc din somn, apoi s-a speriat că sînt bolnav.

— Sînt perfect sănătos dar aș dori să terminăm cu familiarismele. Azi nu mă duc la școală !

Și am informat-o că sînt totuși dispus să-l primesc pe profesorul de matematică în audiență de lucru pe la ora 11, după ora de „bărcuțe-n baie" și o discuție confidențială cu Lăbuș. Atunci mama s-a supărat și a adoptat o poziție de forță amenințîndu-mă că dacă nu termin imediat cu gărgăunii (ce expresie !) îi telefonează tatii care deși e foarte ocupat nu va pregeta să-l detroneze urgent pe Bazil a-ntîilea și ultimul.

Așa stînd lucrurile m-am gîndit să-mi verific teoria cu privire la veridicitatea literaturii cu o altă carte. Pesemne că asta — ca și atîtea altele, cum aveam să aflu ulterior — nu fusese bună. Și am ales alt roman celebru : *Robinson Crusoe*, inspirat și el, cum bine se știe, dintr-un fapt autentic care, de ce nu, la urma urmei, putea să mi se întîmple și mie.

Cînd a aflat mama că vreau să naufragiez pe insula din mijlocul lacului Herăstrău, departe de civilizație, unde să-mi dovedesc puterea de creație și capacitatea de stăpînire a stihiilor naturii, mi-a spus că-mi ia hainele și o să stau

naufragiat în cămară pînă o să-mi vină mintea la cap. Aşadar nici această operă nu se dovedise veridică. La fel am păţit şi cînd mi-am propus să realizez *Ocolul pămîntului în 80 de zile*. Un coleg, dintr-o clasă mai mare, mi-a explicat că deşi calculul matematic pe care se baza romanul îşi păstrase valabilitatea, toate celelalte condiţii se schimbaseră fundamental.

După ce am luat mai multe note proaste la şcoală, unde părerile mele se abăteau în mod grav de la prevederile manualului, tata decise să poarte o discuţie serioasă cu mine. Tata nu e critic literar, e inginer, de aceea are răbdare şi ia întotdeauna în consideraţie toate datele problemei. După ce a ascultat expunerea mea de motive, după ce a reflectat asupra dilemei în care mă zbăteam m-a înţeles. Nu s-a supărat. A clătinat din cap, s-a ridicat de la birou şi s-a dus la dulapul cu cărţi. A scos de acolo un volum gros, frumos cartonat, şi mi l-a întins.

— Uite, băiatule, mi-a zis el, ia cartea asta, e singura în care lucrurile se petrec exact ca-n viaţă.

Am luat-o cu emoţie şi viu interes. Pe copertă scria cu litere mari de aur : MOTOARE CU ARDERE INTERNĂ.

— Nu, stimabile ! Nu sînt de acord ! Poţi să mă consideri un înapoiat, un retrograd, un conservator. Ştii dumneata ce facem noi acum ? Stăm de vorbă ? Discutăm ? Nici pomeneală. Co-mu-ni-căm ! Facem schimb de informaţii. Dumneata primeşti mesajul meu, îl decodifici, îl analizezi şi îmi transmiţi la rîndul dumitale alt mesaj. Soacră-mea a fost azi dimineaţă la piaţă. Ce crezi că a făcut acolo ? A *cumpărat* ceapă ? A *luat* cartofi ? Te înşeli. A *selectat* zarzavat. Cînd a venit acasă ne-a declarat : „Acum poate să vină iarna. Avem un *stocaj* suficient de legume". Soţia mea nu mai are *dureri de cap*. Nu. Are migrenă *sinaptică*. Nu mai ia ca pe vremuri deconectante, ia preparate *anticholinesterazice !* E inutil să-ţi mai spun că la noi în casă totul se desfăşoară după un *program*, că avem *modelul* săptămînii, al lunii, al sezonului. Prietenii nu-i mai alegem

---

* Noţiune derivată din *algoritm*, definind argoul modern în care cuvintele uzuale sînt substituite prin limbaj cibernetic (teoria aparţine autorului şi n-a făcut încă obiectul nici unei comunicări).

după afinități, după preocupări comune, pe bază de simpatie sau mai știu eu ce. Îi cultivăm în funcție de nivelul *entropiei*. Cînd ne uităm la televizor, cu alte cuvinte cînd Studioul ne *vizualizează* o emisiune, aceasta nu mai este „interesantă" sau „plicticoasă", a devenit *excitantă* sau *inhibitorie*. Ideile nu mai sînt „convingătoare" sau „banale", sînt cu *rezonanță* sau fără. Rezultatul lor e binar : cu impuls sau cu absență de impuls ! Lucrurile au ajuns atît de departe încît soția mea îmi servește de cel puțin trei ori pe săptămînă preparate de *cod*, cu toate că ea însăși recunoaște că este vorba de o simplă *analogie* lingvistică formală. Băiatul meu vine la sfîrșitul trimestrului și-mi dă la semnat *diagrama* lui școlară. „Tăticule — îmi spune — dacă nu mă înșală *memoria*, mi-ai promis o bicicletă dacă voi avea un nivel de informații corespunzător simbolului 10". Frate-său mai mare e student. De curînd au avut la facultate un bal. Au petrecut grozav și reuniunea s-a încheiat cu alegerea celei mai frumoase fete pe care au decretat-o *Miss-Media !* Mi-au făcut capul nu calendar, cu calendarul era simplu, mi l-au făcut computer. Soția mea se plînge că nu mai ieșim la un teatru, la un film, că toată ziua *robotește* în gospodărie. Că mașina de prăjit cartofi are nevoie de niște *reglaje* și cu toate că mi-a *semnalat* acest lucru de nu știu cîte ori, eu n-am reacționat la nici o

telecomandă. Şi cînd îi reproşez că stă prea mult de vorbă la telefon, îmi explică : „Am vorbit cu Fifi şi ştii bine că ea are nevoie de o redundanţă mai mare". Rîzi ? Nu e de rîs. Gîndeşte-te, avem o pisică. O chema, omeneşte, Miţi. Acum o cheamă Biţi. Pînă şi aia mică, fetiţa mea de şase ani, vine şi mă întreabă : „Spune, tăticule, ursul cibernează ?"

Metamorfoză

În colegiul de redacţie a gazetei de perete *Polizorul* a fost discutat pe larg sumarul noului număr ce trebuia să apară peste cîteva zile. Redactorul-şef Lică Pînişoară urma să scrie *editorialul*, un apel vibrant la respectarea disciplinei de producţie. Un articol fusese solicitat directorului-adjunct Rădoi care, întors recent din străinătate, trebuia să propună cîteva idei menite să conducă la economii mai ales la capitolul valutar. Un alt articol avea ca temă ultima plenară sindicală. De asemeni fusese stabilit locul în care va fi lipită caricatura cu textul : „*Schimbul 3 e dormitor ?*“ Nu va lipsi nici *Cronica rimată*. Ca de obicei, Tache Matache, unul din talentaţii autori ai textelor de brigadă, se va ocupa *în vers voios cum e primită la noi critica de jos*. În ultima clipă, Pînişoară ceruse să fie introdusă o rubrică nouă care, fără îndoială, va fi foarte bine primită : *Colţul iniţiativelor*. Ideea fusese acceptată ca bună, iar Smarandache, un tînăr colaborator în plină formare, primise sarcina să-l scrie.

A doua zi, Smarandache se prezentă în fața redactorului-șef cu o hîrtie în mînă. Pînișoară își puse pe nas ochelarii săi cu ramă de sîrmă și începu să citească cu foarte multă atenție. Smarandache îl urmărea, încercînd să ghicească cum reacționează, la fiecare rînd, redactorul-șef. Ținînd cont de spațiul acordat, articolul era scurt :

„La secția abrazive a luat naștere o nouă inițiativă. Tinerii din colectiv au propus ca în timpul liber să alcătuiască o formație de muzicuțe cu care să participe la programul brigăzii artistice de agitație".

Pînișoară puse hîrtia jos și întrebă privind peste ochelari :

— Ce-i asta ?

— O inițiativă, răspunse Smarandache care, în adîncul sufletului, nu-l simpatiza pe redactorul-șef pentru aerele directoriale pe care și le aroga, deși în producție nu era decît normator, în timp ce Smarandache era tehnician la CTC.

— Nu asta te întreb ! Atîta lucru înțeleg și eu. Ce-i asta, adică ce vrea să fie textul pe care mi l-ai adus ?

— Articolul pentru gazeta de perete.

— Și, după părerea ta, ăsta e un articol pe care să-l putem publica ?

— De ce nu ? se miră Smarandache. E scurt, concis. Află colegii noștri despre o inițiativă

foarte frumoasă a tinerilor de la secţia abrazive...

— Află, află ! Pînişoară îşi scosese ochelarii şi descria cercuri mari prin aer cu ei. Dar cum află ? ! Ce, îţi închipui că e totuna în ce formă le comunici informaţia ? Ia-l şi refă-l.

Şi cu un gest autoritar îi înapoie hîrtia.

— Scurt, concis, dar *personal.* Înţelegi ? Stil personal. Să se vadă că această iniţiativă te-a impresionat, că n-ai trecut rece şi nepăsător pe lîngă ea. Că doar nu eşti o maşină de înregistrat...

— Bine, dar...

Ar fi vrut să-i explice că o informaţie este altceva decît un reportaj. Dacă vroia un reportaj atunci...

— Nici un „bine", nici un „dar". Ia-l şi scrie-l din nou.

Smarandache împături articolul, îl puse în buzunar şi ieşi.

A doua zi în pauza de la ora 12 se duse din nou la sediul redacţiei.

— Am adus articolul..., spuse direct, în loc de salut.

Pînişoară îşi puse pe nas ochelarii săi de sîrmă şi se concentră în lectură : *„Am aflat cu multă bucurie că la una din secţiile noastre cu care ne mîndrim şi care se ocupă de materiale abrazive, atît de necesare uzinelor din toată ţara, s-a petrecut un fapt neobişnuit. De fapt, un fapt*

cu care tinerii noştri ne-au obişnuit de multă vreme. Dornici să participe la programul brigăzii artistice de agitaţie, ei au propus să alcătuiască un mic ansamblu de muzicuţe de gură cu care vor interpreta cele mai cunoscute şlagăre. Felicitări şi mult succes la viitoarele spectacole".

Redactorul-şef îşi scoase ochelarii şi-şi frecă îndelung rădăcina nasului.

— Ce-i asta ? întrebă el.

— Articolul pe care mi l-aţi cerut, spuse Smarandache simţind cum începe să-i tremure o vinişoară de la tîmplă.

— Măi Smarandache, tu eşti băiat deştept, că dacă nu erai deştept nu te puneau la CTC. Asta-i articol ? şi înşfăcînd un creion roşu începu să sublinieze pe foaia scrisă caligrafic : *„De fapt, un fapt, obişnuit, neobişnuit"*, tooot învîrţi, cuvintele... Dar mai e ceva...

— Ce mai e ?

— De unde ştii că vor avea succes ?

— Nu ştiu.

— Şi atunci de ce „felicitări" ?

— Pentru iniţiativă.

Smarandache ştia că în privinţa asta e invulnerabil. Şi era.

— Da, mă rog, conveni Pînişoară, dar alta-i hiba, nu ştiu cum să-ţi explic. Articolul tău are o notă prea subiectivă...

Vinișoara de la tîmplă începu din nou să pulseze.

— Păi, nu mi-ați cerut să fie scris într-un stil personal ?

Redactorul-șef îl atrăsese pe terenul său :

— *Personal* nu înseamnă *subiectiv*. Și pe urmă exprimarea ta e plată, banală, inexpresivă. Un articol la gazeta de perete trebuie să fie ca un afiș. Omul nu stă în picioare în fața gazetei dacă nu-l interesează ceva. Trebuie să-i atragi atenția și să-i comunici ce ai de comunicat într-un mod care să se fixeze imediat în memoria lui. În fond, ce urmărești tu cu articolul tău ?

Smarandache simțea că în clipa aceea urechile i se făcuseră purpurii. Spuse rar, ca să-și stăpînească respirația :

— Ce urmăresc ? Să-mi îndeplinesc sarcina pe care mi-ați dat-o...

Pînișoară îi aruncă o privire binevoitoare :

— Foarte frumos. Dar vrei totodată ca cititorul nu numai să afle despre inițiativele tinerilor de la secția abrazive, ci să țină minte să vină să-i aplaude cînd va avea loc programul brigăzii de agitație, nu ?

— Da.

— Bun. Atunci ia și refă articolul. Scrie-l într-o manieră mai modernă, mai expresivă, mai colorată. Ne-am înțeles ?

A doua zi articolul suna în felul următor : *„În moderna secție de materiale abrazive din uzina noastră, tinerii au luat inițiativa de a alcătui o ceată melopoică de trubaduri care se vor produce în cadrul brigăzii noastre artistice cu piese folk și alte bucăți de mare expresivitate melodică. Așteptăm cu interes prima apariție pe scenă a tinerei formați muzicale“.*

Așa cum anticipase Smarandache, nu era bine. Nu știa de ce, dar era sigur că redactorul-șef o să-i explice.

— E adevărat că te-ai străduit dar n-ai ajuns la esență — începu Pînișoară. În textul tău ai introdus o serie de noțiuni moderne dar exterioare. Eu vroiam ca *stilul de exprimare* — înțelegi ? — să fie modern. O proză densă, concentrată dar plină de sevă. Ca un poem într-un vers. Ar trebui să găsești cîteva imagini sugestive, contrastante care să pună în evidență ideea. Și, bineînțeles, să nu lipsească o poantă. În felul acesta inițiativa pe care vrei s-o faci cunoscută se va degaja de la sine fără ostentație, fără comentarii prozaice. Ai înțeles ?

— Nu, spuse pe tonul cel mai sincer Smarandache.

— Bine, răspunse Pînișoară. Atunci știi ce ai de făcut. Fă-l din nou și adu-l mîine.

În ziua următoare Smarandache intră decis în biroul redacției. Îi întinse redactorului-șef articolul.

— L-am adus. Dens, concentrat, sevă, contrastant, modern, personal, poantă !

— Bravo, bravo ! se bucură Pînişoară care crescuse multe cadre pentru redacţia gazetei *Polizorul.* Iată un tînăr care a înţeles ce i s-a cerut ! Despături foaia de hîrtie şi citi :

„Solstiţiu. În cumpăna anotimpurilor din zăpadă răsar ghiocei. Din minţile tinere — idei. Căliţi în lupta cu materialele dure, tinerii de la secţia abrazive înfruntă exigenţele publicului spectator, construind structuri armonice, de gură. Băieţii noştri, cum se vede, sînt buni la treabă şi buni de gură. Fără comentarii".

— După cum vedeţi, am pus în evidenţă ideea, şi iniţiativa se degajă de la sine...

O umbră trecu pe faţa lui Pînişoară. Să se fi înşelat el în privinţa lui Smarandache ? Poate ar fi fost mai nimerit să-i dea rubrica *Cifre care spun totul.* Se lăsă pe spătarul scaunului :

— Vezi tu, măi băiatule, articolul tău absolutizează problema fără s-o pună în legătură şi cu celelalte aspecte care trebuie avute în vedere. Faptul trebuie privit în corelaţie cu toate elementele componente ale sferei de preocupări. E bine totuşi ca scoţînd la lumină filonul pozitiv, să analizezi şi critic toate implicaţiile, nu ? Dacă privim unilateral... cum să-ţi spun eu ? Vezi, băieţii ăştia cîntă la muzicuţă, dar am investigat noi suficient acest fenomen ? Ce reflectă el ? Poate că de fapt aici avem o altă realitate. Re-

versul celei aparente. Să nu uităm că în același număr vom avea și un articol semnat de tovarășul Rădoi. Ori asta ne garantează că gazeta va fi citită și de conducere. Ne asumăm noi răspunderea pentru inițiativa de la secția abrazive ? Avem noi dreptul s-o îmbrățișăm ?

Smarandache se ridică, își luă articolul și se îndreptă spre ușă. Din urmă Pînișoară îi aduse aminte :

— Vezi că mîine apare gazeta. Pînă mîinc trebuie să faci ca articolul să fie publicabil.

A doua zi articolul se dovedi publicabil. Pînișoară personal îl unse cu pelicanol și-l lipi pe panou. Apoi îl reciti cu glas tare, intonînd cu satisfacție :

„Aflăm cu mirare că unii tineri din secția abrazive ar avea intenția să se producă în cadrul brigăzii noastre artistice de agitație. Faptul în sine nu ar fi grav dacă secția și-ar fi îndeplinit la timp planul de producție. Deși s-au luat măsuri pentru recuperarea rămînerilor în urmă, credem că nu este momentul să ne gîndim la divertismente și alte concerte. Pe de altă parte, ceea ce ar trebui să dea de gîndit, e că tinerii — deocamdată nu vom da nume — și-au propus să cînte la muzicuță de gură. De aici se vede clar că, în ce privește curajul criticii, stăm prost ! De ce nu vin cu un monolog, cu o cronică rimată, concretă, cu nume și fapte. E foarte comod să apari pe scenă și să faci împam, îm-

pam. *Nu se supără nici şeful atelierului, nici tehnologul, nici magazionerul. Ar mai fi multe de spus, dar din lipsă de spaţiu încheiem aici. Pînă la clarificarea întregii probleme, aşteptăm cu interes fructificarea acestei iniţiative. Să cîntăm şi la muzicuţă, tovarăşi, că n-o fi foc !*

După îndelungi dezbateri, soţia mea şi cu mine am căzut de acord să luăm un cîine. Nu o potaie de salon cu zulufi sau pantaloni, cu bot turtit şi coadă tăiată, aşa cum se poartă pe la Paris sau mai ştiu eu unde ! Ci un cîine autentic, aşa cum l-a făcut natura încă înainte de intervenţia lui Darwin şi Miciurin. Adică un lup ! Un lup în toată puterea cuvîntului. Bineînţeles, domesticit, care să ne asculte orbeşte, să facă numai ce-i spunem noi (în special eu) şi nu ce-i trăzneşte lui prin cap. Vroiam cu tot dinadinsul un cîine pe care să ne putem baza, care să ne păzească maşina, casa şi celelalte bunuri cu folosinţă îndelungată. Şi, în anumite situaţii, să ne păzească şi pe noi atunci cînd plecam cu cortul la munte şi pe litoral unde, singuri, în mijlocul pădurii sau pe plaja pustie, ne simţeam slabi şi fără apărare.

Odată hotărîrea luată, ne-am întrebat unde am putea găsi un astfel de animal, în mijlocul civilizaţiei care ne înconjoară.

— Să dăm telefon la stînă, propuse soţia mea. Acolo, în creierul munţilor, printre ciobani, trebuie să fie...

Propunerea însă nu se dovedi valabilă, stînile nu aveau nici cîini-lupi, nici telefon.

În cele din urmă, după multe căutări şi aşteptări, promisiuni şi contraservicii anticipate, am fost înştiinţaţi că ne putem considera *părinţii (tutorii, stăpînii ?)* unui splendid cîine-lup nounăscut. Nu, desigur, încă nu-l puteam lua pentru că ar fi fost cu totul inuman să smulgem puiul de la sînul mamei. Peste două luni însă, odată înţărcat, va fi al nostru !

— O să-l creştem ca la carte ! am declarat eu bătînd, nu ştiu de ce, cu pumnul în masă.

Afirmaţia nu era o simplă metaforă pentru că pe masă îngrămădisem un mare număr de cărţi, manuale, tratate, enciclopedii şi broşuri cu privire la *creşterea, îngrijirea şi dresajul cîinilor.* Avînd o vastă şi variată bibliografie, m-am cufundat în studiu, înarmat cu pixuri, creioane colorate şi vechiul meu caiet de conspecte. Micile povestiri ilustrative m-au înduioşat (cum a salvat o lupoaică pe Romulus şi Remus, cum a salvat un lup alsacian un paraşutist american rămas în copac). Am transcris în caiet cu tuş colorat citate celebre : *Tragale pero !* (expresie spaniolă), *homo homini lupus* (expresie latină). Am aflat care au fost cîinii preferaţi ai unor oameni de seamă (Caesar, Napoleon, Jean Marais), cum

l-a chemat pe cîinele lui Churchill şi cum l-a chemat pe stăpînul lui Rin-Tin-Tin.

În sfîrşit, sosi şi ziua mult aşteptată.

— Vino să-ţi iei fiara, mi-a telefonat amicul. E de datoria mea însă să te previn că-ţi iei o mare belea pe cap. Are cerul gurii ca smoala ! Taică-său, scăpat de sub supraveghere, a ucis cu bestialitate un urs fără apărare, iar maică-sa a făcut prăpăd printre orătănii. Cred că va trebui să-i pui botniţă şi lanţ de pe acum...

Eram fericit. Asta ne doream ! Un dulău, un cîine din Baskerville, un animal care i-ar fi putut inspira un nou roman lui Jack London, un nou film lui Hitchkok. Mi-am înştiinţat soţia, ne-am urcat în maşină şi am pornit la adresa indicată.

Prima impresie a fost... o cruntă dezamăgire ! *Fiara* ne-a fost dată într-o cutie de pantofi de damă nr. 26. O mogîldeaţă cenuşie cu puf auriu, cu doi ochişori de căprioară şi urechiuşe de ursuleţ.

— Vai ce dulce e ! a exclamat soţia mea, uitînd pe loc toate principiile de educaţie spartană, fără sentimentalisme ieftine, ce trebuiau impuse din prima clipă.

I-am aruncat o privire mustrătoare : sigur, acum mai era mic. Dar va creşte ! Şi atunci...

Chiar de a doua zi a început lungul şir de surprize. Patrupedul carnivor refuză cu încăpăţînare să-şi mănînce porţia de carne — partea cea

mai bună a șnițelului meu. Mirosi cu indiferență felia de șuncă pe care i-am scos-o din sandviciul pregătit pentru servici, eu mulțumindu-mă să mănînc doar pîinea. Din supa de perișoare, culese doar mărarul, iar din bucata de șwaitzer roase numai ceara de pe margine. Intrasem în panică. Dacă se va anemia ? La vîrsta asta, organismul e încă fragil. Din fericire acceptă să lipăie puțin lapte și, curios, mîncă cu multă poftă compotul meu de mere, dietetic.

...Copilăria lupului trecu relativ repede. Îi pusesem numele de Fulger (mie îmi plăcuse Trăznet, iar soției, Uragan). Se înălțase binișor și caracterul lui *specific* era acum în afară de orice dubiu. Nu mînca oase (cu excepția unei frumoase pipe de os pe care o uitasem pe brațul fotoliului), nu mînca decît vegetarian, în special flori (din glastră sau din grădiniță, după ce mai întîi le mirosea cu mult deliciu). Nu-i plăcea să iasă la plimbare. Prefera să stea ore întregi lîngă aparatul de radio și să asculte concerte simfonice. Anumite pasaje le sublinia cu urlete prelungi pe care le emitea dîndu-și capul pe spate. Era exasperant de sociabil. Orice oaspete intrat în casă , chiar și pentru prima oară, era cel mai vechi și mai bun prieten al său. I se așeza pe genunchi și-l privea cu duioșie în ochi. În plus, era în cele mai bune relații cu motanul vecinului, cu care putea să se joace ore întregi.

La vîrsta de un an era un lup matur. Înalt, puternic, cu o înfăţişare exterioară care impunea respect. Eram mîndri de el, socotindu-l un membru de familie cu drepturi egale.

...De la o vreme însă în casa noastră aveau să se petreacă evenimente ciudate, misterioase. Aş îndrăzni să zic senzaţionale. Întîi au început să dispară din cămară diferite alimente : o şuncă mare afumată (Fulger n-ar fi pus gura pe ea nici ca pedeapsă), o sacoşă cu conserve, o roată mare de caşcaval şi multe altele. Nu găseam nici o explicaţie. Nu aveam personal de serviciu, iar presupunerea unei spargeri era exclusă... Într-o bună zi mi-am întrebat soţia dacă nu cumva dăduse la curăţat costumul meu cel bun. Nici gînd ! Trebuie să fie în dulap. Dar în dulap nu era. Ieri îl mai văzusem acolo şi astăzi dispăruse cu umeraş cu tot ! Apoi dispăru o sumă de bani pe care o păstram într-un plic în şifonier, sub rufe, ca o rezervă pentru situaţii neprevăzute...

M-am sfătuit îndelung cu soţia şi am ajuns la concluzia că o reclamaţie la miliţie nu putea decît să ne facă ridicoli. Nici o uşă forţată, nici un geam tăiat. Nici o cheie pierdută, nici o bănuială. Şi în plus, un cîine de pază, fioros.

Dezlegarea misterului se produse cu totul pe neaşteptate. Într-o zi soţia mea veni lividă de la coafor. Era sursa de unde se puteau căpăta mai multe informaţii chiar decît de la mica pu-

blicitate. Îmi povesti că în timp ce stătea cu capul sub cască, auzise lîngă ea o discuţie care desigur avea ca scop să-i fie adusă la ureche. Aşa, de pildă — afirmau persoanele care-şi făceau manichiura — vecinii din cartier ne socotesc nişte oameni extraordinari, plini de delicateţe şi de o caritate fără egal. Atenţi faţă de grijile şi necazurile semenilor, le veneam în ajutor cu cea mai desăvîrşită discreţie. „Nici eu n-aş fi ştiut din partea cui era ajutorul primit — spunea o voce — dacă mesagerul n-ar fi fost de fiecare dată acelaşi lup bine-cunoscut". O familie numeroasă primise ajutor în alimente. O alta, în îmbrăcăminte. Pînă şi beţivul de Constandin care-şi băuse banii de chirie, primise un plic de bancnote (totuşi, mi se pare exagerat, dragă ! spusese una dintre persoane).

Eram consternat. Mă uitam la soţia mea fără să înţeleg nimic, în timp ce ea încerca fără succes să toarne picături de valeriană într-un pahar. Era oare cu putinţă una ca asta ? Să fi făcut toate acestea bestia, criminalul, patrupedul asasin ? Care să fie explicaţia ? De la cine să fi deprins asemenea obiceiuri ? De la mine, în nici un caz ! Poate nevastă-mea, cu sentimentalismele ei ! Era intolerabil. Voi lua măsuri ! Şi am luat. L-am transferat de urgenţă din vestibul în curte, unde va locui de aici înainte, în coteţ de lemn, cu botniţă şi lanţ ! Nu tu concerte, nu tu musafiri, să fie clar ! Acolo era locul lui. Fulger

ne privi cu o privire tristă, umedă, dar nu *spuse* nimic. Își acceptă soarta cu stoicism.

...Lucrurile păreau să intre în normal. (În ultimul timp mîncase chiar de două ori oase, pe care i le adusese motanul.) Totuși, ceva în privirea lui părea schimbat. Ai fi zis că se uita dincolo de noi, undeva departe (dar asta era desigur bolnava mea închipuire, gata să umanizeze și o coadă de mătură).

Într-o noapte — dormeam adînc — am fost trezit de lătratul dezlănțuit al lui Fulger. Am sărit din pat : mașina ! Am deschis fereastra, dar totul era în ordine. Ceva mai încolo, sub felinar, erau parcate ca de obicei mai multe mașini ale locatarilor de pe stradă. Nu părea nimic suspect. Totuși Fulger continua să latre sălbatec. Făcu ce făcu, se smulse din lanț și cu o săritură, pur și simplu zbură peste gard. Priveam concentrat, încercînd să înțeleg ce se întîmplă. În mai puțin de un minut, Fulger îmi aduse, aproape tîrîndu-l, un necunoscut — îl ținea cu colții de mînecă. Ajuns sub fereastra mea, îi dădu drumul și începu să... scîncească. Necunoscutul își îndreptă haina și spuse cu o voce surdă :

— Aveți un cîine foarte vigilent... Îmi pare rău că din cauza mea v-a trezit din somn...

— Mă rog, nu face nimic... am mormăit eu. Aveți vreun necaz cu mașina ?

— Unul banal..., poate vi s-a întîmplat şi dumneavoastră. Am uitat cheia în contact şi am trîntit portiera. Dacă aţi fi amabil să-mi daţi puţin cheile dumneavoastră. Poate am norocul să se potrivească şi n-o să fiu nevoit să stric geamul de la portieră...

Într-adevăr, mi se întîmplase şi mie să uit cheile în contact spre hazul celor din jur. Asta-i culmea, să fii nevoit să-ţi spargi propria maşină ! Am zîmbit pe întuneric şi am spus :

— Un moment...

Am luat cheile din haină şi i le-am aruncat. Eram în pijama şi nu-mi venea să ies, aşa, în noaptea răcoroasă.

— Mulţumesc, spuse străinul. Vi le înapoiez într-un minut.

— Daţi-i-le cîinelui, am spus eu detaşat, ştiind că un asemenea *aport* era foarte simplu pentru Fulger.

Străinul l-a mîngîiat uşor pe cap în timp ce Fulger scheuna de plăcere, după care l-am văzut însoţindu-l cu salturi mici, vesele.

Trecură cîteva clipe. Apoi am auzit o pornire de motor. Şi o maşină care demarează. Deci se rezolvase... Dar, spre mirarea mea, necunoscutul nu veni să-mi restituie cheile şi nici Fulger nu se reîntoarse. Nici cu, nici fără chei...

Cum o oarecare nelinişte începea să pună stăpînire pe mine, m-am îmbrăcat şi m-am dus la parcare... Maşina care plecase, fusese a mea !

Şi odată cu ea dispăruse — pentru totdeauna — şi Fulger.

Multă vreme am încercat să-mi explic comportarea cu totul ieşită din comun a acestui cîine. Prietenii m-au asigurat că e un caz izolat, un caz-limită. Chiar un caz de dincolo de limită ! Firește, asta m-a consolat mult.

Dar abia acum cînd povestesc toate acestea, mi-am adus aminte de o frază, citită într-unul din manuale, şi căreia nu-i acordasem nici o atenţie. *Se întîmplă uneori ca aceste animale puternic dominate de instinct să cadă pradă unui simţămînt ciudat numit „chemarea necunoscutului“*. Aşa da ! Orice devine suportabil dacă ţi se oferă o explicaţie.

Prin interfon se auzi o voce melodioasă :

— A venit tovarășul Eleudon.

Bărbatul de la birou tresări, apăsă un buton și spuse cu însuflețire :

— Să poftească, să poftească ! Și, tovarășă Margareta, două cafele...

Ușa se deschise și în încăpere intră un personaj rotofei cu părul rărit pe frunte. Cel de la birou sări din fotoliul său rotativ și îi ieși în întîmpinare.

— He ! He ! Tovarășul Eleudon ! De cînd nu ne-am văzut, frate ? !

Îi întinse mîna strîngîndu-i-o cu efuziune.

— De cînd mi-ați transformat ultima schiță umoristică într-un text explicativ la o caricatură...

— Ce memorie ! Ce memorie !

— Păi, acum lucrez la un volum de memorii, spuse Eleudon cu un ton din care nu se putea deduce dacă glumește sau vorbește serios.

Gazda preferă prima variantă și dori să replice în ton :

— Mă treci și pe mine în el ?

— Nu, că vreau să fie ceva vesel, zîmbi Eleudon.

— Bună ! Buuună ! aplaudă celălalt. Invitîndu-şi oaspetele să ia loc în fotoliul pluşat din faţa biroului, îl informă că în acest moment se punea problema editării unui almanah, pentru care îi solicita colaborarea.

— Am dori ca în calitatea dumitale de umorist cu experienţă să ne scrii ceva, cum să spun eu ? ceva tare... tare ca o...

Căuta în mod vizibil o comparaţie sugestivă.

— Ca o piatră, propuse Eleudon.

— Nu, să fie ceva tare care să ardă ca o...

— Ca o ţuică de turţ, încercă din nou Eleudon.

— Nu omule, eu vorbesc la figurat. Povestirea dumitale să fie ascuţită ca...

— Ca un creion...

— Să fie tăioasă ! Ai să spui ca o lamă. Nu, mai tăioasă !

— Ca secretara de la primărie.

— Aşa ! Văd că m-ai înţeles. Asta vreau. Cu arma rîsului să atacăm direct mentalităţile învechite, atitudinile retrograde, dispreţul faţă de cetăţean. *Ridendo castigat mores,* spuse el cu pedanterie şi, aruncînd o privire spre cel din faţă, socoti necesar să-i traducă : adică să ne despărţim rîzînd de trecut !

Eleudon clătină capul cu incertitudine. Nici pe orizontală, ca o negaţie, nici pe verticală ca

o aprobare. Mai mult ca o mișcare circulară de degajare a gîtului din strînsoarea cravatei.

— Uite, să luăm de exemplu un șef incorect !

— Da, am ceva cu un șef, spuse Eleudon fără chef. Un șef de tren.

— A, nu... Ceva mai serios. Să mergem mai sus...

— Ar fi ceva. Am văzut undeva o notă cum că de la balconul cinematografului *Ciobănița* nu se vede filmul.

Amfitrionul făcu un gest dezolat. De ce nu se făcea înțeles ?

— Nu, dragă... Mai *sus*. Ziceam de un șef mai solicitat de public.

Scriitorul își adună sprîncenele la rădăcina nasului, apoi încuviință :

— Se poate : șeful spălătoriei chimice *Trandafirul*.

— Nu, dragul meu, ceva care să intereseze pe toți cetățenii orașului nu numai pe cei care nu-și spală rufele în familie, rîse încîntat de gluma pe care o socotea reușită.

— Mda, ar fi ceva cu șeful parcurilor de distracție. În parc vin toți cetățenii, și cei mai tineri și, în deosebi, cei mai vîrstnici.

— Parcurile..., cîntări cu îndoială omul din spatele biroului. Nu, e prea dispersat. Trebuie ceva mai centralizat.

— La o Centrală.

— Asta da !

— Am. Șeful de la centrala termică.

Gazda începea să dea semne de nerăbdare.

— Nu, tovarășe Eleudon, nu ! Văd că tragi mereu spre zone mai călduțe.

— Ași, că la noi în cartier e o ghețărie..., oftă scriitorul.

— Lasă cartierul, ți-am spus că vreau să fim curajoși ! Așa ni s-a cerut. În ultima recenzie s-a scris cu litere cursive că mereu batem pasul în zone comode, lipsite de riscuri, că trebuie să ridicăm fruntea cu mai multă inițiativă spre probleme mai dificile. Așa că fruntea sus ! Și să căutăm în zone mai înalte.

— Am ceva dintr-o zonă mai înaltă. Șeful cabanei de la *Babele*...

Cel din fața lui deschise brațele și se lăsă moale pe spătarul fotoliului. În clipa aceea ușa se deschise și secretara intră aducînd cafelele comandate. Intrase la timp.

— Mulțumesc, tovarășă Margareta... Și adresîndu-se lui Eleudon : Știi, tovarășa Margareta face niște cafele, mmmm !

Eleudon aprobă cu un zîmbet de mulțumire cercetînd din ochi dacă în paharul cu picior era apă minerală. Printre beșicuțele care dansau în apă, văzu chipul alungit și răsturnat al gazdei sale care sorbea din ceașca cu cafea.

— Mda, e o fată de aur... Brusc puse ceașca jos : Stai că mi-a venit o idee ! Uite : hai să vedem cum promovăm femeile ? ! Cine sînt cei

care împiedică promovarea tovarăşelor noastre de viaţă şi de muncă. Ei, ce zici ?

La rîndul său Eleudon sorbi din ceaşcă.

— Păi, nu ştiu, spuse după o mică pauză.

— Cum, nu ştii ? !

— Nu ştiu pentru că nu sînt căsătorit. Secretară n-am. Mama mea e pensionară. Aşa că n-am de unde să ştiu.

— Mă rog. Să admitem că nu ştii dintr-o experienţă directă, dar ia să vedem împreună cum se petrec lucrurile în viaţă. Uite, se scoate un post la concurs...

Eleudon îl urmărea cu atenţie.

— Adică se afişează, spuse.

— Exact. Ce urmează ?

— Se prezintă mai mulţi candidaţi...

— Şi candidate ! punctă celălalt cu satisfacţie. Ei, acu' e acu' : cine va fi preferat ? Să-ţi spun tot eu : can-di-da-tul ! De ce ? Pentru că e bărbat. Cu bărbaţii te înţelegi altfel. Discuţi franc, bărbăteşte. „Uite, mă, uite, băi ! Şi dacă nu-ţi convine, caută-ţi !" Pe cînd cu o femeie... Începe să plîngă, se smiorcăie... S-a dus totul naibii. Nu mai ai nici o autoritate şi mai treci şi drept bădăran.

Eleudon se înveseli :

— Ei, vedeţi ? Exemplul nu e bun !

— Daa, nu e bun. Dar dacă sună telefonul ? spuse cel de la birou insinuînd înţelesuri ascunse.

— Ce telefon ? Care telefon ? tresări speriat Eleudon.

— Mi se pare că începi să ghiceşti, zîmbi interlocutorul său. Ei, şi dacă la cel'alt capăt al firului ţi se atrage atenţie că „tovarăşa Luminiţa are studii, că munceşte cît patru bărbaţi", e, e, ce faci ?

Eleudon cercetă atent desenul ce se formase în ceaşca de cafea.

— Păi, nu ştiu, că eu nu sînt din comisie...

— Nu eşti ! Dar dacă ai fi ? se enervă iar celălalt. Ce, nu poţi să-ţi imaginezi atîta lucru ? ! Vezi ce subiect grozav ?

— Nu văd, oftă placid Eleudon, nu văd cine e la capătul cel'alt al firului.

Gazda oftă adînc şi cu zgomot de parcă s-ar fi dezumflat o minge înţepată de un cui. Îşi împreună mîinile cu resemnare şi rosti cu vădită descurajare :

— Bea-ţi omule cafeaua, că se răceşte... Bea-ţi şi apa minerală, că se trezeşte... Apoi, parcă mai mult dintr-un automatism redacţional : şi atunci cum rămîne ? Nu ne scrii nimic ?

Eleudon îşi trecu mîna pe frunte, apoi spuse apăsat :

— Vă scriu !

— Bravo ! Ce ne scrii ?

— Vă scriu ceva vesel.

— Foarte bine, dar ce ?

— Am eu o idee. Vă scriu ceva... muzical.

— Muzical ? deschise gura de uimire omul din faţa sa.

— Da, un *cîntec fără cuvinte.*

— Fără cuvinte ? Şi atunci cum o să se înţeleagă critica, satira ? !

Eleudon îşi scutură energic capul :

— Las' că se ştiu ei...

— Şi dacă e fără cuvinte cum o să se cînte ?

— Cu la, la, la.

Urechile bărbatului de la birou se făcură roşii. Se îndreptă în fotoliu :

— Cu la, la, la ? Adică unde *la,* tovarăşe Eleudon ? Unde baţi dumneata ?

Scriitorul se ridică din fotoliu cu un zîmbet şters. Schiţă un gest de parcă ar fi vrut să se dezvinovăţească. Amfitrionul se ridică la rîndul său dar privea undeva departe peste umărul lui Eleudon.

Se despărţiră.

Fără cuvinte.

1 ianuarie

Ziua de 1 ianuarie începe în orice casă cu un căscat prelung.

— Aăăăăăă... la mulţi ani, dragăăăă...

Hainele sînt aruncate prin cameră într-o dezordine perfectă. De undeva, de sub o claie de păr blond, vine un răspuns înăbuşit...

— 'mulţi ani...

Soţul se ridică în capul oaselor :

— De fapt... ţi-am spus şi aseeeaaaară la 12 cînd am ridicat paharul şi te-am sărutat...

De sub claia de păr blond apare o faţă îmbufnată :

— Chestia cu paharul e adevărată. Dar cînd ai vrut să arăţi în public că eşti un soţ iubitor, nu ştiu în ce direcţie te uitai c-ai răsturnat paharul...

Pe faţa soţului se întipăreşte o expresie de mare uimire :

— Aaaa, de aia erai tu pe urmă îmbrăcată într-o rochie a Preduţoaiei... Apoi cu un zîmbet tandru : Da' ştii că-ţi venea bine ? Îţi sublinia...

— Păi, ce era să fac ? i-o taie consoarta. Mi-a dat Milica o rochie de-a fi-si... Şi adaogă cu

subtext : S-a scuzat că ale ei nu-mi vin, că ea e mai „plinuță“...

Soțul privește visător. Pesemne încearcă să-și rememoreze seara din ajun. Apoi spune trăgînd cuvintele :

— Serios ? Așa drăguță e fi-sa ? Ca să vezi, și eu care credeam că juna aia e logodnica lui Cristi... Mă miram eu că-i fac curte, și lui Cristi nici nu-i pasă...

Se întoarce plin de sentimente bune spre scumpa sa soție :

— Auzi, faci o cafea ? Da'așa, amară...

— Îți fac, dar... răspunde soția și, deodată, din senin, începe să plîngă, să știi că e ultima oară că mai facem revelionul la alții...

Soțul rămîne perplex, apoi încearcă, împăciuitor :

— Ei, bravo, și acu' de ce plîngi ? Nu vrei să mai facem la alții, facem la noi... Îi chemăm pe Preduțoii, că acu' avem obligații...

Plînsul se întrerupe brusc și răspunsul vine furios :

— Nu chemăm pe nimeni ! Eu să muncesc, ca pe urmă să nu am nici o plăcere. Că nici așa n-am avut...

— Ei, lasă, de ce să exagerăm ? Ai mîncat...

— ...două sarmale...

— Ai dansat...

— ...două tangouri.

— Rock nici nu ţi-ar fi stat bine... Totuşi sîntem oameni la o vîrstă...

— Care „sîntem“ ? Tu eşti, că ai cu şapte ani mai mult ca mine...

— Ei vezi ? spune soţul cu gravitate. Ar vrea să dea discuţiei o anumită demnitate, să nu se lase antrenat pe panta pe care îl împinge soţia. E într-adevăr un bărbat la o vîrstă, serios.

— Ceea ce nu te-a împiedicat s-o faci pe clovnul !

Ce comic sună cuvîntul ăsta. Tot nu ştie cum se pronunţă corect : clovn sau claun... Începe să rîdă :

— Am făcut-o pe clovnul ? Nu se poate !

— Da, ai vrut neapărat să-i arăţi lui Fifi o scamatorie cu verigheta...

Ia te uită !

— Şi ce vezi tu rău în asta ? spune moale. E o scamatorie pe care am învăţat-o de la Iozefini...

— Numai că două ore n-ai reuşit să-i scoţi verigheta de pe deget !

Oftează :

— Ei, ce vrei, eu nu sînt Iozefini...

— Lasă că n-ai avut nici un haz ! spune soţia crezînd că e ironizată.

— Adineaori ai spus că am făcut-o pe clovnul...

— Da, cînd am jucat gajurile. Ai vrut neapărat să mergi pe sîrmă...

Da, de chestia asta își amintește.

— Ce vroiai să fac ? Asta era pedeapsa pe care mi-a dat-o Brebenel...

— Și tu trebuia să te iei după toate prostiile lui !

A, nu ! Pînă aici !

— Ce ești copil ? Păi Brebenel e șefu' meu. Dacă în celelalte zile mă iau după prostiile lui, tocmai de revelion să nu-l ascult ? Vrei să-mi dea pedeapsa la birou ?

Soțul simte că discuția se apropie de o zonă primejdioasă. Există lucruri pe care soția lui nu le va pricepe niciodată. E cazul să schimbe vorba.

— N-are rost acum să-mi faci tot felul de reproșuri. Odată pe an are voie fiecare să fie mai copil, mai zburdalnic. Ce naiba, mai simți nevoia să faci o trăznaie...

— Ai făcut-o, spune tăios soția.

— Uite așa ești tu. Exagerezi. Ei, gata, acum jos din pat, jos barba...

Aruncă plapoma de-o parte și în aceeași clipă scoate un strigăt de durere :

— Auuuh, piciorul ! Dar ce-i asta ? Sînt bandajat ? !

E speriat de-a binelea. Soția îi explică de parcă ar fi fost vorba de un fapt citit în ziar :

— Noroc că printre invitați era și un doctor...

— Şi a făcut vreo demonstraţie pe mine ?

Se tot uită la pansament şi nu-i vine să creadă.

— Demonstraţia ai făcut-o tu ! Ai vrut să explici musafirilor cum se truchează filmele cu cascadori...

— Dar ce, nu sînt trucate ? se indignează soţul.

— Ba da, dar cînd ai încălecat balustrada pentru „scena cea mare“ n-ai observat că apartamentul de sub Preduţoiu n-are balcon...

— Şi ce-i cu asta ?

— Ai sărit de parcă ar fi avut...

Acum simte dureri ascuţite în picior.

— Ca să vezi ce ghinion !

— Ghinion ? Spune mai bine „noroc“. Dacă Preduţoii stăteau la nouă ?

Ei, da, asta e soţia lui ! Pe el îl doare, şi dumneaei întîi îi face reproşuri, şi acum îl mai ia şi peste picior !

— Îţi mai arde de glumă, spune cu amărăciune. Eu puteam să fiu acum... să nu mai fiu !

Îl cuprinde o milă fierbinte pentru persoana sa întotdeauna neînţeleasă. Niciodată nu-i pasă de el !

— N-am văzut şi aseară ? Ce tot discutai cu încliftatul ăla ? Probabil că abia aşteptai să sar din balcon în balcon, fără balcon...

Acum chiar s-a enervat !

Soția se dă jos din pat, își pune un capot și-l privește cu un zîmbet binevoitor :

— Bine c-ai scăpat, dragă. Ca-n filme...

Undeva țîrîie o sonerie. E la ușă sau telefonul ? La ușă. Cine o fi la o oră atît de matinală ? Nici nu e douăsprezece.

— Cred că e salvatorul, spune soția.

— Ce salvator ? Care salvator ?

— Omul cu mașina.

— Care om, care mașină ? !

Ce se petrece aici ? Soțul nu înțelege nimic. Poate nici nu s-a trezit din somn și totul nu-i decît un vis... Dar nu, nu e vis.

— Nu ți-am spus că a fost ca-n filme ? Cînd ai sărit, din fericire, jos în stradă era o mașină...

— Și ce-i cu asta ?

— Asta te-a salvat, dar ai făcut praf capota omului. O Dacie ca a noastră. Acum a venit...

— Pentru ce ? Ce vrea ?

— Cum, ce vrea ? Pînă i-o repari, o să-i dai mașina ta.

E la noi la întreprindere unu' Oanţă. De fapt nici nu ştiu foarte bine în ce secţie lucrează. Ne mai întîlnim pe la şedinţe sau la cantină, că e ca şi mine la regim. Nu ştiu cine şi de ce i-a scornit porecla de *cascadorul.* Într-o zi ne nimerim amîndoi la cantină.

— Ce faci, bătrîne ? îmi zice.

— Noroc, cascadorule, fac eu.

Ne aşezăm la aceeaşi masă pe care erau pregătite două cești cu compot de mere. Pînă ne aduce rasolul cu cartofi fierţi, îl mîncăm cu pîine. Şi cîte nu discută oamenii la un compot ! Şi aşa vine vorba despre porecla lui. Adică o întorc eu ca să vină. Oanţă rîde :

— Eu mi-s de meserie policalificat. Unde mă pui, acolo-s bun. Porecla mi-au scornit-o vecinii din bloc şi tot ei au adus-o şi aici în uzină. Ce face cascadorul la film ? Să luăm un parexamplu : vezi într-un film cu gangsteri o maşină care merge cu două sute la oră... vine virajul şi fiuu maşina sare în prăpastie. Cine e la volan ? Cascadorul. E simplu. Asta face orice cascador.

Dar ia să-l văd eu pe dumnealui ridicîndu-se în şedinţa noastră de bloc şi spunînd tare de ce nu plăteşte întreţinerea tovarăşul Sbierea de la doi ? Cît o să mai admitem această situaţie ? O să mă întrebi la ce-ţi trebuie un curaj special pentru asta. Ei află, tovarăşul Sbierea e responsabil la depozitul de tablă şi dacă nu vrea, nu ne dă material să ne reparăm acoperişul. Ia să vedem ce cascador rezistă să-i plouă tot anul în cap ? Şi atunci vecinii care mă ştiu rău de gură au venit la mine : nene Oanţă, aşa şi pe dincolo, matale care ai curaj să i-o spui de la obraz că aşa nu mai merge. Ce să fac ? M-am dus. I-am zis. Întîi s-a uitat nu ştiu cum la mine, dar pe urmă a plătit. A plătit la bloc, dar mi-a plătit şi mie, că am avut nevoie de nişte elemenţi de calorifer şi cînd m-am dus la el, mi-a strîns mîna, mi-a zis frate încolo, frate încoace, dar n-am, ce să fac, cu plăcere te-aş servi, dar n-am. Şi avea canalia în depozit...

Eu rîd, dar Oanţă nu prea. Urmează cu înverşunare :

— Sau să luăm un alt exemplu. Tot aşa într-un film vezi pe acoperiş că se bat doi. Pac, pac, dă-i ! Şi unul dintre bătăuşi pică jos. Adică jos de tot, pe asfalt. Cine-i persoana ? Cascadorul. E ceva şi nu prea, că sub asfalt e camuflată o saltea groasă de plastic. Dar ia să-l

văd pe dumnealui că se ridică în plenara sindicală să zică de ce tovarăşul director îşi cară mobila personală cu camionul întreprinderii ? De ce pleacă la vînătoare cu microbuzul statului? Vezi ? Aici e altă chestie. Mai grea. Că tovarăşul director nu e bătăuş. Nu ridică pumnu', nu ridică nici tonul. Ridică telefonul. Şi finalul e la fel ca-n filme : vederea generală a străzii. La ultima plenară sindicală vine la mine ditamai preşedintele şi-mi spune : tovarăşe Oanţă fii bun şi ridică matale chestiunea grădiniţei. Ce grădiniţă ? întreb eu. A grădiniţei de copii. Că tovarăşul director a blocat fondurile pentru reparaţii şi nici nu vrea să audă. Păi de ce s-o ridic eu, că nici n-am copil ? ! Păi tocmai de aia. Eu nu pot să mă iau cu el că am doi. Înţelegi, o să spună că pun probleme personale. Ce să fac? M-am ridicat şi am zis. Directorul a înţeles. A deblocat fondurile, dar m-a blocat pe mine, că trebuia să iau o gradaţie şi a zis să mai aştept, că n-am nici copil măcar şi sînt alţii înainte cu doi. Şi uite aşa am devenit cascador. O săritură cu calul într-un fluviu e o nimica toată pe lîngă situaţiile în care trebuie să joc eu. Că eu joc fără cal dresat şi de filmat nu mă filmează nimeni. În schimb, sînt folosit ca dublură pentru rolurile cele mai grele. Vine o inspecţie, cine e pus să dea explicaţii ? *Maistrul* Oanţă. De fapt

nici nu sînt maistru. Sînt numai ajutor. Trebuie cineva să se ridice și să-și facă autocritica, vezi matale, că secția nu și-a îndeplinit planul ? Oanță. Trebuie trimis cineva la beneficiar cu explicații de ce nu s-au livrat la timp utilajele ? Cine e trimis, ia ghici ?

— Oanță !

— Bineînțeles. De aceea și sînt mereu cerut ba de o secție, ba de alta. Pe unde se așteaptă o bubuială, acolo e de mine ! Zilele trecute mă pomenesc cu Adamache de la brigada de agitație. Zice : Auzi, ne trebuie o dublură pentru spectacolul festiv. Avem un monolog cu economiile. Păi eu n-am talent, zic. Nu trebuie talent, zice. Trebuie curaj. Dar acu' îi dăm tare cu satira de jos în sus și comicul nostru — Vasiliu, îl știi — are rău de înălțime. Așa că avem nevoie de un cascador.

Ne terminăm masa. Cînd să ne ridicăm, hop că vine Remetea de la *personal*. Poftă bună, să vă fie de bine etc. Apoi intră în subiect.

— Auzi, nea Oanță... ți-am făcut formele...

— Ce forme ?

— Păi nu știi ? Ești detașat o lună la Sibiu...

— Ce să fac la Sibiu ?

— O să afli acolo, dar e de rău, și directorul de acolo a vorbit cu al nostru... Au pățit ceva și le trebuie un om...

— Pentru ce ?

— Cum, pentru ce ? Ca să-l dea afară. Cică trebuie să dea o sancțiune mare și n-are cui.

— Și m-ați găsit pe mine ?

— Păi nu e nici o problemă. Ei te scot cu transfer și vii înapoi la noi. Doar știi bine că la noi ai locul asigurat.

Cuprins

În loc de prefață 5
Autobiografie autocritică 9
Blocul umoriștilor 16
Motivație pentru negație 25
Timpul florilor 28
De astăzi ! 34
Eclipsa ! 38
Scufița roșie 46
„Cedez ciine iubitor de animale" 50
Bănuiala 56
Între proiect și realitate 63
Paternitate literară 69
Cine vine la cine ? 72
Literele 77
Schița 81
Vecinul 85
Parcul cibernetic 87
Vaca dintre portocali 95
Excursie în circuit 97
Pedagogie 101
Agresiunea nocturnă 103
Eternii soți 111
Un subiect original 118
De la egal la egal ! 125
Western 130
În sfîrșit, singur ! 133
Anabel 1 140
Meditații 146
În așteptarea bisectoarei 150

Discurs asupra excursului 155
De unde ne cunoaştem ? 158
Tratat despre lucruri elementare 161
O reclamaţie neintemeiată 171
Cum ar spune-o Anton Pann 176
Discuţie fără subiect 182
Aventurierul 186
Note pe un program de sală 195
Martie cu dar 197
Viziune novatoare 204
Criza ciclică 209
O cronică plastică 215
Ciudatul destin al lui Ovidiu Năsturaş 221
Caniculă 231
Cu ardere internă 234
Argoritm 237
Metamorfoză 240
Chemarea necunoscutului 249
Fără cuvinte 259
1 ianuarie 266
„Cascador, ofer servicii" 273

Lector : CONSTANTINA PALIGORA
Tehnoredactor : CORNEL CRISTESCU

Bun de tipar 15.V.1979. Apărut 1979. Comanda nr. 1622. Tiraj : 30.000 ex. broşate. Coli de tipar : 8,75.

Comanda nr. 90 201
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
Bucureşti — Piaţa Scînteii nr. 1
Republica Socialistă România